

**Факултет педагошких наука
Универзитета у Крагујевцу, Јагодина
Милана Мијалковића 14, 35000 Јагодина**

Тел/Факс: 035/8223805
Е-пошта: pefjagodina@pefja.kg.ac.rs
Веб-сајт: www.pefja.kg.ac.rs

**ИЗВЕШТАЈ
О САМОВРЕДНОВАЊУ И ОЦЕЊИВАЊУ КВАЛИТЕТА
ВИСОКОШКОЛСКЕ УСТАНОВЕ
И СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА**

Март, 2020. године

САДРЖАЈ:

1. Увод	
2. Основни подаци о Факултету	
3. Процена испуњености стандарда квалитета	
Стандард 1: Стратегија обезбеђења квалитета	3
Стандард 2: Начини и поступци за обезбеђење квалитета	15
Стандард 3: Систем обезбеђења квалитета	19
Стандард 4: Квалитет студијског програма	24
Стандард 5: Квалитет наставног процеса	47
Стандард 6: Квалитет научноистраживачког, уметничког и стручног рада.....	59
Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника.....	70
Стандард 8: Квалитет студената.....	75
Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса.	81
Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке.....	88
Стандард 11: Квалитет простора и опреме.....	95
Стандард 12: Финансирање	100
Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета.....	105
Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета	108
Стандард 15: Квалитет докторских студија	112

ТАБЕЛЕ

ПРИЛОЗИ

Објашњење квантификација процена коришћених приликом SWOT анализе

SWOT анализа	Квантификација процене
S – (Strengths): предности	+++ → високо значајно
W – (Weaknesses): слабости	++ → средње значајно
O – (Opportunities): могућности	+ → мало значајно
T – (Threats): опасности	0 → без значајности

1. УВОД

1.1. Поступак самовредновања

Факултет педагошких наука Универзитета у Крагујевцу наставља традицију образовања наставног кадра на највишем педагошком нивоу постављеном од стране оснивача Установе, Сретена Ацића, пре више од 120 година. Првих деценија свог трајања *Учитељска школа* у Јагодини (основана 1898. године) била је најмодернија образовна институција у Краљевини Србији и једна од водећих у Југославији. Од тренутка укључивања у систем високошколског образовања Републике Србије, 1993. године, Факултет тежи континуираном испуњавању високих стандарда у погледу квалитета наставног и научног рада. Институционализовани систем управљања квалитетом на Факултету успостављен је академске 2007/2008. у оквиру припрема за први циклус акредитације. Током 2008, 2013. и 2017. године спроведени су поступци самовредновања у складу са одговарајућим *Правилницима о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа*.

У оквиру припреме за нови циклус акредитације Установе и студијских програма Факултет је спровео све предвиђене процедуре самовредновања и оцењивања квалитета студијских програма, наставе и услова рада, обухватајући самоевалуацијом претходне три школске године (2016-2019). Поступци самовредновања спроведени су у свим областима обезбеђења квалитета предвиђеним *Законом о високом образовању, Правилником о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма Националног савета за високо образовање ("Службени гласник РС", бр. 13/2019)*, у складу са *Стратегијом за обезбеђење квалитета 2017-2020. године* Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу (усвојеном 27. 12. 2016. године) и према *Стандардима и поступцима обезбеђења квалитета Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу*.

1.1.1. Субјекти поступка самовредновања

Поступак самовредновања организовала је и спровела *Комисија за обезбеђење квалитета* Факултета коју чине представници наставног и ненаставног особља, као и представници студента (седам представника наставног особља, два представника ненаставног особља и два представника студената) (<https://pefja.kg.ac.rs/kontrola-kvaliteta/>). Комисију у актуелном сазиву образовало је Наставно-научно веће Факултета на седници одржаној 25. октобра 2017. Мандат Комисије траје три године.

У поступку самовредновања учествовале су посебно формиране поткомисије наставника, сарадника и студената Факултета, као и органи, тела и службе Факултета. Послове статистичке обраде података обавила је Комисија за организовање и спровођење поступка студентске евалуације. Текст *Извештаја о самовредновању* припремила је Комисија за обезбеђење квалитета Факултета.

1.1.2. Опис поступка самовредновања

Поступак самовредновања спроведен је у складу са *Упутствима за припрему документације за извештај о самовредновању и оцењивању квалитета високошколских установа и студијских програма* и са *Правилником о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма* Националног савета за високо образовање. *Комисија за обезбеђење квалитета* образовала је поткомисије са задатком да, према упутствима, препорукама и постављеним временским роковима, припреме извештаје о испуњености стандарда, пруже неопходне SWOT анализе и доставе показатеље испуњености стандарда у оквиру прилога и табела.

Процес самовредновања подразумевао је прикупљање и обједињавање података од значаја за писање *Извештаја*. Поткомисије су се у свом раду водиле постојећом документацијом, усвојеним извештајима о обављеној евалуацији различитих аспеката рада Факултета у протеклом периоду, изворима података и инструментима за прикупљање података (индикатори квалитета, методологија периодичног анкетирања, коришћење различитих анкета и узорака из различитих популација, извештаји стручних служби Факултета).

У завршној фази, на основу свих расположивих података, анализа и предлога, Комисија за обезбеђење квалитета припремила је *Извештај о самовредновању и оцењивању квалитета Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу*.

Захваљујући чињеници да је у протеклом периоду извршена кључна промена у самом поступку прикупљања података, преласком са "папирног" на електронско анкетирање студената, свршених студената, послодаваца и запослених, *Комисија за обезбеђење квалитета* је, у овом циклусу самовредновања, располагала богатијим и поузданијим подацима у односу на претходне циклусе (2017. и 2013. године).

Основни метод за анализу и процену тренутног стања у домену појединачних параметара квалитета била је SWOT анализа (анализа снага, слабости, могућности и опасности), која нуди оквир за формулисање корективних мера и активности за побољшање квалитета у релевантним сегментима.

Ставови, мишљења и процене студената, представљали су драгоцен корективни фактор у праћењу квалитета нудећи информације о перцепцији квалитета и указујући на оне аспекте рада на које треба усмерити мере за унапређење. Стога је један од најважнијих поступака за прикупљање података у процесу самовредновања било електронско анкетирање студената путем Факултетског информационог система – ФИС, Рачунарског центра Електротехничког факултета у Београду, чиме је омогућено акентирање комплетне популације студената на супрот раније коришћених узорака.

Након анкетирања, *Комисија за обезбеђење квалитета* припремала је појединачне и збирне извештаје о резултатима анкетирања и достављала их катедрама и руководству Факултета на анализу и разматрање, а Наставно-научном већу на коначно усвајање. Наставницима и сарадницима периодично су достављене појединачне оцене њиховог педагошког рада.

2. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ФАКУЛТЕТУ

Назив високошколске установе:

Факултет педагошких наука Универзитета у Крагујевцу

Седиште установе: **Јагодина, Улица Милана Мијалковића 14**

Телефон/факс: **+381 35 8223 805**

Интернет адреса: www.pefja.kg.ac.rs

E-mail: pefjagodina@pefja.kg.ac.rs

Факултет педагошких наука Универзитета у Крагујевцу је високошколска образовно-научна установа у саставу Универзитета у Крагујевцу и има статус правног лица. На Факултету раде четири катедре:

- о Катедра за филолошке науке,
- о Катедра за друштвено-хуманистичке науке,
- о Катедра за природно-математичке и информатичке науке и
- о Катедра за дидактичко-методичке науке.

Настављајући традицију дугу више од 120 година Факултет непосредно остварује делатност високог образовања – организовањем и извођењем, самостално и у сарадњи са другим високошколским установама, акредитованих студијских програма, обавља научноистраживачку, експертско-консултантску и издавачку делатност, као и друге послове којима се комерцијализују резултати научног и истраживачког рада, у складу са *Законом о високом образовању*.

Факултет тежи да својим јавним деловањем утиче на развој науке и културе, као и на демократизацију друштва.

2.1. Преглед историјског развоја

Мушка учитељска школа у Јагодини основана је 26. јула 1898. *Законом о установљењу Мушке учитељске школе*, а са радом почиње 13. децембра исте године. За управитеља је постављен Сретен Ацић, а за прве професоре Светислав Матич и Лука Зрнић. На конкурс за упис се пријављује 121 кандидат, од којих је одабрано њих 30.

„Данас, Србија слави једну важну културну тековину; слави српска просвета један крупан корак свога напретка, слави Моравски округ са својим честитим Јагодинцима један светао добитак, који ће им служити на част пред целом Србијом“ - биле су речи Сретена Ацића, првог управитеља Мушке учитељске школе у Јагодини, изговорене на свечаном отварању. Унутрашње уређење школе регулисано је *Законом о устројству учитељских школа* који је донет 5. новембра 1870. У дугом животу и плодотворном раду Учитељска школа подарила је 3681 учитеља.

После више од седам деценија, изградњом и опремањем нове школске зграде створени су услови да Учитељска школа у Јагодини прерасте у Педагошку академију. На основу *Указа о проглашењу Закона о педагошким академијама* („Сл. Гласник СР Србије, бр. 14/1971) Скупштина општине Светозарево, на седници одржаној 9. маја 1972, доноси *Решење о оснивању Педагошке академије у Светозареву*, чија је основна делатност образовање наставника разредне наставе у основним школама. У прву годину Педагошке академије уписано је 86 ученика који су распоређени у три одељења.

Педагошка академија започиње рад у модерној школској згради површине 3500 m². Изградњом другог, новог дела зграде школа добија објекат површине 6128 m². У саставу школског дворишта и парка величине 8828 m² је и спортски терен од 1500 m². Настава је извођена према наставним плановима и програмима које је доносио Просветни савет за науку и културу СР Србије. У складу са *Законом о педагошким академијама* („Сл. гласник СР Србије“, бр. 30/1979) педагошке академије постају четворогодишње школе са двогодишњим припремним и двогодишњим завршним степеном.

Након усвајања јединственог *Закона о усмереном образовању* (1986), Просветни савет СР Србије доноси посебан *Правилник о плану и програму образовања и васпитања за основни образовни профил четвртог степена стручне спреме у просветној струци* (1987).

Законом о оснивању учитељских факултета и о укидању и промени делатности педагошких академија и виших школа, Педагошка академија у Јагодини 1993. године прераста у Учитељски факултет који на универзитетском нивоу наставља вековну традицију образовања учитеља. У складу са заједничким конкурсом за упис у школску 1993/1994. годину, уписано је 100 студената.

Од оснивања, пре једног века, диплому *Учитељске школе, Педагошке академије и Учитељског факултета* стекло је преко 7500 учитеља, наставника и професора разредне наставе. Међу носиоцима дипломе Педагошке академије у Јагодини је и 285 страних држављана – Грка.

На иницијативу Научно-наставног већа и предлога Савета Факултета, уз сагласност Савета Универзитета у Крагујевцу, Учитељски факултет у Јагодини 17. јула 2006. прераста у *Педагошки факултет у Јагодини*.

Прилагођавајући свој рад савременим кретањима, а све у складу са *Законом о високом образовању* („Службени гласник РС“ бр. 76/05) *Педагошки факултет у Јагодини* уводи и акредитује нове студијске програме основних академских и мастер академских студија. Педагошки факултет у Јагодини, 4. октобра 2012, мења назив у *Факултет педагошких наука Универзитета у Крагујевцу* (Одлука Владе Републике Србије 05, број 612-6375/2012 од 4.10.2012. – „Службени гласник РС“ број 96/2012).

Просторни услови Факултета су, због рада Средње електротехничке школе „Никола Тесла“ у истој згради у периоду од 1992. до 2012. године, изискивали рад у две смене. Факултет је уз појачано ангажовање запослених успешно организовао све облике наставног рада (предавања, вежбе, семинарски радови, консултације, пракса и испити за редовне и студенте на дошколовању). На свим студијским програмима на нивоу основних академских студија настава се одвијала по акредитованим студијским програмима из 2008. године. Захваљујући средствима које је обезбедило Министарство просвете и науке, довршен је објекат у коме сада ради школа Никола Тесла, тако да Факултет, од 16. јануара 2012. располаже целокупним простором у свом објекту. Факултет данас поседује 5380,64 m² нето простора за наставу и простора за специфичне наставне садржаје (фискултурна сала, позоришна сала, библиотека са читаоницом), као и простора за рад наставника и служби Факултета.

У протеклом трогодишњем периоду извршена је обимна реконструкција екстеријера (столарија и део фасаде) и ентеријера Факултетске зграде.

2.2. Сумарни приказ актуелног стања

а) Студијски програми

Факултет педагошких наука Универзитета у Крагујевцу наставу остварује *самостално* и у *сарадњи* са другим високошколским институцијама.

У академској 2019/2020. години Факултет самостално реализује студијске програме првог, другог и трећег нивоа студија – три студијска програма основних академских студија (*Учитељ, Васпитач у предшколским установама и Васпитач у домовима*), пет студијских програма мастер академских студија (*Учитељ, Васпитач у предшколским установама, Васпитач у домовима, Лидерство у образовању и Образовање професора предметне наставе,*) и један програм докторских академских студија (*Доктор наука – методика наставе*).

Осим тога, Факултет учествује у реализацији једног заједничког студијског програма основних академских студија на нивоу Универзитета (*ОАС Психологија – у сарадњи са Природно-математичким, Филолошко-уметничким и Медицинским факултетом Универзитета у Крагујевцу*), као и у реализацији једног заједничког студијског програма мастер академских студија (*Образовне политике – у сарадњи са Филозофским факултетом Универзитета у Београду* као заједнички студијски програм два универзитета).

Факултет укупно **самостално реализује 9 студијских програма** и учествује у реализацији још **2 заједничка студијска програма**:

ФАКУЛТЕТ ПЕДАГОШКИХ НАУКА УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ				
Реализација студијских програма				
НИВО СТУДИЈА	Основне академске студије	Мастер академске студије	Докторске студије	
САМОСТАЛНО				
СТУДИЈСКИ ПОГРАМИ	<i>Учитељ</i>	<i>Учитељ</i>	<i>Доктор наука – методика наставе</i>	
	<i>Васпитач у предшколским установама</i>	<i>Васпитач у предшколским установама</i>		
	<i>Васпитач у домовима</i>	<i>Васпитач у домовима</i>		
		<i>Образовање професора предметне наставе</i>		
		<i>Лидерство у образовању</i>		

ЗАЈЕДНИЧКИ					
СТУДИЈСКИ ПОГРАМИ				Партнерске високошколске установе	Универзитет
		<i>Психологија</i>		Природно-математички, Филолошко-уметнички и Медицински факултет	Универзитет у Крагујевцу
		<i>Образовне политике</i>		Филозофски факултет	Универзитет у Београду

На Факултету је организована и консултативна настава за студенте на дошколовању на основним академским студијама за образовање учитеља и основним академским студијама за образовање васпитача у предшколским установама.

Основне академске студије на студијским програмима *Учитељ* и *Васпитач у предшколским установама* трају четири године и носе 240 ЕСПБ, док на студијском програму *Васпитач у домовима* трају три године и носе 180 ЕСПБ.

Мастер академске студије трају једну годину и носе 60 ЕСПБ осим двогодишњих мастер академских студија *Васпитач у домовима* у обиму од 120 ЕСПБ.

На Факултету академске 2019/2020. студира 1358 студената. На основним академским студијама од укупно 892 студената, 167 је на првој, 138 на другој, 287 на трећој док је 300 на четвртој години студија. Мастер академске студије 2019/2020. похађа 446 студената, а докторске академске студије 20 кандидата.

б) Научно-истраживачки рад

Научно-истраживачки рад на Факултету реализује се на основу годишњег програма научно-истраживачког рада. Научно-истраживачке активности обухватају рад на групним и индивидуалним научно-истраживачким пројектима, презентацију резултата истраживања на научним скуповима у земљи и иностранству, публикацију научних радова, организовање јавних предавања и семинара, учешће у међународним пројектима и различите друге облике међународне сарадње.

Поступак акредитације за обављање научноистраживачке делатности Факултет је покренуо код Одбора за акредитацију научноистраживачких организација Министарства просвете, науке и технолошког развоја и добио решење о акредитацији 10 децембра 2019.

Два наставника Факултета, у сарадњи са три студента докторских студија и једним наставником *Факултета спорта и физичког васпитања Универзитета у Нишу*, реализују билатерални пројекат (*Секуларни трендови антропометријских карактеристика, кардиореспираторне издржљивости и моторичких способности деце и адолесцената као основ за планирање и програмирање физичке активности*), у сарадњи са *Медицинским факултетом Универзитета Црне Горе*. Овај билатерални пројекат је такође финансиран средствима Министарства ПНТР Р Србије.

Дванаест наставника и сарадника Факултета који су претходном пројектном циклусу, који је завршен 31. децембра 2019. године, били ангажовани у реализацији 12 пројеката Министарства просвете и науке Републике Србије, *Уговором о реализацији и финансирању научноистраживачког рада НИО у 2020. години* примаће утврђене накнаде за рад и материјалне трошкове.

в) Наставно особље

На Факултету наставу изводе 43 наставника са пуним радним временом. Укупан број

редовних професора на Факултету је 9, у звању ванредног професора је 10 наставника, а у наставном звању доцент запослено је 24 наставника. На Факултету је запослено 11 сарадника у звању асистента.

У школској 2019/2020. ангажовано је 7 наставника по уговору: 3 редовна професора, 2 ванредна професора, 1 доцент и 1 један виши научни сарадник. Од 3 ангажована наставника у звању редовни професор један је пензионисани наставник ангажован на мастер академским студијама сагласно са одредбама члана 78. став 5. Закона о високом образовању.

г) Библиотека

Библиотека располаже фондом од 43511 библиотечких јединица. Осим уношења нових наслова у електронски каталог и даље траје унос мање актуелног старог књижног фонда. Део фонда чине и сви дипломски и други завршни радови (тренутно 3768 примерака), такође унетих у електронску базу Cobiss+, тако да је приступ корисницима олакшан.

Повећавање броја публикација и увећање књижног фонда у складу са потребама студената, наставника и сарадника Факултета, врши се куповином нових књига, часописа и уџбеника из различитих научних области из буџета Факултета, донацијама и међубиблиотечком разменом са библиотекама сродних факултета. Факултет је предузео активности на обогаћивању књижног фонда и страном литературом. У вези са тим, започета је крајем 2018. године размена публикација са Конгресном библиотеком у Вашингтону. Наставницима је омогућен приступ Kobson и Ebsco базама. Библиотека поседује и добро опремљену потпуно реновирану читаоницу са 50 седишта. Осим основне делатности, библиотека се бави и културно-образовним делатностима, као што су: изложбе књига, обележавање значајних јубилеја, промоције нових издања, организовање литерарних састанака, предавања и других облика културног деловања.

д) Учесће у пројектима

У ранијем периоду, у оквиру пројекта *Education Policy Study Programme in Serbia and Montenegro (EPSP) TEMPUS IV 159074-JPCR, 2010-2013*, Факултет је учествовао у креирању мастер програма *Образовне политике*, са колегама са партнерских универзитета (Копенхаген, Лувен, Љубљана, Крагујевац, Београд, Нови Сад и Никшић). Овај програм је 2012. године добио Уверење о акредитацији студијског програма мастер академских студија, а поновну акредитацију 2. августа 2019. године. Програм је специфичан по томе што га заједнички реализују Универзитети у Београду и Крагујевцу, а настава се изводи на даљину уз помоћ видеоконференцијске опреме. За ову намену, у оквиру програма *Education Policy Study Programme in Serbia and Montenegro*, на Факултету педагошких наука Универзитета у Крагујевцу опремљена је посебна учионица за учење на даљину.

У периоду од 2013. до 2017. године, Факултет је, испред Универзитета у Крагујевцу, био координатор два међународна пројекта: Темпус пројекта *Master in Educational Leadership (EdLead), 543848-TEMPUS-1-2013-1-RS-TEMPUS-JPCR*, и Коменијус пројекта *Improving educational effectiveness of primary schools (IEEPS), 538992-LLP-1-2013-1-RS-COMENIUS-CM*. У оквиру пројекта *Master in Educational Leadership* са партнерима из Холандије, Финске, Мађарске и Румуније као и са колегама са Универзитета у Београду, Универзитета у Новом Саду, Универзитета у Нишу, Министарства просвете, науке и технолошког развоја и других институција, осмишљен је студијски програм мастер академских студија *Лидерство у образовању*, који је акредитован 18. децембра 2015.

Осим тога, у оквиру пројекта *Master Curriculum Design Tempus IV (MASTS) 511170* осмишљен је студијски програм мастер академских студија *Образовање професора предметне наставе*, који је акредитован 23. јануара 2015.

Факултет је у претходном периоду учествовао на следећим Темпус и Коменијус пројектима:

• *Modernization of Teacher Education in a European Perspective*, чији је координатор Универзитет у Минстеру (Немачка), *Education Policy Study Programme*, чији је координатор Универзитет у Београду, *Master Programme for Subject Teachers in Serbia*, чији је координатор Универзитет у Београду, *Harmonization and Modernization of the Curriculum for Primary Teacher Education* чији је координатор Универзитет у Новом Саду и *Developing Human Rights Education at the heart of Higher Education*, чији је координатор Универзитет у Рокемтону.

2.3. Мисија и визија факултета

МИСИЈА

Полазећи од тога да је високо образовање, засновано на знању, професионалном усавршавању и истраживачком раду, основ развоја друштва и његовог даљег економског и културног напретка, као и унапређења основних слобода и људских права, мисија *Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу* је да доприноси изградњи савременог српског друштва путем:

- образовања високопрофесионалног просветног кадра, способног да се суочи са друштвеним изазовима XXI века,
- унапређивања теорије и праксе васпитања и образовања у контексту динамичних промена савременог доба,
- организовања и спровођења квалитетног научноистраживачког рада.

ВИЗИЈА

Факултет педагошких наука Универзитета у Крагујевцу визију свог развоја заснива на једновековној традицији непрестаног улагања у знање и квалитет образовања и савременим токовима и тенденцијама европског образовања. Визија Факултета подразумева стварање модерне високошколске установе познате и признате у Србији и Европи. Она се огледа у следећем:

- развијање наставе засноване на савременим научним сазнањима о образовању, потребама друштва и потребама студената,
- улагање у квалитет истраживачког рада и учествовање у националним и међународним научноистраживачким пројектима,
- професионални развој наставног кадра и јачање мотивације запослених при обављању својих професионалних дужности,
- подстицање студената на ефикасно учење, учешће у истраживањима и перманентно усавршавање професионалних знања и способности,
- континуирано унапређивање квалитета студијских програма основних, мастер и докторских академских студија,
- развој сарадње са другим образовним и културним институцијама, локалном и регионалном заједницом и
- међународна сарадња и учешће у међународним пројектима.

3. ПРОЦЕНА ИСПУЊЕНОСТИ СТАНДАРДА КВАЛИТЕТА

Стандард 1: Стратегија обезбеђења квалитета

Високошколска установа утврђује стратегију обезбеђења квалитета, која је доступна јавности.

1.1. Опис стања, анализа и процена стандарда 1

Као основ за институционализацију традиционалног опредељења Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу за поштовање високих стандарда квалитета, 2016. године усвојена је *Стратегија обезбеђења квалитета 2017-2020.* одлуком Савета Факултета бр. 01-5756/1-1 од 27.12.2016. Стратегијом се уређују систем и поступци управљања квалитетом у свим областима рада Факултета.

Актуелни поступак самовредновања квалитета Установе и студијских програма обавља се према принципима постављеним у реченом документу. Термин самовредновања и израде *Извештаја о самовредновању* поклапа се са завршетком периода за који је *Стратегија*, као и *Акциони план за спровођење стратегије* направљен (2017-2020. година).

Основни принципи на којима се заснива Стратегија проистичу из следећих докумената:

- Закон о високом образовању ("Службени гласник РС", бр. 88 од 29. септембра 2017),
- Закон о научноистраживачкој делатности ("Службени гласник РС", бр. 110/2005, 50/2006 - испрв., 18/2010, 112/2015 и 49/2019),
- Болоњска декларација,
- Правилник о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високо-школских установа ("Службени гласник РС", бр. 13/2019),
- Правилник о стандардима и поступку за спољашњу проверу квалитета високо-школских установа ("Службени гласник РС", бр. 13/2019),
- Правилник о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа и студијских програма ("Службени гласник РС", бр. 13/2019),
- Статут Универзитета у Крагујевцу,
- Статут Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу.

У *Стратегији* су формулисани мисија, визија и циљеви Факултета, као и опредељење за перманентно праћење и унапређивање квалитета у свим сегментима рада. *Стратегија* дефинише области у којима је посебно важно пратити, контролисати и унапређивати квалитет, субјекте који су одговорни за имплементацију стратегије, као и мере чије спровођење треба да обезбеди стално унапређивање квалитета. Сходно томе, сачињени су и следећи документи који операционализују Стратегију:

- *Стандарди и поступци обезбеђења квалитета* (са мерама и субјектима обезбеђења квалитета) и

- *Акциони план за спровођење стратегије обезбеђења квалитета.*

Стратегијом је дефинисан циљ унапређења квалитета који подразумева достизање, одржавање и унапређивање националних стандарда у образовању и васпитању, као и у факултетској настави, научноистраживачком раду и управљању академским институцијама које се баве образовањем. Стратегија формулише и мере за обезбеђење и унапређење квалитета, које обухватају систем поступака и активности за успостављање контроле и унапређење нивоа квалитета у свим областима рада Факултета.

Предвиђен је следећи низ мера:

- унапређење институционалног оквира система управљања квалитетом развојем сталног тела за праћење и преиспитивање свих области обезбеђења квалитета – *Комисија за обезбеђење квалитета*,
- перманентно преиспитивање квалитета студијских програма, њихова евалуација и реформисање, као и усклађивање са студијским програмима сродних факултета у Европи и то оних за које се егзактним истраживачким поступцима показало да школују квалитетан учитељски, васпитачки и наставнички кадар,
- континуирано преиспитивање кадровског стања и унапређивања квалитета запослених кроз поштовање високих стандарда за избор, праћење и евалуацију наставног и научног рада, као и омогућавање перманентног стручног усавршавања,
- примена и усавршавање поступака за реализацију корективних мера предложених након анализе података прикупљених кроз поступке праћења квалитета,
- спровођење поступка самовредновања у складу са стандардима *Националног савета за високо образовање* у интервалима од највише три године,
- спровођење спољашње провере квалитета у складу са стандардима *Националног савета за високо образовање*,
- ширење међународне сарадње, нарочито кроз извођење заједничких студијских програма, размену наставника и сарадника и реализовање заједничких научних пројеката са факултетима који се баве образовањем учитељског, васпитачког и наставничког кадра, као и факултетима матичним за друге научне дисциплине које се изучавају на Факултету,
- развој пројеката који стварају боље услове за мобилност студената, наставника, сарадника и ненаставног особља,
- јачање сарадње са послодавцима, институцијама за запошљавање и свршеним студентима, као значајним изворима повратних информација о квалитету компетенција свршених студената и квалитету студијских програма,
- јачање сарадње са другим државним и друштвеним институцијама које могу бити значајне за дефинисање знања и вештина које чине исход образовања свршених студената,
- развој програма за перманентно професионално усавршавање свршених студената,
- дисеминација и јавно публикување резултата вредновања квалитета и информација о процесу унапређења квалитета кроз публикације и веб-сајт Факултета,
- стално преиспитивање опремљености и процењивање потреба набавке опреме, техничких и других средстава за научноистраживачки рад, као и квалитетног одржавања и сервисирања постојећих техничких ресурса,
- стручно усавршавање и едукација свих субјеката обезбеђења и унапређења квалитета, посебно у области поступака самовредновања и екстерног вредновања.

Субјекти обезбеђења и унапређења квалитета на Факултету јесу сви запослени и сви студенти Факултета који, у складу са својим компетенцијама и пољем рада, делују у правцу обезбеђења квалитета.

Факултет педагошких наука Универзитета у Крагујевцу, опредељен је за изградњу *организованог система праћења и унапређења квалитета*. Унапређење квалитета спроводи се структурирањем и применом система обезбеђења квалитета. Систем обезбеђења квалитета чине:

- *Комисија за обезбеђење квалитета*, коју формира Наставно-научно веће,
 - *Поткомисије* које формира *Наставно-научно веће* на предлог *Комисије за обезбеђење квалитета* или сама *Комисија*,
 - Орган управљања (*Савет*),
 - Орган пословођења (*декан*),
 - Продекани и руководиоци студијских програма,
 - Стручни органи: *Наставно-научно веће* и *катедре*,
 - *Стратегија обезбеђења квалитета*, која обухвата мере и поступке за обезбеђење квалитета
 - *Стандарди и поступци обезбеђења квалитета*, који садрже минимални ниво квалитета рада Факултета,
- Акциони планови* операционализовани у оквиру годишњих програма и извештаја о раду Факултета.

Наставно-научно веће може формирати и друге органе и тела за обезбеђење и унапређење квалитета: Радну групу за реформу и корекцију студијских програма и процену оптерећења студената, Радну групу за реформу студентске праксе, Комисију за организовање и спровођење поступака студентског вредновања итд.

Сви субјекти обезбеђења и унапређења квалитета имају право и обавезу да учествују у активностима којима се реализују мере за обезбеђење и унапређење квалитета, укључујући и процес самовредновања и екстерног вредновања Факултета.

Стратегија обезбеђења квалитета Факултета садржи све елементе у складу са прописаним стандардима Националног савета за високо образовање Републике Србије – одређење да се систематски ради на унапређењу квалитета, мере за праћење и унапређење квалитета, субјекте обезбеђења квалитета и дефинисане области у којима је нарочито важно пратити и унапређивати квалитет.

У протеклом трогодишњем периоду одређење Факултета за праћење, контролу и обезбеђивање квалитета огледало се у имплементацији циљева дефинисаних *Стратегијом* кроз предвиђене мере и поступке. У институционални систем управљања квалитетом укључене су све значајне популације – наставници и сарадници, ненаставно особље и студенти. Функционисање система било је усмерено на успостављање механизма, процедура и поступака који обезбеђују континуитет у праћењу, процењивању, контроли и унапређењу квалитета.

Стратегија обезбеђења квалитета објављена је непосредно по усвајању на интернет страници Факултета и доступна је јавности.

1.2. SWOT анализа

SWOT анализа	
ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ
<p>Политика обезбеђења квалитета одражава мисију и визију Факултета и повезана је са релевантним плановима и активностима обезбеђења квалитета+++</p> <p>Факултет у континуитету и благовремено доноси (обнавља и ажурира) <i>Стратегије обезбеђења квалитета</i> и исказује одређење за перманентно унапређење квалитета у свим областима +++</p> <p><i>Стратегија</i> покрива све неопходне елементе: циљеве, области, субјекте, мере и акциони план; елементи</p>	<p>Формализовано учешће појединих чланова комисије за обезбеђење квалитета и инертност у њеном раду +++</p> <p>Сувише честе промене чланова Комисије за обезбеђење квалитета из редова студената утичу на појаву „празног хода“ у учествовању студената у стратешком планирању ++</p> <p>Недовољна заинтересованост студената за активности промовисања стратегије обезбеђења квалитета +++</p>

стратегije су усаглашени са Стратегијом Универзитета +++ Добро су постављене основе система управљања квалитетом +++	
МОГУЋНОСТИ	ОПАСНОСТИ
Могуће је искористити велико искуство чланова Комисије за обезбеђење квалитета за формулисање нове Стратегије обезбеђења квалитета са јасно мерљивим циљевима и активностима како би свест о потреби да се негује култура квалитета остала опредељење већине запослених +++ Могуће је, на основу резултата самовредновања и нове Стратегије за осигурање квалитета, разрадити детаљнији трогодишњи акциони план за њено спровођење који ће, на основу анализе тренутних задужења укључити више лица одговорних за реализацију Стратегије	Преоптерећеност чланова, органа и тела који се баве стратешким планирањем и периодичним унапређењем Стратегије +++ Непостојање финансијских подстицаја којима би се награђивало велико додатно ангажовање запослених у процедурама обезбеђења квалитета, посебно за послове стратешког планирања +++ Један број запослених и студената није мотивисан за спровођење стратегије сталне контроле и унапређивања квалитета ++

1.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 1

Наважнија активности за унапређење стандарда 1 у наредном периоду односиће се на израду нове *Стратегије обезбеђења квалитета* и *Акционог плана за провођење стратегије* за период 2021-2024. године.

Израда нове *Стратегије* и *Акционог плана* унета је у План рада Комисије за текућу школску годину и мора неизоставно да подразумева широку расправу и учешће најширег круга запосланих у Установи и студената у њиховој изради.

Кроз панел дискусије и анализу нацрта ових докумената могуће је појачати свест запослених и студената о њиховом значају, што би повећало и ангажовање у спровођењу планираног у наредном четворогодишњем периоду. Комисија за обезбеђење квалитета наставиће да указује на значај предузиманих поступака и процедура.

Акционим планом за наредни период, према препорукама из претходног самовредновања, дефинисане су краткорочне активности, кораци и процеси за унапређење квалитета. Праћење спровођења акционог плана у краћим интервалима може да укаже на неке недостатке или непрецизности Стратегије и да пружи корисне повратне информације о елементима Стратегије које треба преиспитати и редефинисати.

Показатељи и прилози за стандард 1:

[Прилог 1.1. Стратегија обезбеђења квалитета](#)

[Прилог 1.2. Мере и субјекти обезбеђења квалитета](#)

[Прилог 1.3. Акциони план за спровођење стратегије и одлуке о његовом усвајању и допунама \(уколико их је било\)](#)

Стандард 2: Начини и поступци за обезбеђење квалитета

Високошколска установа утврђује начине и поступке за обезбеђење квалитета свог рада, који су доступни јавности.

2.1. Опис стања, анализа и процена стандарда 2

Рад Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу у области обезбеђења квалитета заснован је на следећим документима:

- *Закон о високом образовању РС* ("Службени гласник РС", бр. 88/2017, бр. 27/2018, бр. 73/2018, бр. 67/2019. и бр. 6/2020),
- *Правилник о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма* ("Службени гласник РС", број 13/2019),
- *Правилник о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма* ("Службени гласник РС", број 13/2019),
- *Правилник о стандардима и поступку за спољашњу проверу квалитета високошколских установа* ("Службени гласник РС", број 13/2019),
- *Статут Факултета.*

На основу наведених докумената, примена стандарда и поступака за обезбеђење квалитета Факултета регулисана је следећим актима:

- *Правилник о унутрашњој провери квалитета* (педагошког рада наставника, професионалне праксе студената и наставних програма)
- *Стандарди и поступци обезбеђења квалитета* Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу,
- *Стратегија обезбеђивања квалитета,*
- *Акциони план за спровођење Стратегије обезбеђења квалитета* Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу
- *Пословник о раду* Комисије за обезбеђење квалитета и
- *Годишњи програм рада* Комисије за обезбеђење квалитета Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу.

Сви наведени документи који дефинишу и уређују област обезбеђење квалитета доступни су на сајту Факултета (<https://pefja.kg.ac.rs/kontrola-kvaliteta/>).

Стратешко опредељење Факултета је подизање квалитета студија и повећања ефикасности студирања. Оквирни документ којим се уводи организована и систематска контрола и унапређење квалитета дефинисани су још приликом почетне акредитације у *Правилнику о унутрашњој провери квалитета (педагошког рада наставника, професионалне праксе студената и наставних програма).*

Факултет је у оквиру припрема за самовредновање утврдио стандарде и поступке за обезбеђење квалитета рада који су дати у документу *Стандарди и поступци обезбеђења квалитета Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу.* Наведени документ објављен је на веб-страни Факултета (<https://pefja.kg.ac.rs/kontrola-kvaliteta/>) и доступан је свим заинтересованим странама – наставницима, студентима и јавности.

Комисија за обезбеђење квалитета Факултета периодично преиспитује стандарде и поступке за обезбеђење квалитета и предлаже мере за њихово унапређивање. Стандардима се

уређују систем и поступци управљања квалитетом у свим областима рада Факултета. Све области квалитета у надлежности су Комисије за обезбеђење квалитета. Оснивање и делокруг рада Комисије регулисани су Статутом Факултета.

Стратегија обезбеђења квалитета Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу 2017-2020. представља кључни документ на коме се заснива опредељење Факултета за унапређење квалитета рада и којим се прописују мере и наводе субјекти обезбеђења квалитета.

Документом *Акциони план за спровођење Стратегије обезбеђења квалитета* Факултет утврђује динамику и рокове планираних активности на пољу унапређења квалитета.

Документом *Годишњи програм рада Комисије за обезбеђење квалитета* дефинишу се обавезне активности регулисане Статутом и општим актима Факултета. Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета у појединачним областима усвојени су по предвиђеној процедури од стране стручног органа Факултета. Стандарде и поступке усваја Наставно-научно веће Факултета на предлог Комисије. Комисија у актуелном сазиву образована је Одлуком Наставно-научног већа Факултета број 01-4515/1 од 25.10.2017. године, а представницима студената мандат од две године, на предлог Студентског парламента, обновљан је Одлуком Наставно-научног већа Факултета у одговарајућим временским роковима.

Годишњи програм рада Комисије за обезбеђење квалитета Факултета обухвата све активности које ће бити реализоване током школске године. Према процедурама наведеним у *Стратегији обезбеђења квалитета* Комисија у свој годишњи програм рада уноси обавезну евалуацију свих аспеката рада Установе, посебно наставног процеса, рада наставника, студијских програма у целини, као и обавезних и изборних предмета. Стандарди и поступци обезбеђења квалитета Факултета предвиђају перманентно преиспитивање студијских програма, њихову евалуацију и реформисање, њихово усклађивање са студијским програмима сродних факултета, мере за обезбеђење и унапређење квалитета. Одлуком Наставно-научног већа Факултета усвојени су обрасци анкетних упитника за евалуацију рада наставника и сарадника Факултета и обрасци анкетних упитника за студентску евалуацију наставног процеса и студијских програма Факултета, за евалуацију професионалне праксе, за евалуацију рада Факултета, за послодавце, за самоевалуацију компетенција студената који су завршили основне студије на Факултету, као и обрасци анкетних упитника за самовредновање наставника и сарадника.

Важан квалитативни помак у даљем унапређивању начина и поступака одржања и унапређивања квалитета представља прелазак на електронски начин евалуације различитих аспеката рада установе. Током школске 2017/18. године *Комисија за обезбеђење квалитета* приступила је пилотирању новог модела анкетања, да би, након изузетно повољних резултата (повећан обухват испитаника и поузданији резултати), током школске 2018/19. године у потпуности био напуштен "папирни" начин евалуације.

2.2. SWOT анализа

SWOT анализа	
ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ
У усвојеним стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета дефинисани су процеси и правила понашања свих учесника у обезбеђењу квалитета +++	Постоји незаинтересованост мањег броја наставника, сарадника и студената за веће учешће у активностима која се односе формуласање стандарда и поступака обезбеђења квалитета +++
Наставно-научно веће Факултета редовно разматра резултате евалуације и Извештаје које доноси Комисија за обезбеђење квалитета +++	Незаинтересованост мањег броја запослених за проналажење нових начина и поступака обезбеђења квалитета ++
Факултет периодично преиспитује и унапређује стандарде поступке	<i>Правилник о унутрашњој провери</i>

<p>обезбеђења квалитета +++</p> <p>Електронски начин евалуације обезбеђује шири обухват испитаника и поузданије резултате +++</p> <p>Стандарди и поступци су представљени свим субјектима обезбеђења квалитета и доступни су јавности на веб-сајту Факултета ++</p>	<p><i>квалитета (педагошког рада наставника, професионалне праксе и наставних програма) захтева ревизију услед застарелости ++</i></p>
МОГУЋНОСТИ	ОПАСНОСТИ
<p>Унапређивање сарадње Факултета са другим високошколским установама у земљи и иностранству и размена искустава у области обезбеђења квалитета у циљу побољшања стандарда и поступака за обезбеђење и унапређење квалитета +++</p> <p>Даље унапређивање постојећих стандарда и поступака којим би се процес обезбеђења квалитета интернализовао, тј. учинио мање „наметнутим и туђим“ +++</p> <p>Даље унапређивање инструмената за ефикаснију самоевалуацију и евалуацију квалитета ++</p> <p>Активније укључивање студената и њихових организација у процес унапређења квалитета ++</p>	<p>Неки сегменти обезбеђења квалитета Факултета зависе од спољних детерминанти: образовне политике државе, друштвених циљева образовања и финансијских могућности оснивача Факултета +++</p> <p>Сумња дела студената да поступак електронског анкетирања није у потпуности анониман +++</p> <p>Неповерење у процес самовредновања и веровање да се њиме не постижу никакве опипљиве промене у квалитету ++</p>

2.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 2

У наредном периоду потребно је спровести следеће мере и активности:

- донети нови *Правилник о унутрашњој провери квалитета (педагошког рада наставника, професионалне праксе и наставних програма)*
- донети *Стратегију обезбеђења квалитета Факултета* за наредни период, 2021-2024, и одговарајући *Акциони план за спровођење Стратегије обезбеђења квалитета* за исти период,
- наставити са информисањем студената у вези са свим аспектима електронског анкетирања: у том смислу указивати свакој новој генерацији студената на чињеницу да поступак евалуације обезбеђује тим Електротехничког Факултета Универзитета у Београду и да је у потпуности анониман и безбедан за све учеснике,
- наставити са едукацијом субјеката укључених у процес обезбеђења квалитета о евентуалним изменама и допунама стандарда и поступака за обезбеђење квалитета.
- даљи рад на промовисању система квалитета (интерно и екстерно),
- успоставити функционалне моделе сарадње Факултета и актера који уобличавају образовну политику у циљу унапређења стандарда и поступака за обезбеђење квалитета,
- анализирати податке добијене путем евалуације и самоевалуације, истаћи важне повратне информације о поступцима обезбеђења квалитета.

Показатељи и прилози за стандард 2:

[Прилог 2.1. Усвојени документ - Стандарди и поступци за обезбеђење и унапређење квалитета високошколске установе](#)

[Прилог 2.2. Усвојени план рада и процедура за праћење и унапређење квалитета високошколске установе у оквиру стандарда квалитета](#)

[Прилог 2.3. Усвојени годишњи извештаји о раду успостављеног тела \(комисије, одбора, центара\) за унутрашње осигурање квалитета високошколске установе](#)

Стандард 3: Систем обезбеђења квалитета

Високошколска установа изграђује организациону структуру за обезбеђење квалитета.

3.1. Опис стања, анализа и процена стандарда 3

Факултет педагошких наука Универзитета у Крагујевцу унапређење квалитета свог рада заснива на дугој традицији непрестаног развоја образовања у складу са савременим токовима и тенденцијама европског система образовања. Дугорочни циљ Факултета је да постане модерна и угледна високошколска установа са кредибилитетом у Србији и Европи.

Факултет је од оснивања опредељен да континуирано и систематски ради на унапређивању квалитета свих аспеката свога рада. Циљ унапређења квалитета је достизање, одржавање и унапређивање националних стандарда у образовању и васпитању, као и факултетској настави, научноистраживачком раду и управљању академским институцијама које се баве образовањем.

У циљу ефикасног функционисања система обезбеђивања квалитета Факултет има успостављене институционалне механизме за обезбеђивање квалитета са одговарајућим стручним телима и документима којима су прецизно дефинисана њихова права и обавезе у том поступку.

Дугорочни циљеви рада Факултета исказују стратешко опредељење за континуирано праћење и унапређивање квалитета:

- континуирано унапређивање квалитета високог образовања,
- континуирано унапређивање квалитета студијских програма,
- развој савремених квалитетних студијских програма, посебно на другом и трећем нивоу академских студија,
- континуирано унапређивање квалитета наставе, наставног процеса и студентске праксе,
- унапређивање квалитета наставног кадра,
- континуирано унапређивање квалитета и обима научноистраживачког рада,
- повећање ефикасности студија и квалитета свршених студената,
- унапређивање квалитета студирања развојем могућности за ваннаставне активности студената,
- унапређивање могућности за даљи професионални развој свршених студената,
- унапређивање могућности за целоживотно учење и усавршавање запослених лица,
- континуирано унапређење квалитета простора и опреме за рад, укључујући библиотечке и информатичке ресурсе,
- континуирано унапређење квалитета управљања Факултетом и квалитета ненаставне подршке,
- континуирано праћење и контролу квалитета финансирања,
- редовно и систематично спровођење поступака самовредновања и периодичног екстерног вредновања Факултета,
- систематично праћење и континуирано унапређивање система управљања квалитетом и
- обезбеђивање значајне улоге студената у процесу унапређивања квалитета,

Полазну основу система обезбеђења квалитета чини *Статут факултета*. Статутом Факултета утврђени су послови и одговорности наставника, сарадника, ненаставног особља и

студената у домену обезбеђења квалитета.

Савет Факултета је 27. 12. 2016. усвојио важећу *Стратегију обезбеђења квалитета* за период од 2017. до 2020. године. Овим документом су уређени начини и поступци управљања квалитетом у свим областима. Саставни део овог документа представљају *мере и поступци за унапређење квалитета* и *опис система обезбеђења квалитета*. Истовремено је усвојен и *Акциони план за спровођење Стратегије обезбеђења квалитета* којим се детаљно разрађују планиране активности и рокови за њихово извршење.

Факултет поседује одговарајућу организациону структуру која је омогућила спровођење поступака за континуирано праћење и контролу квалитета у процесу самовредновања и спољашње евалуације Факултета. Систем обезбеђења квалитета чине: *Комисија за обезбеђење квалитета, поткомисије, савет* (као орган управљања), *наставно-научно веће* и *катедре* (као стручни органи), *стратегија обезбеђења квалитета* (као кључни документ који обухвата предвиђене процедуре и поступке за обезбеђење квалитета), као и *Акциони план за спровођење стратегије*.

Комисија за обезбеђење квалитета у актуелном сазиву формирана је 25.10.2017. одлуком Наставно-научног већа Факултета (<https://pefja.kg.ac.rs/kontrola-kvaliteta/>). *Комисија за обезбеђење квалитета* је основни субјект система за обезбеђење квалитета у свим областима. Послови и одговорности ове *Комисије* прописани су *Статутом* и *Стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета*.

Статутом и општим актима Факултета утврђени су послови и одговорности *Комисије за обезбеђење квалитета* за организовање праћења, контролу и обезбеђење квалитета у свим областима.

Одлуком Наставно-научног већа именовани су чланови *Комисије* из реда наставника и сарадника. Студенте, чланове комисије, изабрао је Студентски парламент. Мандат чланова *Комисије* траје три године. *Комисија* ради по Пословнику о раду комисије за обезбеђење квалитета и у складу са Годишњим програмом рада.

Ради ефикасније организације рада, *Комисија* је оформила поткомисије задужене за поједине области обезбеђења квалитета.

У периоду октобар 2017 – децембар 2019. године *Комисија* је реализовала следеће задатке, предвиђене Програмом рада:

- Као свој најважнији задатак за школску 2017/18. годину *Комисија* је поставила прелазак са папирних формулара на електронску евалуацију свих аспеката рада Факултета. У склопу припреме за редовну акредитацију установе и већине студијских програма, која је планирана за 2020. годину, *Комисија* је одлучила да школску 2017/18. годину искористи за постављање и пилотирање електронског система евалуације.

- *Комисија* је донела одлуку да се годишња електронска евалуација рада Факултета по правилу обавља од 20. до 30. марта, у периоду пријављивања испита за априлски испитни рок, као и да се редовна семестрална евалуација рада наставника и сарадника и евалуација студијских предмета, по правилу обавља од 15. до 25. децембра за први семестар, у току пријаве испита за јануарски испитни рок, и од 15. до 25. маја за други семестар, у периоду пријаве испита за јунски испитни рок. Пројектовано је да пракса редовног електронског анкетирања званично започне академске 2018/19. године.

- У исто време одлучено је да се током пролећног семестра текуће школске године обаве два одвојена пилот-анкетирања студената: евалуација рада Факултета и евалуација рада наставника и сарадника. У склопу припреме за електронску евалуацију, у сарадњи са оператерима са Електротехничког факултета Универзитета у Београду, обављена је обука администратора Факултетског информационог система (ФИС). Осим тога, извршено је и ажурирање базе података ангажовања наставника и сарадника по наставним предметима.

Прва пилот-анкета, *Евалуација рада Факултета*, обављена је у периоду од 20. до 30.

марта 2018 године. Студенти основних и мастер студија били су обавезни да попуне анкету приликом пријаве испита за априлски испитни рок. У евалуацији је учествовао укупно 751 студент, од тога 631 на основним академским студијама и 120 на мастер студијама.

Комисија је урадила анализу резултата анкете, издвојила и груписала примедбе и предлоге студената (исказане у отвореном делу анкете) и предложила мере за решење уочених проблема. Иако је анкета била пробног типа, захваљујући спремности студената да дају исцрпне и искрене одговоре на питања о раду Факултета у целини, Комисија је обрађене резултате евалуације, заједно са анализом и предложеним мерама, доставила декану и продеканима Факултета, као и шефовима служби на Факултету.

Пробна *евалуација рада наставника и сарадника и студијских предмета* у пролећном испитном року обављена је од 15 до 25. маја 2018. године, у периоду пријаве испита за јунски испитни рок. Сама евалуација представљала је далеко сложенији поступак од претходно обављене, пошто је обухватила велики број појединачних анкета (сваки студент је био у обавези да попуни упитник о сваком предметном наставнику и сараднику). Анализа резултата подразумевала је израду општег приказа просечних оцена на нивоу Факултета, као и појединачних оцена за сваког наставника.

Евалуација је обухватила укупно 166 наставних предмета, од тога 154 на основним академским студијама и 12 на мастер студијама. Истраживање овог обима превасходно је искоришћено за упознавање са технологијом прикупљања и даље обраде добијених података, како би прва званична семестрална електронска евалуација, планирана за другу половину децембра 2018, била обављена на квалитетан и сврсисходан начин.

- У оквиру обавеза прописаних *Стратегијом обезбеђења квалитета 2017/2020*, а додатно конкретизованих кроз *Акциони план за спровођење стратегије обезбеђења квалитета 2017-2020*, Комисија је током школске 2018/19. године, узимајући у обзир и чињеницу да је наредна акредитација Установе и студијских програма планирана за 2020. годину, остварила прелазак са папирних формулара на електронску евалуацију свих аспеката рада Факултета.

Анкетирања студената обављена су као *Евалуација педагошког рада наставника и сарадника* у јесењем (децембар 2018) и пролећном семестру (мај 2019), као и *Евалуација рада Факултета* (факултетских служби) крајем марта 2019. године. На основу резултата евалуација Комисија је израдила одговарајуће извештаје и предложила мере у циљу побољшања рада Факултета у целини (наставног процеса, као и осталих послова из делокруга рада установе).

Тиме је званично установљена пракса редовног и системски утређеног електронског анкетирања студената и то као годишња електронска *евалуација рада Факултета*.

Комисија је урадила детаљну анализу резултата *евалуације рада Факултета*, упоредила резултате са пилот-анкетом обављеном током претходне школске године, издвојила и груписала примедбе и предлоге студената (исказане у отвореном делу анкете) и предложила мере за решавање уочених проблема. Комисија је обрађене резултате евалуације, заједно са упоредном анализом и предложеним мерама, доставила Декану и продеканима Факултета, као и шефовима служби на Факултету.

Иако је *евалуација педагошког рада наставника и сарадника и студијских предмета* обављена у два круга (за јесењи и пролећни семестар посебно), урађена је јединствена анализа резултата за школску годину. Анализа резултата подразумевала је израду општег приказа просечних оцена на нивоу Факултета, као и појединачних оцена за сваког наставника.

- У периоду између 9. и 20. јануара 2019. године Комисија је спровела и *евалуацију квалитета рада управљачког и ненаставног особља* електронским путем (помоћу Google Forms апликације). Услед различитих врста послова, различитих искустава у вези са управљачким особљем и ненаставним службама и ограничене функционалности Google Forms алата, спроведене су две верзије упитника. Верзије упитника за наставно и ненаставно особље разликовале су се у одређеним питањима. Комисија је *Извештај о евалуацији квалитета рада управљачког и ненаставног особља*, са предложеним мерама, доставила руководству Факултета.

- Комисија је обавила и *евалуацију квалитета студијских програма и компетенција*

свршених студената. Анкета је спроведена електронским путем (помоћу Google Forms алата) између 17. априла и 17. маја 2019. године. Питања су послата на 760 адреса свршених студента основних и мастер академских студија. Анкетом су били обухваћени свршени студенти студијских програма *ОАС Учитељ*, *ОАС Васпитач у предшколским установама*, *ОАС Васпитач у домовима*, *МАС Учитељ*, *МАС Васпитач у предшколским установама*, *МАС Васпитач у домовима*, *МАС Образовање професора предметне наставе* и *МАС Лидерство у образовању*. Студенти докторских студија нису анкетирани јер у периоду анкетања није било свршених студената овог студијског програма (акредитованог 2016. године). Комисија је *Извештај о евалуацији квалитета студијских програма и компетенција свршених студената*, са закључцима и препорукама, доставила *Радној групи за координацију реформи студијских програма* и руководству Факултета.

- Током децембра 2019. године Комисија је обавила *Евалуацију задовољства послодаваца квалификацијама и компетенцијама дипломираних студената* и Извештај и анализу речене евалуација доставила наставно-научном већу на разматрање у фебруару 2020.

Представници студената били су укључени у све фазе анкетања: почев од формулисања анкетних питања и тврдњи, анализе предложених упитника, преко спровођења анкетања, до обраде и анализе резултата. Упитници за анкетање формиран су на основу *индикатора за процену квалитета* у свим областима које обухвата процес самовредновања, а посебно у области квалитета студијских програма и квалитета наставе.

На основу добијених података Комисија је сачинила предлог превентивних и корективних мера за унапређење квалитета у оним областима у којима су евидентиране слабости.

Субјекти који носе одговорност за примену процеса праћења и осигурања квалитета, према *Статуу* и *Стандардима за обезбеђење квалитета* јесу запослени и сви студенти Факултета.

3.2. SWOT анализа

SWOT анализа	
ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ
<p>Систем обезбеђење квалитета на Факултету дефинише и обухвата све неопходне аспекте праћења и обезбеђења квалитета +++</p> <p>У систем обезбеђења квалитета укључене су све структуре: наставници и сарадници, ненаставно особље и студенти у оквирима дефинисаних надлежности +++</p> <p>Модел електронског анкетања прихваћен је од стране студента и обезбеђује веродостојне и обухватне податке +++</p>	<p>Одговарајући правилници (стандарди, стратегије, итд) су недовољно промовисани међу студентима +++</p> <p>Недовољна заинтересованост појединих запослених и студената за праћење и проверу квалитета ++</p>
МОГУЋНОСТИ	ОПАСНОСТИ
<p>Постојеће правилнике (стандарди, стратегије итд) могуће је додатно осавременити, операционализовати и промовисати међу мање заинтересованим запосленима и</p>	<p>Недовољно транспарентне корективне мере и недовољно ефикасни механизми за имплементацију корективних мера +++</p> <p>Преоптерећеност малог броја запослених</p>

<p>студентима ++</p> <p>Могуће је детаљније дефинисати надлежности стручних органа и процедура корективних и превентивних мера за унапређење квалитета +</p> <p>Рационализација поступака за прикупљање података неопходних за континуирано праћење квалитета ++</p> <p>Развијање мотивација студената за још веће и интензивније учешће у систему обезбеђења квалитета +++</p>	<p>који се баве системском изградњом организационих структура и процедура за обезбеђење квалитета +++</p> <p>Губитак мотивације студената због учешћа у великом броју различитих анкетања +++</p> <p>Недовољна мотивисаност свих учесника процеса обезбеђења у унапређења квалитета +++</p>
---	---

3.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 3

Изградњом организационе структуре за обезбеђење квалитета, формирањем посебног тела, Комисије за обезбеђење квалитета, усвајањем неопходних правилника и стратегија, као и обезбеђивањем учешћа студената у доношењу и спровођењу стандарда и поступака за обезбеђење квалитета у потпуности је испуњен стандард 3.

Неопходно је обухватити системом ФИС апсолутно све студенте на свим нивоима студија.

Институционални систем управљања квалитетом могуће је даље усавршавати. Пре свега, неопходно је у постојеће нормативе унети измене и допуне које ће детаљније утврдити надлежности свих лица које учествују у систему обезбеђења квалитета и евентуалне нове области које нису покривене.

Процедуре које су се показале компликованим или су захтевале превише времена требало би унапредити. Нарочито је важно радити на унапређењу система корективних мера и још интензивнијем укључивању студената у систем контроле квалитета. Важно је и радити интензивније на едукацији свих субјеката обезбеђења квалитета о самом систему обезбеђења квалитета. Такође, неопходно је радити и на мотивацији свих учесника за имплементацију корективних мера и што реалистичнију самоевалуацију.

Показатељи и прилози за стандард 3:

[Прилог 3.1. Формално успостављено тело \(комисија, одбор\) са конкретном одговорношћу за унутрашње осигурање квалитета у високошколској установи \(извод из Статута\) и опис рада \(до 100 речи\)](#)

[Прилог 3.2. Списак свих анкета](#)

[Прилог 3.3. Документ о анализи резултата анкета и о усвајању корективних и превентивних мера](#)

Стандард 4: Квалитет студијског програма

Квалитет студијског програма обезбеђује се кроз праћење и проверу његових циљева, структуре, радног оптерећења студената, као и кроз осавремењивање садржаја и стално прикупљање информација о квалитету програма од одговарајућих друштвених институција.

4.1. Опис стања, анализа и процена стандарда 4

4.1.1. Акредитовани студијски програми

Факултет педагошких наука Универзитета у Крагујевцу реализује, самостално или у сарадњи са другим факултетима, укупно једанаест акредитованих студијских програма.

Факултет самостално остварује три програма основних академских студија, пет програма мастер академских студија и један програм докторских академских студија:

Студијски програми основних академских студија	Трајање	ЕСПБ	Број студената
1. Учитељ	4 године	240	90
2. Васпитач у предшколским установама	4 године	240	90
3. Васпитач у домовима	3 године	180	30

Студијски програми мастер академских студија	Трајање	ЕСПБ	Број студената
4. Учитељ	1 година	60	75
5. Васпитач у предшколским установама	1 година	60	50
6. Васпитач у домовима	2 године	120	15
7. Образовање професора предметне наставе	1 година	60	50
8. Liderство у образовању	1 година	60	50

Студијски програми докторских академских студија	Трајање	ЕСПБ	Број студената
9. Доктор наука – методика наставе	3 године	180	8

Факултет сарађује са другим факултетима у извођењу наставе на два **заједничка студијска програма.**

1. У оквиру ТЕМПУС пројекта Education Policy Study Programme in Serbia and Montenegro (EPSP) TEMPUS IV – 159074-JPCR, 2010-2013, Факултет је учествовао у креирању заједничког студијског програма мастер академског *Образовне политике*, у сарадњи два универзитета (Универзитета у Крагујевцу и Универзитета у Београду), који је акредитован и отпочео са реализацијом 2012, а поново акредитован 2019. године.

2. Факултет је у току академске 2016/2017. године учествовао у припреми заједничког студијског програма основних академских студија *Психологија* у сарадњи са Филолошко-уметничким факултетом, Факултетом медицинских наука и Природно-математичким факултетом Универзитета у Крагујевцу и програм је акредитован 2017. године.

Заједнички студијски програми	Трајање	ЕСПБ	Број студената
1. МАС Образовне политике	1 година	60	50
2. ОАС Психологија	4 године	240	30

4.1.2. Контрола квалитета студијских програма

Праћење квалитета студијских програма, као и њихова континуирана реформа, почела је на Факултету 2004. године, пре формалног усвајања *Закона о високом образовању* из 2005. године, а у оквиру финско-српског програма за професионални развој наставника у Србији – КОРАК (Serbian Teacher Education Development Program – STEP, 2004-2006). Као резултат рада у оквиру овог пројекта креирани су нови студијски програми усклађени са захтевима Болоњске декларације, који су подразумевали усмереност на исходе образовања, као и процене оптерећења студената изражене путем ЕСПБ система кредита. Реализација реформисаних студијских програма започела је академске 2005/2006.

Након усвајања *Закона о високом образовању* заснованог на *Болоњском процесу*, Факултет је анализирао резултате рада током две године реализације студијских програма и започео припреме за акредитацију установе и студијских програма. Одлучено је да се стручна помоћ потражи од партнера са искуством у примени европских стандарда универзитетског образовања у оквиру ТЕМПУС пројекта Curriculum Reform in Teacher Education (CRTE) TEMPUS JEP-41074-2006 (2006-2009).

На овом пројекту, уз експертску помоћ партнера из Финске, Грчке и Словеније, извршена је реформа три најзначајнија елемента у систему образовања учитеља и васпитача на Факултету, и то:

- а) пријемног испита,
- б) студијских програма (за образовање учитеља, васпитача у предшколским установама и васпитача у домовима) и
- в) професионалне праксе.

Резултате ових активности могуће је сагледати упоређивањем са другим педагошким факултетима управо у поменутиим елементима. Пријемни испит, студијски програми и пракса Факултета педагошких наука значајно се разликују од других сродних установа у земљи и окружењу.

Истовремено, креирани су и мастер програми за сва три студијска програма као логични наставак основних академских студија и заокруживање првог и другог нивоа високошколског образовања за учитеље и васпитаче.

У периоду након првог циклуса акредитације Факултет педагошких наука је континуирано вршио анализу, проверу и корекцију студијских програма. У све наведене активности били су укључени представници студената, првенствено кроз студентску евалуацију и анкетирање, као и учешћем представника студената у раду *Наставно-научног већа* и Комисије за обезбеђење квалитета.

Праћење и процењивање квалитета пратиле су конкретне корекције студијских програма усмерене првенствено на:

- циљеве, структуру и садржај студијских програма;
- исходе учења и компетенције свршених студената;
- радно оптерећење студената и

• савременост студијских програма и њихову упоредивост са курикулумима одговарајућих страних високошколских установа.

Посебно значајни доприноси континуираном осавремењавању и кориговању свих студијских програма на Факултету педагошких наука у Јагодини имали су Темпус пројекти на којима Факултет континуирано учествује од 2006. године. Тако се припрема студијских програма за образовање учитеља на основним и мастер студијама за други акредитациони циклус (2013. година) реализовала у оквиру ТЕМПУС пројекта *Harmonization and Modernization of the Curriculum for Primary Teacher Education* (НАМОС 516762-TEMPUS-1-2011-1-RS-TEMPUS-JPCR), чији је циљ био хармонизовање студијских програма свих учитељских факултета у земљи. Посебан допринос овог програма курикулуму за образовање учитеља представљало је укључивање обавезних садржаја из области инклузивног образовања у постојеће силабусе свих методика наставних предмета које се изучавају на Факултету педагошких наука. У оквиру пројекта ЕАСЕА – Tempus Project-517319: *Developing Human Rights Education at the Heart of Higher Education*, силабуси одговарајућих предмета на свим програмима обogaћени су садржајима из области људских права.

Значајне промене студијских програма извршене су у току поступка припреме за поновљену акредитацију Факултета (2013. године):

1. Студијски програм основних академских студија *Васпитач у предшколским установама* комплетно је реструктуриран јер се са трогодишњих прешло на четворогодишње студије (240 ЕСПБ);
2. Последично, извршене су промене и на студијском програму мастер академских студија *Васпитач у предшколским установама* који је организован као једногодишње мастер студије (60 ЕСПБ);
3. На основу претходне анализе учињене су значајне промене и на студијским програмима основних и мастер студија *Учитељ* и *Васпитач у домовима*.

Једна од значајнијих промена било је укидање завршног рада на крају студијског програма ОАС *Учитељ*, пошто према *Закону о основном образовању и васпитању* учитељ може бити само лице са завршеним мастер студијама. Отуд су четворогодишње студије растерећене одсуством ове обавезе на основним студијама, што је искоришћено за повећање броја часова методика и практичне наставе.

Факултет педагошких наука Универзитета у Крагујевцу је неколико пута након претходног акредитационог циклуса (2013), у циљу унапређења квалитета студијских програма, вршио додатне измене и допуне у складу са чланом 42. став 2. *Закон о високом образовању* (студијски програм са предложеним изменама не сматра се новим студијским програмом).

Важније измене подразумевају:

- обogaћивање понуде изборних предмета понудом немачког језика као другог страног језика на свим изборним позицијама на којима већ постоје руски и француски језик;
- увођење предмета *Хорско певање* на новим изборним позицијама;
- увођење предмета *Систем образовања и васпитања у Републици Србији* као заједничког изборног предмета на првој години основних академских студија;
- увођење предмета *Студије позоришта и извођачких уметности 1 и 2* као заједничких изборних предмета на другој години основних академских студија;
- измена изборних предмета из области математике на основним академским студијама *Учитељ* (у циљу боље припреме будућих учитеља у складу са изменама наставних планова у основуј школи);
- увођење нових предмета из области информатике на основним и мастер академским студијама *Учитељ*, на основу акционог плана Владе Републике Србије за подстицање ИТ сектора;
- увођење нових предметних подручја, *Информатика* и *Енглески језик*, са одговарајућим наставним предметима, на мастер академским студијама *Учитељ*;

- Увођење нових изборних предмета из области методике наставе природе и друштва на студијском програму докторских академских студија *Методика наставе*

Факултет је измене студијских програма вршио на основу предлога студента, наставника и сарадника факултета, препорука, односно иницијатива МНПТР, као и савремених научних достигнућа. Предложене измене, у складу са Законом, подразумевале су разматрања на факултетским телима: катедрама, Комисији за обезбеђење квалитета и Наставно-научном већу. Предложене измене усвајане су на телима Универзитета и пролазиле све успостављене универзитетске процедуре у оквиру Комисије за претходна питања, Комисије за обезбеђење квалитета и Сената Универзитета. Факултет је благовремено обавештавао МНПТР о усвојеним изменама и допунама акредитованих студијских програма

Факултет је у току академске 2016/2017. године учествовао у припреми и акредитацији заједничког студијског програма основних академских студија *Психологија* у сарадњи са Филолошко-уметничким факултетом, Факултетом медицинских наука и Природно-математичким факултетом Универзитета у Крагујевцу. Програм је акредитован 2017. године.

Факултет је, у склопу континуираног праћења, анализе и унапређења студијских програма у претходном периоду учествовао на следећим Темпус и Коменијус пројектима:

- *Modernization of Teacher Education in a European Perspective*, чији је координатор Универзитет у Минстеру (Немачка), *Education Policy Study Programme*, чији је координатор Универзитет у Београду, *Master Programme for Subject Teachers in Serbia*, чији је координатор Универзитет у Београду, *Harmonization and Modernization of the Curriculum for Primary Teacher Education* чији је координатор Универзитет у Новом Саду и *Developing Human Rights Education at the heart of Higher Education*, чији је координатор Универзитет у Рокемтону.

- Темпус пројекат *Master in Education Leadership (EdLEad) 543848-TEMPUS-1-2013-1-RS-TEMPUS-JPCR* и

- Коменијус пројекат *Improving educational effectiveness of primary schools (IEEPS), 538992-LLP-1-2013-1-RS-COMENIUS-CM*.

У новом циклусу самовредновања (2016-2019), Комисија је на основу прикупљених података путем извештаја катедри и студентских анкета анализирала изабране аспекте студијских програма у складу са стандардима за самовредновање и, применом метода SWOT анализе, утврдила области у којима је потребно применити корективне мере.

Анализа је показала да студијски програми Факултета у потпуности задовољавају Стандард 4 у погледу садржаја и структуре, као и доступности информација о студијском програму. У сваком од акредитованих студијских програма дефинисани су циљеви и исходи студијског програма, начин извођења наставе и бодовна вредност свих релевантних сегмената студијског програма (завршног рада/дисертације, самосталног истраживачког рада, стручне праксе). Студијски програми утврђују предуслове за упис појединих предмета, начин избора предмета и услове за прелазак са других студијских програма. Статутом Факултета и другим општим актима прецизно су дефинисани услови за упис на студије, начин полагања пријемног испита, процедуре за рангирање и упис кандидата на студијски програм. Статутом, општим актима и студијским програмима Факултета утврђен је начин оцењивања знања и постигнућа студената, заснован на континуираном праћењу њиховог рада. Студијским програмима и правилницима утврђени су и стандарди и захтеви за завршни рад на сваком нивоу студија (дипломски рад и мастер рад).

Континуирано реформисање студијских програма у погледу редефинисања циљева и исхода учења, како за појединачни студијски програм у целини тако и за елементе студијског програма појединачно (обавезни и изборни предмети, професионална пракса, завршни рад), обезбеђује да постојећи процес евалуације и надоградње наставних садржаја тече непрекидно и у складу са устаљеним формално-правним процедурама.

Сви акредитовани студијски програми усклађени су са *Законом о високом образовању и Стандардима за акредитацију студијских програма* Националног савета, са дефинисаним задацима и циљевима Факултета, као и са мисијом и визијом Факултета.

Студентима су доступне електронске верзије сваког појединачног силабуса обавезних и изборних предмета у оквиру студијских програма, са описом циљева и исхода учења, начина оцењивања знања и постигнућа студената и списком литературе за сваки предмет. Доступан је и дескриптивни уводни документ у коме су наведени: назив студијског програма, врста студија, укупна бодовна вредност студија, стручни назив који студент стиче по завршетку студијског програма, језик или језици на којима се програм реализује, као и услови за упис на студијски програм.

Увидом у рад катедри Комисија је закључила да предметни наставници редовно ажурирају силабусе наставних предмета пре свега у складу са извршеном анализом достизања исхода учења, али и у погледу доступне литературе у штампаном или дигиталном формату, као и начина провере знања (увођење колоквијума или рационализација њиховог броја, алтернирање писмених и усмених испита и сл.).

4.1.3. Исходи образовања за студијске програме и исходи учења

Исходи образовања за студијске програме на Факултету дефинисани су према примерима добре праксе неких европских високошколских институција (по угледу, пре свега, на фински образовни систем, један од најефикаснијих на свету, али и на словеначки и грчки, који су нам ближи по концепцији и менталитету). Исходи образовања подразумевају јасне компетенције будућих учитеља, васпитача и наставника, ослоњене на њихов традиционални положај у систему васпитања и образовања, али још више кроз сагледавање нове улоге, још увек не и до краја дефинисане, као посредника између ученика и наставних садржаја, улоге медијатора и организатора у информатичком добу које неслућеном брзином мења устаљене представе о настави, васпитању и образовању. Планиране компетенције подразумевају да у новом окружењу апсолутне доступности информација учитељ, васпитач и наставник морају, у оној мери колико препуштају улогу главних актера самим ученицима, и сами бити способни и спремни да осмишљавају, планирају и систематизују.

- Исходи образовања за студијске програме -

Основне академске студије *Учитељ*

- студент се изражава усмено и писмено у складу са правилима српског језика и језика на коме изводи наставу (усмена и писмена комуникација на матерњем језику);
- студент познаје један страни језик;
- студент поседује информационо-технолошку писменост;
- студент је оспособљен за тимски рад и интерперсоналну комуникацију и делује у складу са професионалном етиком;
- студент познаје и разуме садржај наставног предмета, као и његову (вертикалну и хоризонталну) корелацију са другим предметима;
- студент је оспособљен за самостално планирање, реализацију и евалуацију наставе уз уважавање образовних стандарда и програма;
- студент је оспособљен је за дидактичко-методичко обликовање садржаја наставе према специфичним образовним захтевима, ситуацијама и потребама ученика;
- студент је оспособљен за креирање и имплементацију индивидуалног образовног плана;
- студент познаје и разуме циљеве и задатке васпитања и образовања у условима основношколске наставе;
- студент је оспособљен да примењује различите моделе, облике и методе наставног рада;
- студент познаје и разуме природу учења, различите стилове и стратегије учења;

- студент познаје развојне карактеристике ученика одређеног узраста;
- студент је оспособљен за праћење индивидуалног развоја ученика и прилагођавање наставе различитим потребама ученика;
- студент је оспособљен да регулише дисциплину и социјалне односе у групи;
- студент је оспособљен за успостављање конструктивне интеракције са ученицима и између ученика;
- студент је оспособљен за сарадњу са родитељима ученика, представницима шире и локалне друштвене средине – партнерима у васпитно-образовном раду.

Основне академске студије *Васпитач у предшколским установама*

- студент је оспособљен за анализу, синтезу и предвиђање решења и последица одређених ситуација у раду са децом предшколског узраста;
- студент је оспособљен за пројектовање и реализацију примењених и акционих истраживања из области предшколског васпитања и образовања;
- студент поседује вештине критичког и самокритичког мишљења и приступа раду;
- студент је оспособљен за примену знања у пракси;
- студент поседује развијене комуникационе способности и спретности, као и вештину сарадње са ужим социјалним и међународним окружењем;
- студент поседује развијену професионалну етику;
- студент темељно познаје и разуме теоријска достигнућа из области предшколског васпитања и образовања;
- студент је оспособљен за решавање конкретних васпитних проблема уз примену научних метода и поступака;
- студент повезује основна знања из различитих области и примењује их у раду са децом предшколског узраста;
- студент је оспособљен за праћење и примену иновација из струке;
- студент употребљава информационо-комуникационе технологије у овладавању неопходним стручним знањима;
- студент је оспособљен за креирање и имплементацију индивидуалног образовног плана;
- студент познаје и разуме интелектуалне, физичке, социјалне, емоционалне и друге индивидуалне карактеристике и разлике између деце;
- студент је усмерен ка развијању и неговању самопоштовања, самопоуздања и одговорности деце раног узраста;
- студент познаје, разуме и уме да делује уважавајући принципе инклузије, мултикултурализма и антидискриминације;
- студент познаје права деце и посвећен је једнакости међу децом по свим основама (полу, језику, националности, социоекономском статусу...);

Основне академске студије *Васпитач у домовима*

- студент се изражава усмено и писмено у складу са правилима српског језика и језика на којем изводи васпитни рад (усмена и писана комуникација);
- студент се служи бар једним страним језиком;
- студент примењује информационо-комуникационе технологије;
- студент поштује универзалне људске и националне вредности (поседује културне и грађанске компетенције);

- студент делује у складу са професионалном етиком;
- студент познаје домску педагогију и њене везе са другим научним дисциплинама;
- студент познаје домске моделе и разуме начине прилагођавања истих постојећем контексту;
- студент познаје опште принципе, циљеве и исходе домског васпитања;
- студент поседује дидактичко-методичка знања;
- студент поседује знања о психофизичком развоју, развојним сметњама, развојним кризама и њиховом превазилажењу;
- студент познаје и разуме психолошке аспекте институционалног живота васпитаника и
- студент познаје елементе социјалне педагогије, разуме различите појавне облике индивидуалног и социјалног насиља у домовима, његове узроке и начине превенције.
- студент поседује способност планирања и програмирања васпитног рада водећи рачуна о индивидуалним особеностима васпитаника и карактеристикама социјалног контекста;
- студент је оспособљен да систематски ради на остварењу васпитних циљева;
- студент је оспособљен за примену различитих методичких поступка у складу са васпитним циљевима;
- студент је оспособљен за континуирано праћење и вредновање постигнућа васпитаника и планирање и предузимање мера подршке.
- студент познаје облике и садржаје сарадње са различитим партнерима у васпитном раду;
- студент професионално и конструктивно сарађује са колегама, управом дома, стручном службом и другим професионалцима;
- студент је оспособљен за сарадњу са родитељима васпитаника и представницима шире и локалне друштвене средине.

Мастер академске студије *Учитель*

- оспособљеност за примену савремених модела учења и поучавања у области разредне наставе (интерактивне методе, хеуристичка, проблемска настава, учење откривањем, пројектна настава, кооперативна настава...);
- оспособљеност за професионалну и конструктивну сарадњу са колегама, управом школе, стручном службом и педагошким асистентима, као и за сарадњу са представницима шире и локалне друштвене средине – партнерима у васпитно-образовном раду;
- оспособљеност за дидактичко-методичко обликовање садржаја наставе према специфичним образовним захтевима, ситуацијама и потребама ученика;
- оспособљеност за препознавање вредносних оријентација ученика и подстицање и развој хуманистичких вредности;
- оспособљеност за креирање и имплементацију индивидуалног образовног плана;
- оспособљеност за самосталан научни рад, писање стручних и научних радова на основу истраживања проблема у области методика разредне наставе и
- оспособљеност за евалуацију сопствене професионалне праксе.

Мастер академске студије *Васпитач у предшколским установама*

- студент поседује савремена теоријска знања из различитих научних стручно-методичких области;
- студент је оспособљен за трансфер стечених знања у пракси;
- студент поседује иницијативност и вештину сарадње у домену стручног и научног

деловања;

- оспособљеност за креативно препознавање, изражавања и стварање;
- оспособљеност повезивања основних знања и умења из различитих области и њихове примене у раду са децом предшколског узраста;
- студент поседује знања и способности за пројектовање, организацију и евалуацију примењених и акционих истраживања у области предшколског васпитања и образовања;
- оспособљеност за препознавање појава и процеса у учењу и развоју деце предшколског узраста;
- студент познаје најмање један страни језик;
- оспособљеност за примену информационо-комуникационе технологије.
- студент темељно познаје и разуме карактеристике и законитости учења и развоја деце предшколског узраста;
- студент поседује квалитетна методичка знања и умења за организацију активности са децом у предшколској установи;
- студент поседује спремност за квалитетну организацију активности са децом у предшколској установи, у складу а захтевима савремених курикулума;
- студент поседује спремност за квалитетну реализацију Општих основа предшколског програма;
- оспособљеност за посматрање и праћење дечјег развоја;
- оспособљен је за евалуацију сопствене праксе и критичку рефлексију;
- студент преузима одговорност за свој професионални развој и развој предшколске установе;
- студент разуме значај целоживотног образовања и континуирано се професионално усавршава;
- студент познаје националне законе и подзаконске акте у образовању;
- студент познаје методе и технике педагошких истраживања и оспособљен је да користи резултате истраживања за унапређивање праксе.

Мастер академске студије *Васпитач у домовима*

- студент поседује способност планирања, програмирања и остваривања васпитно-образовног рада;
- студент разуме повезаност циљева, задатака, садржаја, метода и облика рада у домовима;
- студент поседује способности анализе, синтезе и предвиђања решења и последица одређених ситуација у непосредном васпитном раду са децом и омладином – васпитаницима у домовима и другим специјализованим васпитно-образовним установама;
- оспособљеност за пројектовање и реализацију примењених и акционих истраживања из области домског васпитања и образовања;
- студент поседује способност критичког и самокритичког мишљења и приступа раду;
- студент је оспособљен за рефлексију, критичко процењивање и усавршавање сопствене васпитне праксе;
- студент поседује комуникационе способности и вештине за сарадњу са регионалним, државним и међународним стручним окружењем;
- студент је оспособљен за проналажење начина и техника планирања стручног усавршавања.
- студент темељно познаје и разуме теоријских и практичних достигнућа из области домског васпитања и образовања;

- оспособљеност за решавање конкретних васпитних проблема домског васпитања уз употребу педагошко-психолошких метода и поступака;
- оспособљеност за праћење и примену иновација из струке;
- студент поседује развијене вештине и спретности у употреби знања из подручја домског васпитања;
- оспособљеност за евалуацију и самоевалуацију васпитног рада у домском окружењу.

Мастер академске студије *Образовање професора предметне наставе*

- студент разуме комплексност професије професора предметне наставе: познаје послове и улоге наставника предметне наставе у настави и ван ње и разуме факторе који утичу на њихово остваривање;
- студент разуме основне карактеристике развоја деце школског узраста (когнитивног, социјалног и афективног), сложеност фактора који обликују развој и начине на које школовање и професори предметне наставе могу да допринесу развоју ученика;
- студент разуме природу и однос учења и поучавања и сагледава их у контексту;
- студент разуме проблеме васпитања и образовања у светлу различитих концепција образовања и критички сагледава значење теорија образовања за праксу;
- студент поседује способности планирања образовно-васпитног рада полазећи од разумевања савремених модела наставе и образовања: ствара услове за целовити развој ученика, користи наставне методе и стратегије које су у складу са разноврсним циљевима и садржајима образовања, развија мотивацију и обезбеђује активно учење и сарадњу, уважава индивидуалне и културне разлике и одлике контекста;
- оспособљеност за праћење наставног процеса и оцењивања напредовања ученика примењујући различите врсте и технике оцењивања, у функцији актуелног процеса учења, оснаживања субјекатског положаја ученика у настави и развијања курикулума;
- студент поседује способност коришћења савремених научних сазнања и методологије предметне области у функцији сазнавања и развоја ученика;
- студент поседује способност уочавања и истраживања проблема у образовно-васпитној пракси и активног приступања њиховим решавању;
- оспособљеност за сараднички рад у процесу планирања, реализације и евалуације образовно-васпитних активности са свим релевантним актерима образовно-васпитног процеса (колегама, ученицима, родитељима, локалном средином); познаје различите начине професионалног развоја професора предметне наставе и могућности развоја каријере и има активан и одговоран однос према сопственом развоју и према развоју школе.

Мастер академске студије *Образовне политике*

По успешном завршетку овог програма студент ће умети да:

- критички анализира главне савремене тема образовних политика у међународној, а посебно, европској и националној перспективи користећи релевантну литературу;
- систематски прати и анализира разлоге и ефекте савремених токова у образовним политикама на међународном, европском и националном нивоу;
- анализира последице образовних политика на националном, регионалном и институционалном нивоу;
- критички тумачи постојеће анализе везане за квалитет, праведност и ефикасност и образовања;
- процени улогу и надлежности различитих актера у креирању и спровођењу образовних политика;

- анализира функционисање образовних институција и сложеност фактора који утичу на њихов рад;
- осмишљава и планира спровођење образовних политика заснованих на истраживањима;
- спроводи и евалуира постојеће образовне политике на различитим нивоима образовања;
- спроводи истраживања мањег обима у области образовања и образовних политика;
- компетентно учествује у развоју нових политика у области образовања.

Мастер академске студије *Лидерство у образовању*

По успешном завршетку овог програма студент ће умети да:

- објасни теоријске појмове, концепције и релевантне моделе образовног лидерства и њихове импликације на руковођење институцијом;
- примењује савремена сазнања о васпитно-образовним и организационим процесима и моделима у унапређивању рада институције и професионалном развоју запослених;
- примењује на адекватан начин административне и финансијске прописе у раду установе;
- гради, унапређује и одржава добре међуљудске односе засноване на поштовању и уважавању запослених;
- конструктивно комуницира и сарађује са различитим актерима у образовању, унутар и ван институције;
- промовише партиципативно доношење одлука, тимски рад и праведну поделу рада;
- као рефлексивни практичар критички разматра и користи податке и истраживања, и учествује у анализама, развојним пројектима и истраживањима;
- уважава различитости и излази у сусрет индивидуалним потребама деце, ученика, запослених, и других актера у образовању;
- успешно иницира и води промене, налазећи решења за проблеме и отпоре променама;
- формира свој професионални идентитет као лидер у образовању у одређеном друштвеном контексту и на основу интегрисаних теоријских концепата и етичких кодекса заузима активан, одговоран и посвећен однос према сопственом развоју и развоју школе.

Докторске академске студије *Доктор наука - методика наставе*

По успешном завршетку овог програма студент ће:

- поседовати обogaћена теоријска и методолошка научна сазнања у области педагошких наука – методика наставе (српског језика и књижевности; физичког васпитања);
- бити оспособљен за иновирање наставног процеса, увођење иновативних приступа у образовну праксу;
- бити оспособљен за развијање система управљања знањима у којем ће бити могућ трансфер стечених знања и њихова примена у пракси;
- умети да евалуира и унапређује савремено образовања и васпитања.
- поседовати развијену способност критичког мишљења и резоновања; бити оспособљен за научноистраживачки рад и критичко процењивање теоријских сазнања и резултата истраживања; за трансфер стечених знања у интер-дисциплинарном контексту;
- бити спреман да усмерава своје креативне потенцијале у научним истраживањима и наставним активностима; оспособљен да самостално концептуализује и креативно решава теоријски и практично релевантне проблеме савремене педагошко-методичке науке и праксе;
- умети да унапређује квалитет свог рада примењујући новостечена знања.
- бити оспособљен за развој глобалних компетенција и за учење у међународном контексту.

Заснованост и утемељеност сваког студијског програма на исходима учења могуће је сагледати на примеру повезаности програмских исхода учења са обавезним предметима студијских програма. Осим тога, приликом писања конкретних силабуса предметни наставници држали су се принципа јасног истицања исхода учења за сваки наставни предмет, као и одређења да се кроз проверу знања, у оквиру предиспитних обавеза и испита, пре свега мери постигнуће у остваривању испланираних исхода учења за сваки наставни предмет.

4.1.4. Усклађеност исхода учења са Националним оквиром квалификација

Исходи образовања за студијске програме конципирани су и формулисани у према *Стандардима компетенција за професију наставника и њиховог професионалног развоја* у складу са Националним оквиром квалификација Републике Србије и, самим тим, у сагласју са Европским оквиром квалификација. У том смислу компетенције свршених студената подразумевају:

- исходе који се односе на стручне области, наставне предмете и одговарајуће методике наставе;
- исходе у вези са учењем и подучавањем;
- исходе који се тичу подршке развоју личности ученика;
- исходе у вези са вештинама комуникације и сарадње.

Осим претходно формулисаних компетенција наставник треба да:

- познаје систем образовања и васпитања, принципе и циљеве, исходе и стандарде образовања и васпитања;
- познаје и примењује законску регулативу у образовању и васпитању, стратешка документа и релевантна међународна документа;
- разуме социјални контекст образовања и школе и активно доприноси мултикултуралном и инклузивном приступу образовању;
- доприноси одрживом развоју и подстиче здраве стилове живота;
- изражава се усмено и писмено у складу са правилима српског језика и језика на којем изводи наставу, ради на богаћењу своје језичке културе и језичке културе ученика;
- примењује информационо-комуникационе технологије;
- усклађује своју праксу са иновацијама у образовању и васпитању;
- своју професионалну делатност анализира, процењује, мења и усавршава, користећи и информације које добија самовредновањем и екстерним вредновањем;
- поштује универзалне људске и националне вредности и подстиче ученике да их усвоје, подржавајући међусобно разумевање и поштовање, толеранцију, уважавање различитости, сарадњу и дружење;
- личним примером делује на формирање система вредности и развој позитивних особина ученика;
- разуме значај целоживотног учења, континуирано се професионално усавршава, иновира и унапређује свој рад;
- служи се бар једним страним језиком.

Упоређивањем претходно изложених исхода учења за сваки студијски програм са прописаним стандардима компетенција наставника могуће је сагледати чињеницу да су сви базирани на прописаним дескрипторима квалификација и покривају све потребне аспекте рада наставника и васпитача.

4.1.5. Заснованост исхода учења на садржајима студијског програма, организацији наставе, наставним методама и стратегијама

Припремајући се за други циклус акредитације студијских програма (2013. године) *Радна група за реформу студијских програма*, образована од стране Наставно-научног већа Факултета, приступила је формулисању исхода учења за сваки студијски програм понаособ.

Као примарни циљ рада постављена је одрживост Факултета у условима актуелних друштвених кретања (смањеност интересовања за упис на студије друштвено-хуманистичких наука, најављена реформа основног и средњег образовања, увођење матуре, обавезног средњег образовања и сл.). Као основа реформисања студијских програма постављени су следећи принципи:

- компетенцијски приступ курикулумима,
- примена иновативних модела наставе,
- подизање квалитета студија,
- повећање броја нових студената.

У анализи потреба узети су у обзир резултати евалуације студената и наставника, прописани стандарди за акредитацију студијских програма, стандарди компетенција наставника и васпитача, реформа предшколског и основношколског образовања и васпитања.

Сагледане су кључне новине у реформи образовног система Републике Србије:

- фокус је на *исходима*, а не на садржајима;
- наглашава се значај *међупредметних компетенција*;
- инсистира се на већој заступљености *пројектне* и других иновативних модела *наставе*.

У писању исхода студијских програма *Радна група* се држала правила да иницијално образовање учитеља и наставника на дипломском/мастер нивоу јесте оно које:

- обезбеђује темељно образовање и квалификације у свим релевантним предметима, педагошкој пракси и у поучавању трансверзалних компетенција;
- је утемељено на истраживањима и високим академским стандардима, а истовремено је повезано с реалношћу школског живота;
- укључује битну истраживачку компоненту и развија рефлексивне практичаре;
- даје наставницима вештине потребне за развој високог нивоа професионалне аутономије и просуђивања које им омогућују прилагођавање поучавања потребама појединих група ученика и индивидуалним потребама детета;
- нуди одговарајућу комбинацију теорије и педагошке праксе и користи предности сарадње установа за образовање, учитеља/наставника и школа;
- подстиче мобилност наставника унутар различитих ступњева и сектора образовног система, осигурава по потреби адекватну до/преквалификацију.

4.1.6. Табела мапирања предмета (Пример)

Стицање потребних знања и вештина који воде квалитетној педагошкој пракси могуће је приказати на примеру једне области у садржајима конкретног студијског програма. Предложени пример односи се на област *српског језика и књижевности* у курикулуму студијског програма

основних академских студија *Учитељ*.

У оквиру сложеног система обуке студената за оспособљавање будућих учитеља важан део представља припрема за извођење наставе српског језика и књижевности у млађим разредима основне школе. Да би се представио начин достизања очекиваних исхода учења, потребно је указати на *модел организовања и распореда* обавезних наставних предмета у претпостављеној области.

Достизање специфичних исхода учења везаних за компетенције учитеља у настави матерњег језика и књижевности омогућено је на Факултету кроз поступан и модуларно конципован поступак. За стицање ових специфичних знања и способности планирано је укупно око 900 сати рада и он се обавља током све четири године учења кроз јасно дефинисане етапе и обухвата 6 обавезних предмета. Организовано је на следећи начин:

Етапе процеса	Исходи учења	Наставни предмет	Година студирања
I корак (15-20 % укупног времена)	Студент познаје и разуме основне појмове и садржаје науке о језику, фонетике, морфологије и лексикологије; оспособљен је за изграђивање сопствене културе говорног и писаног изражавања, као и културе изражавања других. Студент познаје и разуме термине науке; разуме функционисање фонолошког и морфолошког нивоа језика и њихову повезаност.	Српски језик 1	Прва година 1. семестар
II корак (10-15 % укупног времена)	Студент познаје и разуме основне појмове и садржаје синтаксе; разуме синтаксичке односе на апстрактно-теоријском нивоу; оспособљен је да синтаксичке релације адаптира потребама наставе на основношколском узрасту и да из корпуса говорног и писаног језика одабере репрезентативну и адекватну грађу у настави.	Српски језик 2	Друга година 1. семестар
III корак (10-15 % укупног времена)	Студент познаје специфичну природу песничког језика и структуру књижевног текста. Савладао је основне појмове из области теорије поезије, прозе и драме. Уме самостално да тумачи различите књижевне жанрове у складу са савременим методама у проучавању књижевности.	Увод у проучавање књижевности	Друга година 1. семестар

<p>IV корак (15-20 % укупног времена)</p>	<p>Студент разуме специфичну природу књижевности за децу у односу на остале видове књижевног изражавања. Савладао је појмове из области теорије поезије, прозе и драме за децу. Зна поетичке специфичности стваралаштва репрезентативних писаца за децу у српској и светској књижевности. Уме самостално да тумачи различите књижевне жанрове у складу са савременим методама у проучавању књижевности</p>	<p>Књижевност за децу</p>	<p>Друга година 2. семестар</p>
<p>V корак (35-40 % укупног времена)</p>	<p>Студент је оспособљен за извођење наставе почетног читања и писања; обраду књижевних дела; практичну примену граматике и правописа у настави; праћење и оцењивање напредовања ученика. Познаје модалитете усменог и писменог изражавања и практично ради на развијању ученикове говорне културе и богаћењу језика.</p>	<p>Методика наставе српског језика и књижевности</p> <p>Методички практикум српског језика и књижевности</p>	<p>Трећа година 1. и 2. семестар</p> <p>Четврта година 1. и 2. семестар</p>

4.1.7. Сагласност (поклапање) резултата учења са планираним исходима

Анализа резултата учења и постигнућа свршених студената представља најважнији и најосетљивији аспект провере квалитета рада Факултета. Дипломирани студент (различитих нивоа студија) непосредно се укључује у просветни систем Републике Србије и обавља, као учитељ, васпитач, наставник или руководилац институције, конкретне педагошке задатке и послове.

Прибављање информација о остварености планираних исхода учења Факултет обезбеђује на неколико начина:

- У складу са *Стратегијом обезбеђења квалитета* Комисија једном у три године врши *Евалуацију квалитета студијских програма и компетенција свршених студената*. Последња анкета овог типа урађена је током априла и маја 2019. године, а комисија је током јесени исте године сачинила *Извештај* који је Наставно-научно Факултета усвојило 6. децембра 2019. Анализа добијених повратних информација у вези са квалитетом студијских програма и задовољством свршених студената стеченим компетенцијама, затим предлози студената за унапређење квалитета студијских програма, као и препоруке Комисије и предлог мера, прослеђени су *Радној групи за координацију реформи студијских програма* током припреме за трећи циклус акредитације постојећих програма (који је предвиђен за 2020. годину).

- Факултет периодично обавља *Евалуацију задовољства послодаваца стеченим квалификацијама дипломаца*. У том смислу се обавља анкетирање директора школа, вртића и ученичких домова на подручју централне Србије и обезбеђују се повратне информације о новозапосленим дипломираним студентима Факултета. Последње такво анкетирање обављено је у децембру 2019. године а Извештај Комисије за обезбеђење квалитета усвојило је Наставно-научно веће Факултета (Прилог 4.2.).

- Захваљујући чињеници да је Факултет у сталном контакту са већином просветних установа на територији Поморавског и Шумадијском округа, било у погледу организовања стручне и интегрисане праксе студената Факултета, било присуством и учешћем запослених из поменутих установа на редовним стручним скуповима које Факултет организује у циљу унапређења различитих аспеката наставног процеса, најзначајније информације о компетенцијама и педагошком раду свршених студената чланови Комисије добијају у непосредном контакту са представницима, руководиоцима и запосленима, школа, вртића и ученичких домова.

4.1.8. Радно оптерећење студената мерено ЕСПБ (Пример)

Да би се представио начин обрачуна времена потребног за достизање очекиваних исхода учења на Факултету могуће је анализирати један предмет као пример. Послужићемо се једним од предмета укључених у сложени концепт стицања неопходних компетенција будућих учитеља у настави српског језика и књижевности у млађим разредима основне школе, представљеним у *поглављу 4.1.6.* овог Извештаја. Наиме, у оквиру испланираних сегмената целовите обуке студената предвиђен је као *трећи корак* у сложеној процедури стицања неопходних знања – обавезни наставни предмет *Увод у проучавање књижевности* студенти похађају на другој години студија (у првом семестру). Овај предмет спада у научно-стручну групу и обезбеђује књижевно-теоријска знања неопходна за даље напредовање студената у правцу достизања исхода учења који ће омогућити компетентност у области наставе српског језика и књижевности.

За наставни предмет је испланирано одржавање два часа предавања и два часа вежби недељно. Прорачун оптерећења студената показује да време проведено у настави у оквиру *Увода у проучавање књижевности* износи 60 школских часова наставе (предавања и вежбе), односно 45 сати рада у активностима које спроводи наставно особље. Предвиђено је да у самосталном раду студент проведе још толико времена, односно нових 45 сати. Наредних 20 сати планирано је као време непосредне припреме за провере знања, као и 5 сати за обављање самих испита: два колоквијума (3 сата) + испит (2 сата). То у укупном збиру даје оптерећење студента на овом обавезном наставном предмету од 115 радних сати. Отуд је за савладавање предмета *Увод у проучавање књижевности* предвиђено **4 ЕСПБ**.

Основне академске студије Учитељ

Семестар	Друга година студија	Семестар				Број наставних недеља	Укупно часова наставе	Број сати свих облика наставе	Број сати самосталног рада студената	Укупна оптерећеност у сатима рада	ЕСПБ
		Јесењи		Пролећни							
		пред.	вежбе	пред.	вежбе						
III	Увод у проучавање књижевности	2	2	-	-	15	60	45	70	115	4

4.1.9. Провера процене оптерећења студената

Факултет континуирано, сваке школске године, проверава мишљење студената о квалитету предмета на студијским програмима. У склопу ове анкете постоји питање које се тиче *процене адекватности квантификације ЕСП бодова према ангажовањима студента у оквиру предмета*. Анкета је доступна на сајту факултета на адреси и могуће је приступити како збирним подацима за читаву установу и сваки студијски програм тако и појединачним оценама у вези са сваким наставним предметом засебно.

Извештај за обавезни наставни предмет који је приказан у претходном сегменту, *Увод у проучавање књижевности*, изгледао је овако:

Студијски програм	Предметни наставник	Наставни предмет (шифра и назив)	Анкетно питање	Средња оцена	Број листића
ОАС Учитељ	Виолета Јовановић	14ОАСУО_20 Увод у проучавање књижевности	04 Ангажовање студента у оквиру овог предмета по обиму одговара оном које је предвиђено по основу броја ЕСПБ.	4,39	70

Упоређивањем са просечном проценом адекватности квантификације ЕСП бодова на студијском програму (која износи 4,46) може се закључити да је процена студената да је обавезни наставни предмет *Увод у проучавање књижевности* и из перспективе студената примерено оптерећен бројем бодова.

У случајевима када је долазило до озбиљнијег одступања у средњој оцени (било у позитивном или негативном смеру) *Радна групи за координацију реформи студијских програма* је анализирала постојећи систем квантификације наставних предмета ЕСП бодовима и припремила неопходне корекције за наредни циклус акредитације.

4.1.10. Унапређивање и осавремењивање студијских програма и професионалне праксе

Поступак провере успешности остваривања исхода образовања врши се кроз периодичну анализу студијских програма у целини, њиховом усклађеношћу са задатим циљевима студијског програма и степену достизања исхода учења за студијски програм и сваки наставни предмет понаособ.

У периоду после друге акредитације установе и студијских програма (2013. године) Наставно-научно веће Факултета је извршило минималне промене на основу анализе акредитованих студијских програма, и оне су се тичале највише увођења додатних изборних предмета на различитим позицијама.

Комисија је заузела став да се у току припреме за нови циклус акредитације (2020. године) изврши детаљна анализа остваривања свих програма којима истиче седмогодишњи период акредитације (ОАС Учитељ, ОАС Васпитач у предшколским установама, ОАС Васпитач у домовима, МАС Учитељ, МАС Васпитач у предшколским установама, МАС Васпитач у домовима, МАС образовање професора предметне наставе и МАС Лидерство у образовању) и на основу те анализе изврши њихово темељно реструктурирање. У том смислу је Наставно-научно веће Факултета на својој седници одржаној 26. 12 2018. године формирало *Радну групу за координацију реформи студијских програма* са циљем обједињавања различитих захтева и

потреба исказаних у протеклом периоду и разраде могућности њихове имплементације у студијске програме који се припремају за нови циклус акредитације.

Важан сео система образовања учитеља и васпитача представља одређивање положаја и јасна артикулација значаја професионалне праксе. Професионална пракса је заступљена на свим акредитованим студијским програмима Факултета, и то и на основним и на мастер студијама и јасно је изражена бројем ЕСП бодова у односу на време које студенти проводе на пракси. Осим у првом семестру почетне године студијских програма основних академских студија (који се сматра периодом адаптације и прилагођавања студената-бруцоша на нову средину и режим студирања), у свим осталим семестрима предвиђене су по две недеље, односно 160 сати професионалне праксе које доносе студенту 6 ЕСП бодова. Практика се планира пре почетка школске године и термини њеног одржавања, састав и распоред студентских група за праксу, као и институције у којима ће пракса бити обављена (основне школе, предшколске установе, домови ученика), објављују се на сајту Факултета у току прве недеље првог семестра школске године: <https://pefja.kg.ac.rs/praksa/>.

Реформа професионалне праксе студената започета је у оквиру Темпус пројекта Curriculum Reform in Teacher Education (CRTE) TEMPUS JEP-41074-2006 (2006-2009), и траје у континуитету до данас.

Општи циљ студијских програма за образовање учитеља, васпитача у предшколским установама и васпитача у домовима јесте стицање потребних знања и стручних компетенција које ће им омогућити остваривање високих стандарда педагошког рада изведених из убрзаних друштвених промена и саобразних европском моделу васпитно-образовног рада у основној школи, предшколским установама и домовима ученика. Из оваквог општег циља сваког студијског програма, односно установе у целини, произашао је циљ *Програма професионалне праксе* – који је Факултет донео у оквиру напора да се пракса студената не само реформише, већ и драматично промени свест о њеном значају, као и однос према њеној реализацији.

Циљ професионалне праксе студената Факултета јесте да студенте – будуће учитеље и васпитаче, припреми за различите улоге које пред њих поставља развој њихове струке, оспособи за самосталан, практичан (реалан, конкретан), критички промишљен, професионални рад у свим облицима васпитно-образовне делатности.

Смисао овако дефинисаног циља јесте:

- да се студенти адаптирају на радно окружење;
- да студенти стекну одређено практично (радно) искуство;
- да студенти повежу теоријска знања са практичним искуством;
- да се студенти оспособе да у сваком непосредном васпитно-образовном раду препознају различите концепције образовања;
- да студенти критички промишљају сопствено професионално искуство и сопствену делатност, односно да формирају сопствени педагошки стил као модел на коме је одређена васпитно-образовна концепција заснована и
- да студенти буду свесни колико њихова будућа професионална каријера зависи од применљивости знања које имају, односно да раде у уверењу да својим способностима и знањем поуздано кроје своју будућност.

Приликом остваривања циља професионалне праксе студената ваљало би истаћи и основне принципе на којима почива реализација *Програма професионалне праксе студената*. Битно место у конципирању реформе образовања васпитача представљају следећи принципи:

- одлучивање засновано на информацијама;
- партиципативно доношење одлука;
- остваривање консензуса;
- повећавање нивоа оспособљености;
- професионална пракса је интегрални део система образовања учитеља који повезује теорију и праксу;

- професионална пракса се темељи на повезивању и прожимању свих студијских области (опште-стручних, уже-стручних, педагошко-психолошких и дидактичко-методичких);
- професионална пракса укључује студенте у све облике васпитно-образовне делатности;
- професионална пракса оспособљава студенте за креативно-иновативни, аналитичко-истраживачки и рефлексивни приступ васпитно-образовној делатности и
- професионална пракса афирмише савремена теоријска достигнућа.

Факултет је поставио као достижан циљ да студенти и њихови ментори праксу доживе као израз аутентичног интереса за што квалитетнијим образовањем и припремањем за послове и улоге које пред њих поставља њихова професија.

Резултати обављања професионалне праксе у оквиру студијских програма након акредитације детаљно су разматрани од стране Комисије за квалитет и Наставно-научног већа Факултета.

4.1.11. Сажет приказ анализе професионалне праксе на акредитованим студијским програмима

Иако је повећање броја часова предвиђених за практично оспособљавање студената новина у студијском програму у односу на претходни циклус акредитације, ваљало би истаћи да је он неопходан, али не и довољан услов за ефикасно формирање и развијање професионалних вештина студената. Другачије речено, студијским програмима предвиђен је значајан број сати намењених стицању искуства студената у вези са њиховим професионалним компетенцијама и улогама. Какав ће, међутим, квалитет тог искуства бити, и у којој мери ће допринети развијању њихових професионалних вештина, зависи од нивоа реалног процеса организације и реализације праксе студената. Одступања реалног (конкретног) од декларативног нивоа студијског програма јесу могућа, па чак можемо рећи – и пожељна. Уколико се ови различити нивои подударају, онда се за такав програм може рећи да је ригидан и да не уважава конкретне услове у којима се реализује. С друге стране, уколико су размимоилажења декларативног и реалног нивоа програма толико драстична да између њих није могуће успоставити никакву везу, онда се може рећи да програм као документ постоји сам за себе и то из разлога што тај документ мора/треба постојати. У том смислу ваљало би истаћи и нарочито нагласити основни смисао и циљеве *Програма професионалне праксе* како би се обезбедила повезаност програма као документа и оног што се реално дешава у процесу стицања различитих облика искуства студената и, у исто време, одређена сврсисходност, смисленост и систематичност у процесу његове реализације.

Општи интерес Факултета за реформисаном стручном праксом препознат је у томе што даљим унапређењем организације, реализације и евалуације стручне праксе Факултет реално добија на квалитету наставе. Доношењем *Програма професионалне праксе* студената Факултет указује на другачији однос према наставном процесу. Други план анализе обухватио је партнерске институције са којима Факултет сарађује у обављању професионалне праксе. Интереси основних школа, предшколских установа и домова ученика врло често остају на маргини оваквих анализа, односно врло често се не препознају довољно ни од стране Факултета, а још мање од стране установа у којима студенти реализују своју праксу. Студентску праксу у нашем случају заједнички организују Факултет, основне школе, предшколске установе и домови ученика. Сви они су сарадници и партнери у процесу реализације професионалне праксе студената.

Савремене тенденције у реформисању система васпитања постављају једно ново правило и другачији однос институција у оквиру тог система. Од педагошких факултета се очекује да буду носиоци промена у систему институција чија је функција васпитање и образовање. Ниједна значајнија промена у школи, предшколским установама и домовима ученика не може бити ефикасна, а да се истовремено не мења и образовање стручњака који ће у њима радити. Нивоом и

квалитетом промена у образовању будућих наставника и васпитача, Факултет педагошких наука одредиће не само своје место, већ и место школа, предшколских установа и домова ученика у нашем и *европском образовном простору*. Иако још увек не постоји законска регулатива која у формално-правном смислу уређује однос педагошких факултета са овим установама, претпоставља се да ће оне имати статус тзв. вежбаоница, да ће бити организационо везане за рад педагошких факултета као што је то случај у већини земаља Европске уније.

Интереси школа, предшколских установа и домова ученика постају све очигледнији, нарочито ако се има у виду да је наш систем васпитања и образовања недовољно неефикасан, неекономичан и нерационалан. Ако узмемо у обзир да ће приликом реорганизације васпитно-образовног система опстанак многих његових појединачних институција зависити од квалитета васпитно-образовног рада (држава ће као веома поуздан индикатор квалитета узети избор установе, наставника и васпитача од стране родитеља, а што је већ почело да заживљава у нашој свакодневной пракси), онда бисмо могли претпоставити да ће по природи ствари установе које имају статус „вежбаонице“ лакше опстати, а и да ће управи тих установа бити много лакше да обезбеде материјална средства за те установе. За очекивати је да ће успешне установе истицати и користити престижну чињеницу да сарађују са одређеним факултетом, да примају студенте на праксу или стаж и да имају статус наставног центра – вежбаонице, и тиме указивати на своје квалитете.

Све горе наведено представља разумне и ваљане разлоге да у наредном периоду запослени на факултету, у установама за предшколско васпитање и образовање и домовима ученика остваре квалитетнију сарадњу. Компатибилност ових институција је могућа, она подразумева бољу повезаност, зависност и кооперативност која за последицу мора имати квалитетнији васпитно-образовни рад.

Факултет поседује неколико докумената који се налазе и на сајту установе који омогућавају да студенти и њихови наставници буду упознати са свим аспектима концепције, планирања и реализације професионалне праксе на Факултету педагошких наука у Јагодина.

Један од тих докумената је *Концепција професионалне праксе студената Факултета педагошких наука у Јагодина*, који се бави програмом професионалне праксе (концепција, улога и значај у оквиру студијских програма, функција и циљеви, облици реализације), као и проценом квалитета и вредновањем професионалне праксе.

Други важан документ је водич кроз професионалну праксу, који носи званични назив *Професионална пракса – водич, дневник, индекс* и представља у исто време и прецизан водич кроз праксу студената, дневник праксе који студенти попуњавају током обављања праксе, али и индекс у коме се бележе остварени резултати и достигнути исходи планирани програмом професионалне праксе и одговарајућим курикулумом студијских програма Факултета.

Термини одржавања праксе, састав и распоред студентских група за праксу, као и институције у којима ће пракса бити обављена (основне школе, предшколске установе, домови ученика), објављују се на сајту Факултета.

4.1.12. Доступност информација о завршном раду и стручној пракси

Информације о завршном (дипломском и мастер) раду налазе се на сајту институције: <https://pefja.kg.ac.rs/obracsci/>. Према стандардима за израду, завршни рад представља самостални рад у којем студент примењује сазнања из области васпитно-образовног рада и методологије истраживања у институцијама за које се обучавају наши студенти. Након усвојене теме завршног рада, студент израђује идејни пројекат истраживања који мора бити одобрен од стране наставника ментора. Након тога, студент обавља истраживање и пише извештај о обављеном истраживању у форми завршног рада. Завршни рад садржи следеће целине: Увод (у којем се даје образложење избора и значаја теме завршног рада), Теоријска оријентација истраживања (у којој се образлаже парадигма истраживања, наводе и критички разматрају резултати досадашњих

релевантних истраживања и разрађује теоријски приступ проблему), Методолошка оријентација истраживања (предмет, циљ, задаци, хипотезе, варијабле, узорак, методе, технике, инструменти, статистички поступци истраживања), Интерпретација резултата, Закључна разматрања, Преглед литературе и Прилози. Након завршеног рада, студент у договору и координацији са наставником ментором приступа јавној одбрани завршног рада.

Очекује се да се у току школовања, а посебно на завршној години студирања студенти оспособе за операционализацију, конкретизацију и примену стечених стручних знања у идентификовању и решавању конкретних проблема из домена васпитно-образовног рада који се остварује у основној школи и васпитној установи, као и за самосталну организацију и реализацију малих, примењених и акционих педагошких истраживања у одговарајућим институцијама.

Мастер завршни рад подразумева стандарде израде који су окренути достизању следећих исхода:

- студент уме да планира, програмира и реализује истраживања у области васпитно-образовног рада у основној школи и васпитној установи;
- студент уме да се креативно педагошки изражава, промишља васпитно-образовни контекст и у њему делује;
- студент уме да примени резултате истраживања у васпитно-образовну праксу
- студент критички прати научну и стручну литературу из педагошке научне области.

Факултет је усвојио и неопходна документа, *Правилник о пријави и одбрани завршног рада на мастер академским студијама*, као и *Упутство за израду завршног рада на мастер академским студијама*, који пружају све потребне информације и сазнања у вези са пријавом и израдом мастер завршног рада. Поред свих претходно наведених стандарда и поступака неопходних за писање завршног рада, посебно је наглашена потреба поштовања захтева етичности и академске честитости. У том смислу је Завршном раду додата *Изјава о придржавању општеприхваћених начела академске етике* коју студент потписује након штампања и корицења рада.

4.1.13. Веза са дипломираним студентима

Факултет остаје у контакту са својим бившим студентима организовањем научних и стручних скупова (<https://pefja.kg.ac.rs/strucni-skupovi/>) на којима учествују дипломирани студенти. *Стручни скупови*, организовани као прикази примера добре праксе, утемељени су на принципима хоризонталног учења и настали су из тежње да се унапреде наставни капацитети, разменом информација и искустава. Стручни скупови представљају резултат договора Школске управе у Јагодина, колегијума директора основних школа, Факултета педагошких наука у Јагодина и ОШ „Рада Миљковић“ (вежбаонице). Скупови се организују неколико пута у току школске године. Начини организације скупова су дефинисани документом „Процедура организовања стручних скупова: приказ примера добре праксе“.

Намењени су наставницима, стручним сарадницима и директорима основних и средњих школа, али и наставницима, сарадницима, истраживачима и студентима Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу. Начин пријављивања и обликовања текста ауторског рада дефинисан је у „Упутству за ауторе радова: приказ примера добре праксе“.

Осим тога Факултет организује различите облике стручног усавршавања (<https://pefja.kg.ac.rs/programi-strucnog-usavrsavanja/>), предавања и састанака са дипломираним студентима. Посебна пажња се посвећује и промовисању значаја перманентног образовања учитеља, васпитача, наставника и директора у току њихове професионалне каријере.

Факултет је формирао и АЛУМНИ клуб ФПНЈ (<https://pefja.kg.ac.rs/alumni-klub/>) који

својим члановима омогућава повезивање, одржавање и поспешивање комуникације, једноставније организовање јубиларних састанака, али и унапређивање и размену професионалних, стручних и практичних знања и искустава.

База Алумни клуба која се налази на сајту Факултета садржи информације о бившим студентима и њиховим позицијама и запослењу. Професионални тим запослених на Факултету педагошких наука, који је основан у оквиру овог клуба, одржава комуникацију и помаже садашњим студентима да се повежу са својим колегама у циљу каријерног напредовања и налажења посла. Алумни клуб ФПНЈ настоји да задржи и ојача пословне и друштвене везе између бивших и садашњих студената.

4.2. SWOT анализа

SWOT анализа	
ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ
<p>Факултет примењује адекватне поступке праћења квалитета студијских програма и на прави начин користити њихове резултате +++</p> <p>Исходи студијских програма формулисани у складу са стандардима компетенција наставника и васпитача +++</p> <p>Структура и садржај студијских програма генерално су добро дефинисани +++</p> <p>Информације о студијским програмима доступне су јавности +++</p> <p>Исходи учења покривени су исходима обавезних предмета предвиђеним студијским програмом +++</p> <p>Приликом одређивања броја ЕСПБ на предметима примењује се јединствена методологија у складу са активностима учења потребним за достизање очекиваних исхода ++</p> <p>Студијски програми реализују се према акредитованој структури и садржају, уз усвојене измене и допуне чији је циљ осавремењивање курикулума и силабуса, или усаглашавање са законском регулативом +++</p> <p>Факултет редовно и систематски прикупља информације о задовољству свршених студената студијским програмом +++</p> <p>Сви студијски програми обезбеђују довољно часова праксе као најважнији</p>	<p>Постоји проблем коректног класификовања предмета као СА, ТМ, АО или НС. Многи предмети су комплексни и не могу се лако класификовати у ове 4 категорије. Потребно је да у том домену Национални савет и КАПК дају прецизније дескрипторе и упутства за класификацију предмета +</p> <p>Студенти који завршавају основне академске студије Учитељ и поред стечених знања и вештина немају законску могућност да раде у школи +++</p> <p>Студијски програм основних академских студија за образовање васпитача у домовима остаје недовољно конкретан у погледу прецизнијег формулисања врста и типова домова у којима би свршени студенти могли да се запосле ++</p> <p>Недовољно промовисање налаза извештаја о провери квалитета студијског програма у једном делу популације студената и запослених ++</p> <p>У правилницима националног акредитационог тела није довољно јасно наведена разлика између мањих измена студијских програма и измена којима се "суштински мења структура студијских програма". Ово може утицати на степен осавремењавања садржаја програма и заинтересованости запослених да се укључе у процесе осавремењавања студијских предмета +</p>

део обуке +++ Програм праксе студената конципиран је и разрађен као јединствен систем од прве године основних студија до мастер студија+++	
МОГУЋНОСТИ	ОПАСНОСТИ
<p>Могуће је извршити реформу студијског програма за учитеље у правцу интеграције основних и мастер студија +++</p> <p>Могуће је редефинисати систем образовања васпитача у домовима тако да се уместо садашњег система – трогодишње основне академске плус двогодишње мастер студије – уведе систем 4+1 +++</p> <p>Постављена структура студијских програма омогућава даље осавремењивање и корекције садржаја студијског програма +++</p> <p>Могуће је прецизније класификовати предмете (академско-општеобразовни, теоријско-методолошки, научно-стручни, стручно-апликативни) како би се постигла још боља балансираност структуре и садржаја студијских програма ++</p>	<p>Недовољна спремност неких наставника за примену нових метода наставе +++</p> <p>Неједнака ангажованост чланова Комисије за обезбеђење квалитета у пословима праћења и провере квалитета студијских програма +++</p> <p>Постоји опасност смањивања интересовања будућих студената услед чињенице да студије за учитеља трају минимално пет година +++</p> <p>Недефинисана политика на државном нивоу у погледу организовања и трајања студија на наставничким факултетима ++</p> <p>Недовољна мотивисаност редовних и дипломираних студената да објективно искажу своја мишљења о квалитету студијских програма ++</p> <p>Незаинтересованост послодаваца и других организација за пружање повратних информација о квалитету студијских програма ++</p>

4.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 4

У новом циклусу акредитације обезбедити потпуну заснованост исхода студијских програма на дескрипторима Националног оквира квалификација за наставнике и васпитаче, као и њихову сагласност са европским оквиром квалификација.

Радити на осавремењавању и унапређењу квалитета студијских програма кроз анализу различитих аспеката (циљеви студијског програма и исходи образовања, распоред типова предмета, ЕСПБ кредити у односу на реално оптерећење студената, положај у студијском програму и сврсисходност изборних предмета, начини оцењивања с обзиром на исходе учења, методе реализације наставе).

Нагласити у реформисаним студијским програмима значај *међупредметних компетенција* и инсистирати на већој заступљености *пројектне* и других иновативних модела *наставе*.

Створити мреже свршених студената – алумниста, ради прибављања повратних информација од запослених свршених студената о исходима образовања и стеченим компетенцијама.

Анкету о задовољству стеченим компетенцијама, коју је најбоље спровести након запослења свршених студента, дистрибуирати преко Алумни клуба;

Извршити дисеминацију резултата трећег циклуса самовредновања.

Развијати нове студијске програма на мастер нивоу и проширити програм докторских студија недостајућим методичким областима.

Увести обавезно анкетање студената о квалитету целокупног студијског програма одмах након завршетка студирања (нпр. приликом преузимања дипломе);

Ревидирати постојећу анкету тако да питања у вези са компетенцијама студента буду формулисана на основу детаљнијих рашчлањених компетенција (општих и предметно-специфичних компетенција), а не само на основу сажетака из акредитационог материјала;

Потребно је идентификовати узроке различитих искустава студената на пракси, у оквиру посебних фокус група за интегрисану, континуирану и истраживачку праксу у циљу пружања конкретних предлога за унапређење квалитета праксе како њене организације тако и њених садржаја и евалуације;

Потребно је размотрити предлоге студената у вези са већим бројем усмених испитивања на испитима као и усавршити начин оцењивања и провере знања на испиту доношењем новог правилника о оцењивању, усаглашавањем критеријума, обуком наставника за примену нових метода провере и оцењивања знања.

Показатељи и прилози за стандард 4:

Табела 4.1. Листа свих студијских програма који су акредитовани на високошколској установи од 2011. године са укупним бројем уписаних студената на свим годинама студија у текућој и претходне 2 школске године

Табела 4.2. Број и проценат дипломираних студената (у односу на број уписаних) у претходне 3 школске године у оквиру акредитованих студијских програма. Ови подаци се израчунавају тако што се укупан број студената који су дипломирали у школској години (до 30.09.) подели бројем студената уписаних у прву годину студија исте школске године. Податке показати посебно за сваки ниво студија

Табела 4.3. Просечно трајање студија у претходне 3 школске године. Овај податак се добија тако што се за студенте који су дипломирали до краја школске године (до 30.09.) израчуна просечно трајање студирања. Податке показати посебно за сваки ниво студија

Прилог 4.1. Анализа резултата анкета о мишљењу дипломираних студената о квалитету студијског програма и постигнутим исходима учења

Прилог 4.2. Анализа резултата анкета о задовољству послодаваца стеченим квалификацијама дипломаца.

Стандард 5: Квалитет наставног процеса

Квалитет наставног процеса обезбеђује се кроз интерактивност наставе, укључивање примера у наставу, професионални рад наставника и сарадника, доношење и поштовање планова рада по предметима, као и праћење квалитета наставе и предузимање потребних мера у случају када се утврди да квалитет наставе није на одговарајућем нивоу.

5.1. Опис стања, анализа и процена стандарда 5

У обезбеђењу квалитета наставног процеса кроз предлагање и спровођење мера за његово унапређење директно су укључени декан, продекан за наставу, Комисија за обезбеђење квалитета, као и стручни органи Факултета – катедре и Наставно-научно веће.

Дефинисане су три кључне области у праћењу квалитета наставног процеса у целини: настава, пракса и оцењивање. Документом *Стандарди и поступци обезбеђења квалитета*, предвиђено је да се посебна пажња посвећује следећим сегментима:

- а) коректан однос према студентима,
- б) квалитет непосредног извођења наставе,
- в) доступност информација о студијском програму, режиму студија и распореду свих облика рада,
- г) применљивост и подстицајност стечених знања,
- д) квалитет студентске праксе,
- ђ) квалитет других облика наставе и ваннаставног рада.

5.1.1. Неговање коректног односа према студентима

Наставници и сарадници Факултета током извођења наставе, консултација и обављања испита поступају професионално и имају коректан однос према студентима.

Коректан однос према студентима, који укључује професионално поступање наставника и сарадника и континуирано праћење рада студената, проверава се првенствено путем евалуације рада наставника и сарадника од стране студената. Евалуација се редовно спроводи на крају сваког семестра, а њени резултати су основ за предузимање корективних мера. Мере су у извештајном периоду укључивале дискусије о моделима унапређења квалитета наставе у оквиру катедри, разговоре са продеканом за наставу и студентска питања у оквиру којих су дефинисани предлози за побољшање проблематичних сегмената рада на појединачним предметима, додатно анкетирање студената (од стране Студентског парламента) о слабостима у настави појединих предмета за елементе оцењене испод 3,5.

Према последњем извештају Комисије који се односи на студентску евалуацију педагошког рада наставника за школску 2018/19. годину, остварени просечни резултати показују да велика већина наставника негује изузетно коректан однос према студентима. Оцена изнад 4,50 сматра се одличном:

Део упитника о педагошком раду наставника	ОАС Учитељ	ОАС Васпитач у предшкол- ским установа-ма	ОАС Васпитач у домовима	МАС Учитељ	МАС Васпитач у предшкол- ским установа-ма	МАС Васпитач у домовима
05 Наставник поштује договорене начине рада са студентима.	4,54	4,57	4,50	4,55	4,69	4,97
12 Наставник обезбеђује прилику да студенти остваре увид у своје радове и добију повратну информацију.	4,48	4,52	4,51	4,46	4,66	4,92
13 Наставник омогућава исказивање различитих мишљења у вези са садржајима предмета и начинима рада.	4,45	4,50	4,48	4,39	4,58	4,95
14 Наставник се обраћа студентима са уважавањем.	4,60	4,61	4,56	4,54	4,68	4,90

Посебно треба истаћи високе оцене добијене као одговор на питање *да ли се наставник обраћа студентима са уважавањем*.

Комплетан Извештај и резултате анкете у pdf. и xls. формату налазе се на сајту Факултета: <https://pefja.kg.ac.rs/izvestaji-komisije-2019/>

5.1.2. Доношење, поштовање и реализација планова рада (по предметима) и распореда наставе; доступност информација о студијском програму, режиму студија и распореду свих облика рада

Правилником о квалитету предвиђено је да се квалитет наставног процеса обезбеђује кроз доношење и поштовање *Планова рада* на предметима, интерактивност наставе, укључивање примера у наставу, професионални рад наставника и сарадника, коректан и отворен однос према студентима, разумевање и уважавање потреба студената, поштовање различитих стилова учења и редовно праћење и вредновање рада студената током наставе.

План и распоред наставе (предавања, вежбе и практичне активности) усклађени су са законским нормама, потребама и могућностима студената, као и потребама студијских програма. Познати су студентима пре почетка одговарајућег семестра и доследно се спроводе. Циљеви и исходи сваког студијског предмета предвиђени су програмом и показују усмереност на практичну примену знања и стечених вештина.

На сајту Факултета налазе се курикулуми свих студијских програма који се реализују на Факултету (<https://pefja.kg.ac.rs/studijски-programi/>), као и *Књига предмета* у којој су садржани силабуси за све предмете на одговарајућем студијском програму.

Силабуси су припремљени у складу са упутством за израду силабуса, доступни су студентима и обухватају све потребне информације: основне податке о предмету (назив, година, број ЕСПБ бодова, услови похађања предмета); циљеве предмета; садржај и структуру предмета; план и распоред извођења наставе (предавања и вежбе); начин оцењивања на предмету; уџбенике, односно обавезну и допунску литературу; податке о наставницима и сарадницима на предмету. Детаљне информације о свим акредитованим студијским програмима и свим предметима унутар студијских програма налазе се на веб-сајту Факултета.

План и распоред наставе усклађени су са потребама и могућностима студената и истакнути су пре почетка одговарајућег семестра на следећи начин:

На сајту факултета, уочи почетка школске године, објављује се *Календар рада Факултета* (<https://pefja.kg.ac.rs/kalendar-rada/>), као и *Распоред реализовања професионалне праксе* за наступајућу школску годину (<https://pefja.kg.ac.rs/praksa/>).

Календар рада Факултета подразумева распоред наставних недеља у јесењем и

пролећном семестру (15+15 недеља), јасно обележене нерадне и ненаставне дане, као и датуме почетка и завршетка испитних рокова.

Распоред реализовања праксе обухвата термине обављања праксе за сваки студијски програм и за сваку годину студија, као и распоред студентских група у одговарајуће установе (школе, вртиће и ученичке домове).

Декан и продекан за наставу, заједно са Службом за студентска и наставна питања, систематски прате реализацију плана наставе и планова рада на појединачним предметима. Декан и продекан за наставу и студентска питања старају се да се спроведу корективне мере уколико се не поштују распореди и планови рада. Корективне мере везане за поштовање планова и распореда наставе предлажу и катедре и Наставно-научно веће.

На основу Студијског програма, Декан објављује *распоред наставе* који садржи: јасно истакнуте предмете по студијским групама и годинама, имена наставника и сарадника задужених за сваки наставни предмет и временску и просторну структуру извођења часова предавања и вежби.

Распоред часова за све студијске програме објављује се пре почетка семестра на огласној табли и на сајту Факултета: <https://pefja.kg.ac.rs/raspored-casova/>. Промене распореда часова могуће су искључиво уз одобрење декана или продекана за наставу. Самоиницијативно мењање распореда сматра се тежом повредом радне дисциплине.

На огласним таблама, као и на сајту Факултета, презентују се и информације о распореду испита за наступајући семестар, најмање десет дана пре његовог почетка.

Факултет систематски прати спровођење плана наставе, као и планова рада на појединачним предметима и предузима корективне мере уколико дође до одступања. У складу са тим, сваки наставник прилаже продекану за наставу оперативни план рада за сопствени предмет, најкасније 14 дана пре почетка семестра, у штампаној и електронској форми. Оперативни план рада подразумева структуру садржаја наставног предмета, број часова предавања и вежби. Поред тога, оперативни план рада садржи и опште податке о курсу (назив, семестар, статус предмета (обавезни/изборни), предуслове за похађање курса, име(на) наставника/сарадника, број сати предавања, вежби, као и самосталног рада студената, циљеве, садржај и структуру, начин евалуације рада студената, списак литературе).

Факултет инсистира на процедури да се на сваком предмету на почетку семестра донесе и учини доступним студентима *план наставе*. На првом часу предавања сваки наставник је дужан да упозна студенте (усмено и у писаној форми) са планом реализације свог наставног предмета (на предавањима и вежбама), правима и обавезама студената, обавезном и допунском литературом, предиспитним обавезама и свим осталим роковима важним за реализацију програма, као и начином оцењивања.

Рад наставника се прати путем анкета у којима студенти на крају семестра евалуирају квалитет наставе одређеног студијског предмета, спремност наставника за рад, иновативност његове наставе, разумљивост и јасност излагања, примену интерактивних метода, укључивање примера из праксе, подстицање студената на креативност и самостално истраживање, примену стечених знања. Од посебног значаја је дужност наставника и сарадника да перманентно унапређују своје педагошке и дидактичко-методичке способности, као и да прате, евидентирају и оцењују успех студената у остваривању предиспитних обавеза. Ова констатација је потврђена и у процесу студентске евалуације и самоевалуације наставника. *Извештај о евалуацији педагошког рада наставника и сарадника Факултета* доступан је на сајту Факултета: <https://pefja.kg.ac.rs/izvestaji-komisije-2019/>.

Сваки наставник и сарадник подноси одговарајућој катедри извештај о свом раду у претходној школској години најкасније седам дана након завршетка летњег семестра. Извештај садржи анализу наставног процеса, као и предлоге за допуну и измене плана рада. На основу извештаја наставника, катедре разматрају реализацију наставног плана и програма и подносе Наставно-научном већу извештај о извршеној анализи са мишљењем о квалитету наставе и

предлозима измена на првој наредној седници Већа.

Значајно је истаћи да *Комисија за обезбеђење квалитета* организује студентску евалуацију наставе на крају семестра у којем се настава датих предмета окончава. Студентски парламент може да организује и спроведе сопствену евалуацију наставе и достави своје мишљење и предлоге Комисији и Наставно-научном већу Факултета најкасније до краја текућег семестра. Комисија за обезбеђење квалитета врши генералну критичку анализу наставног процеса, узимајући у обзир извештаје наставника и сарадника, као и резултате студентске евалуације наставе. Комисија доноси сопствени извештај о спровођењу наставног процеса у коме даје оцену о спровођењу и предлаже Наставно-научном већу мере за побољшање рада (<https://pefja.kg.ac.rs/izvestaji-komisije-2019/>). Наставно-научно веће разматра извештај о спровођењу наставног процеса *Комисије за обезбеђење квалитета*, на првој наредној седници.

Резултати анкета показују да наставници у великој мери поштују преузете обавезе према информисању студената на почетку реализације наставног предмета уз изузетке на које *Комисија* указује Декану Факултета и продекану за наставу, како би се предузеле одговарајуће мере и исправили пропусту.

Да се примењивана процедура показала оправданом и сврсисходном показују и новији извештаји Комисије. Према последњем таквом Извештају, који се односи на студентску евалуацију педагошког рада наставника за школску 2018/19. годину, просечне оцене студената по студијским програмима изгледале су више него задовољавајуће:

Део упитника о педагошком раду наставника	ОАС Учитељ	ОАС Васпитач у предшкол- ским установама	ОАС Васпитач у домовима	МАС Учитељ	МАС Васпитач у предшкол- ским установама	МАС Васпитач у домовима
На почетку семестра упознати смо са литературом.	4,59	4,58	4,52	4,51	4,73	4,94
На почетку семестра упознати смо са планом рада на часовима.	4,58	4,58	4,52	4,48	4,70	4,94
На почетку семестра упознати смо са предиспитним обавезама.	4,60	4,58	4,52	4,50	4,75	4,97
На почетку семестра упознати смо са начином оцењивања.	4,56	4,55	4,51	4,50	4,69	4,96

Квалитету поштовања планова наставе допринело је и увођење електронског вођења евиденције и пријављивање испита путем ФИС сервиса које је поједноставило и олакшало рад и студената и наставника. Омогућено је ефикасније праћење рада студената, пријаву испита на даљину, али и једноставнију анализу успешности студената по студијским програмима и предметима.

Комплетан Извештај и резултате анкете у pdf. и exl. формату доступни су на сајту Факултета: <https://pefja.kg.ac.rs/izvestaji-komisije-2019/>.

5.1.3. Факултет систематски прати, оцењује квалитет наставе на појединачним предметима и предузима корективне мере за његово унапређење.

Правилником о квалитету предвиђено је да се квалитет наставног процеса обезбеђује кроз доношење и поштовање *Планова рада* на предметима, интерактивност наставе, укључивање примера у наставу, професионални рад наставника и сарадника, коректан и отворен однос према студентима, разумевање и уважавање потреба студената, поштовање различитих стилова учења и

редовно праћење и вредновање рада студената током наставе.

У току припрема студијских програма за акредитацију, Факултет је припремио *Књигу предмета* у којој су садржани силабуси за све предмете. Као што је раније речено, *силабуси наставних предмета* припремљени су у складу са упутством за израду силабуса. Доступни су студентима и обухватају све потребне информације: основне податке о предмету (назив, година, број ЕСПБ бодова, услови); циљеве предмета; садржај и структуру предмета; план и распоред извођења наставе (предавања и вежбе); начин оцењивања на предмету; уџбенике, односно обавезну и допунску литературу; податке о наставницима и сарадницима на предмету. Детаљне информације о свим акредитованим студијским програмима и свим предметима унутар студијских програма налазе се на веб-сајту Факултета.

Квалитет наставе на студијским предметима обезбеђује се и заједничком анализом силабуса на седницама катедре и укључивањем свих наставника на катедри у поступак артикулисања и истицања *међупредметних компетенција*.

Осим тога, континуирано се врши евалуација студијских програма (у сваком семестру) и годишња анализа остварености резултата. При томе се нарочито сагледава однос студентске процене истих предмета на различитим студијским програмима.

Преглед студенатске процене појединачних наставних предмета обављене непосредно након завршетка семестра исказан је у табели кроз просечне оцене по студијским програмима:

Студијски програм	1. Процена важности знања и вештина које се стичу на предметима	2. Процена усклађености наставних тема са циљевима предмета	3. Процена корисности литературе за савладавање садржаја предмета	4. Процена адекватности квантификације ЕСПБ бодова према ангажовањима студента у оквиру предмета	Укупно
ОАС Учитељ	4,46	4,52	4,47	4,46	4,48
ОАС Васпитач у предшколским установама	4,51	4,56	4,51	4,49	4,52
ОАС Васпитач у домовима	4,45	4,48	4,45	4,45	4,46
МАС Учитељ	4,48	4,49	4,50	4,44	4,48
МАС Васпитач у предшколским установама	4,62	4,68	4,62	4,63	4,64
МАС Васпитач у домовима	4,95	4,96	4,91	4,91	4,93
УКУПНО	4,49	4,54	4,49	4,48	4,50

У *Годишњем извештају о раду Факултета за школску 2018/2019. годину* представљено је управљање, руковођење и праћење целокупног наставно-образовног процеса на Факултету, који се одвијао у оквиру одлука Наставно-научног већа, одговарајућих катедри, тимова који су се бавили развојем курикулума, као и Деканата. На квалитет наставе значајно утиче и стручно и професионално усавршавање наставника и сарадника (израда и одбрана мастер и докторских теза, учешће на научним и стручним скуповима и сл.). На квалитет наставе значајно је утицао и велики број квалитетних уџбеника, приручника, практикума, основношколских приручника и уџбеника, образовних софтвера, наставних средстава и стручне литературе која је у току извештајне године понуђена студентима.

Од посебног значаја је дужност наставника и сарадника да перманентно унапређују своје педагошке и дидактичко-методичке способности, као и да прате, евидентирају и оцењују успех студената у остваривању предиспитних обавеза. Ова констатација је потврђена и у процесу студентске евалуације.

Значајно је истаћи да *Комисија за обезбеђење квалитета* организује студентску евалуацију наставе најкасније до краја семестра у којем се настава датих предмета окончава. Комисија за обезбеђење квалитета на основу студентске евалуације комплетне школске године (обједињени резултати за јесењи и пролећни семинар) врши генералну критичку анализу

наставног процеса, узимајући у обзир и извештаје наставника и сарадника. Комисија доноси сопствени извештај о спровођењу наставног процеса у коме даје оцену о спровођењу и предлаже Наставно-научном већу мере за побољшање рада.

5.1.4. Применљивост и подстицајност стечених знања

Настава на Факултету обавезно укључује примере из праксе, подстиче студенте на размишљање и креативност, самосталност у раду и примену стечених знања.

Применљивост и подстицајност стечених знања, интерактивност и заступљеност примера из праксе у настави у највећој мери су заступљени у оквиру наставе методика и методичких практикума, али и у току интегрисане праксе која се реализује од прве године студија. На тај начин, уз задатке које обављају на пракси, а које дефинишу и оцењују предметни наставници, студенти током читавих студија проводе значајан део времена у свом будућем радном окружењу. Овакав концепт омогућава упознавање са природом и специфичностима будућег занимања и даје студентима прилику да самостално повезују стечена знања и вештине са практичним радом. У току периода на који се овај извештај односи значајно су иновирани елементи праксе. У том смислу је анализи професионалне праксе студената Факултета педагошких наука посвећен посебан део овог извештаја (5.1.5).

Од академске 2016/17. године почела је примена *Правилника о награђивању студената* (Прилог 5.4), којим су уређени модели награђивања студената за успех у току студија, допринос афирмацији Факултета, уметничка и стручна постигнућа, унапређење квалитета наставних и ваннаставних активности итд.

Квалитетом наставе и студијских програма бави се и *Центар за иновације и развој курикулума*, који је у оквиру својих надлежности 2016. године сачинио предлог новог упутства за оцењивање и вредновање рада студената (Прилог 5.5).

Априла 2019. године, након неколико успешних семинара и радионица које су у претходном периоду са студентима и ученицима организовали наставници и сарадници Факултета организовани у *НУМ тим* ("наука, уметност и математика"), Факултет је званично оформио *Центар за промоцију науке*. Циљеви Центра су: унапређивање квалитета рада Факултета и других васпитно-образовних институција и развијање компетенција запослених у образовању; промоција и популаризација интегративног приступа садржајима науке, уметности и математике; промоција иновативних наставних модела и примене савремене образовне технологије у раду са студентима и ученицима основних школа; промоција научних сазнања и резултата истраживачких пројеката; развијање сарадње са партнерима у земљи и иностранству; промовисање значаја перманентног образовања у току професионалне каријере наставника и сарадника у васпитно-образовним институцијама; промовисање Факултета организацијом активности из области науке, уметности и математике у оквиру институционалне културне и јавне делатности (<https://pefja.kg.ac.rs/centar-za-promociju-nauke/>).

У оквиру *Годишњег извештаја о раду Факултета* (извештаји катедри и Комисије за обезбеђење квалитета) заступљени су детаљни подаци о стручном, научном и наставном раду свих наставника и сарадника и о начинима на који Факултет подстиче развијање компетенција наставника (едукације, набавка литературе, подршка у процесу публиковања радова и излагања на скуповима, организовање конференција, научних скупова и округлих столова, студијска путовања, размене наставника у оквиру Еразмус+ програма и сл.).

5.1.5. Квалитет студентске праксе

Саставни део наставног процеса и несумњиво најважнији у процесу образовања наставног и васпитачког кадра јесте и интегрисана стручна пракса која се изводи у основним школама, предшколским установама и домовима. Стручна пракса је високо вреднована од стране студената и по њиховом мишљењу нуди директан увид у примере из живота школе, вртића или ученичког дома, као и сагледавање ситуације реалног света у коме ће по дипломирању радити. Увид у примере из праксе подстиче студенте на размишљање, креативност, самосталност у раду и примену стечених знања.

Професионална пракса је обавезна за све студенте на основним и мастер академским студијама. Професионална пракса је инкорпорирана у наставни процес и као таква представља један од индикатора његовог квалитета.

Циљ професионалне праксе студената је да студенте – будуће учитеље и васпитаче, обучи за различите улоге у оквиру професије којом ће се бавити, те да их припреми за самосталан, професионални практични рад.

Професионална пракса студената организује се како би се студенти:

- адаптирали на радно окружење,
- стекли одређена практична (радна) искуства,
- боље повезали теоријска знања са практичним искуством,
- оспособили да у сваком непосредном васпитно-образовном раду препознају различите концепције образовања,
- критички промишљали сопствено професионално искуство и сопствену делатност, односно да формирају сопствени педагошки стил као модел на коме је одређена васпитно-образовна концепција заснована, и
- били свесни колико њихова будућа професионална каријера зависи од применљивости знања које имају, односно да раде у уверењу да својим способностима и знањем поуздано одређују своју будућност.

Студентску праксу организују Факултет, основне школе, предшколске установе и домови ученика. Сви они су сарадници и партнери у процесу реализације професионалне праксе студената.

Пракса се одвија према инструкцијама и под надзором:

- професора и асистената – који студентима задају задатке по утврђеним програмима професионалне праксе, и врше рефлексивна разматрања на часовима вежби на Факултету, и
- лица из установа која су одређена за менторе (учитељи, васпитачи, стручни сарадници) – који студентима задају задатке у оквиру својих дефинисаних, надлежности и у складу са текућим активностима у установи и одељењу односно, васпитној групи.

Професионална пракса се реализује у два основна вида, као интегрисана професионална пракса (на прве три студијске године – студијски програм *Учитељ* и студијски програм *Васпитач у предшколским установама*, односно прве две године студијског програма *Васпитач у домовима*) и континуирана професионална пракса – на завршним студијским годинама сва три студијска програма.

Интегрисана професионална пракса се изводи током школске године у блоковима (укупно – две недеље на првој студијској години за сва три програма основних студија, и по четири недеље на другој и трећој – студијског програма *Учитељ* и студијског програма *Васпитач у предшколским установама*, односно другој години студијског програма *Васпитач у домовима*).

Путем професионалне праксе студенти треба да развију следеће компетенције:

- *когнитивне* – подразумевају способности разумевања и креативне примене теоријских

знања и укључују иновације (успешно проналажење начина деловања којим се може променити затечено стање),

- *афективне* – оспособљавање студената за реализовање задатака који се односе на вредности, емоционално–социјални и морални развој. Когнитивне и афективне компетенције се међусобно прожимају и допуњују. Когнитивне задатке и садржаје наставе треба афективно „обојити“ ради мотивације студената.
- *истраживачке* – дефинишу поља истраживања у која се укључују (карактеристично за праксу на мастер академским студијама).

Професионална пракса се остварује на основу распореда реализовања професионалне праксе за текућу школску годину. Распоред реализовања праксе усваја Наставно–научно веће на почетку школске године и у складу са календаром рада Факултета (Прилог 5.8). Праћење реализације праксе је омогућено преко система евиденционих листа и јединствене базе података сваког студента појединачно.

Праћење квалитета овог вида наставног процеса реализује се по принципима формативне и сумативне евалуације. Формативна евалуација подразумева рефлексивни приступ студената и наставника на часовима предавања и вежби одмах након реализованог сегмента праксе. Сумативна евалуација подразумева оцењивање задатака, радова и реализованих активности студената на крају школске године у оквиру посебних студијских предмета *Интегрисана професионална пракса*, односно *Континуирана професионална пракса* на завршним годинама студија.

Квалитет професионалне праксе студената обезбеђен је поштовањем следећих елемената:

- приручник и дневник професионалне праксе формира се у складу са циљевима и исходима праксе (*Професионална пракса: водич, дневник, индекс*);
- провера система евидентирања и праћења реализације професионалне праксе;
- провера система обавештавања студената пред, за време и након праксе формирањем јединствене информационе базе за сваки студијски програм;
- студенти поседују и носе са собом идентификационе картице за време свог боравка у установи у којој реализују праксу;
- провера система оцењивања и обавештавања студената о оценама реализованих задатака путем јединствене мејл листе;
- са установама у којима студенти реализују професионалну праксу потписују се споразуми о сарадњи;
- професионална пракса се обавезно, за студенте треће године студија студијског програма Учитељ, реализује у комбинованим одељењима;

5.1.6. Квалитет других облика наставе и ваннаставног рада

Други облици рада и вредновање залагања и постигнућа студената у овим областима регулисани су посебним правилником које је усвојило Наставно–научно веће (Прилог 5.4).

Уведена је могућност вредновања рада у секцијама и различитим облицима ваннаставних активности које корелирају са наставом одређених предмета студијских програма и припремају студенте за вођење секција и других облика рада у васпитно–образовним установама (<https://pefja.kg.ac.rs/vrednovanje-rada-studenata-u-sekcijama-i-drugim-oblicima-vannastavnog-angazovanja/>).

Једна од специфичности рада Факултета педагошких наука у Јагодини јесте укључивање

студената у друге облике наставе и изузетно жив културни и јавни рад Факултета. Ове активности, поред осталог, имају за циљ да припреме студенте за овакве облике рада у васпитно-образовним установама.

Сваке године студенти представљају резултате свог рада на свечаној академији поводом Дана Факултета и на традиционалном Покладском балу који се одржава у знак сећања на 27. новембар 1898, када је уприличена свечана покладска вечера, почетак образовања учитеља и васпитача у Јагодина.

У протеклом периоду (2016-2019. година) осим редовних активности хора, оркестра и фолклорне секције Факултета (Дан факултета и Васкршњи концерт), реализовано је још неколико значајнијих наступа:

Новембар 2016. – Хор, оркестар и део фолклорног ансамбла Факултета наступали су на јавном ТВ сервису у оквиру емисије „Жикина шареница“ 5. новембра.

Април 2017. – Поводом *Другог васкршњег концерта*, 25. априла, хор и оркестар Факултета Педагошких наука су одржали целовечерњи концерт у свечаној сали Културног центра у Јагодина. Међу званицама је било декана и продекана факултета са крагујевачког Универзитета и из региона, представника цркве, локалне самоуправе. Концерт поводом Васкрса је био бесплатан за грађанство.

Мај 2017. – У периоду од 18. до 20. маја фолклорна секција и оркестар Факултета педагошких наука боравили су у Мађарској и том приликом одржали целовечерњи концерт у месту Ловра. У Храму Св. Јована Крститеља у Кончареву хор факултета је маја месеца наступио поводом отварања Ликовне колоније, а убрзо затим у истом храму остварио трајне снимке за потребе регионалне телевизије.

Јун 2017. – Хор факултета је учествовао на 14. фестивалу православне музике у Поморју (Бугарска) у периоду од 6. до 11. јуна 2017. и том приликом понео два вредна признања. Једно признање припало је диригенту, Милици Станковић, за *Искрено и узвишено поштовање песама Христове вере, за зналачко руковођење хором и достојно представљање на фестивалу*, а хор је награђен *Признањем за озбиљну и убедљиву интерпретацију православне музике*. Још један значајан концерт, са преко 70 учесника хора, солиста, оркестра и фолклора, одржан је 15. јуна на летњој сцени излетишта Поток.

Јул 2017. – Поводом отварања Летње сцене Галерије библиотеке Универзитета у Крагујевцу, 6. јула су хор и оркестар факултета одржали још један целовечерњи концерт и тиме затворили концертну сезону за школску 2016/17. годину.

Септембар 2017. – У амфитеатру Факултета педагошких наука, хор и оркестар су 19. септембра пожелели добродошлицу новој генерацији студената.

Април 2018. – Трећи Васкршњи концерт хора и оркестра Факултета педагошких наука у Јагодина одржан је 11. априла 2018. године у 19 часова у сали Културног центра у Јагодина. Хор и оркестар Факултета педагошких наука су одржали целовечерњи концерт у свечаној сали Културног центра у Јагодина. Хор је учествовао и на градској Светосавској академији која се традиционално одржава у Центру за културу и окупља ученике основних и средњих школа.

Август 2018. – Целовечерњи концерт хора и оркестра Факултета педагошких наука у Јагодина на отварању 26. Дана српског духовног преображења одржан је 19. августа 2018. године у Деспотовцу. Концерт је одржан на позив организатора у години обележавања шест векова постојања манастира Манасија. Солиста Братислав Старчевић химном је отворио витешки фестивал JUST OUT 24. августа 2018. године у манастиру Манасија, на позив организатора.

Мај 2018 – Целовечерњи програм оркестра, фолклорног ансамбла, солиста и беседника одржан је на позив Српског методолошког и педагошког центра у Будимпешти, у камерној сали Задужбине Текелијанум (мај 2018). Гостовање и боравак студената у Будимпешти омогућени су љубазношћу и ангажовањем домаћина (Задужбина Текелијанум, школа „Никола Тесла“, Српски методолошки и педагошки центар) и Града Јагодина.

Септембар 2018. – На Факултету педагошких наука одржана је свечана додела индекса студентима прве године 17. септембра 2018. године на којој је наступио Хор Факултета.

Новембар 2018. – Поводом обележавања сто година од завршетка Првог светског рата и пробоја Солунског фронта, хор и оркестар Факултета педагошких наука наступио је у Деспотовцу 6. новембра 2018. године.

Децембар 2018. – Хор Факултета педагошких наука је био гост у емисији „Шареница“ на РТС-у 1. децембра 2018. године. У сали Културног центра у Јагодини 13. децембра 2018. године обележено је 120 година од оснивања Српске краљевске мушке учитељске школе јагодинске и 25 година Факултета педагошких наука у Јагодини. На свечаној академији наступили су хор и оркестар Факултета.

Март 2019. – На позив организатора, хор Факултета педагошких наука наступио је 24. марта 2019. године у посебном издању емисије „Шареница“ на РТС-у поводом обележавања годишњице бомбардовања Републике Србије, која је снимана код Авалског торња. Уз пратњу оркестра под управом Синише Вићентијевића, хор је извео композиције *Тамо далеко* и *Ово је Србија* са солистом Оливером Његом.

Април 2019. – У сали Културног центра у Јагодини, 17. априла 2019. године одржан је Четврти васкршњи концерт хора и оркестра Факултета педагошких наука у Јагодини.

Јун 2019. – На летњој сцени излетишта Поток, 15. јуна 2019. године одржан је Концерт хора, оркестра и фолклорног ансамбла Факултета педагошких наука у Јагодини.

Факултет у склопу програма који прате наставу одређених предмета организује предавања и трибине за студенте. Одржан је већи број предавања, промоција књига, концерата и пројекција филмова.

У сарадњи са својим наставницима и сарадницима, студенти се у великој мери ангажују и у хуманитарним акцијама, као и у филмској, литерарној и спортским секцијама. Сваке године студенти организовано посећују Сајам књига и најзначајније установе културе.

Настава изборних предмета *Елементарне игре и пливање* и *Елементарне игре и скијање* укључује, као обавезни део, и практичну наставу која се одвија на базенима у Јагодини (бесплатно коришћење за студенте Факултета) односно на Рили у Бугарској (по веома повољним условима, при чему је обука за све студенте бесплатна).

Може се закључити да Факултет педагошких наука систематски ради на унапређењу не само наставе, већ и других облика рада са студентима, старајући се да студентима буде доступан огроман број разноврсних образовних, културних и спортских садржаја.

5.2. SWOT анализа

SWOT анализа	
ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ
<p>Настава на Факултету се остварује у складу са акредитованим наставним програмима +++</p> <p>Факултет системски прати квалитет наставног процеса и предузима корективне мере +++</p> <p>Факултет омогућава тачно и благовремено информисање свих</p>	<p>Наставници и сарадници нису довољно ангажовани у припреми студената за самосталан истраживачки рад, који би могао у већој мери допринети унапређивању наставних активности, у смислу заједничког планирања и припреме истраживачких пројеката +++</p> <p>Страх једног броја наставника и сарадника од непознатог, када је реч о</p>

<p>учесника у наставном процесу, о календару рада, распореду часова, распореду испита, распореду и организацији студентске праксе, консултацијама наставника са студентима и о другим активностима, као и о евентуалним изменама у односу на планирану реализацију активности, на свим студијским програмима +++</p> <p>Студенти су укључени у организацију наставних активности и реализацију наставних садржаја, чиме се доприноси интерактивности наставе +++</p> <p>Наставне методе су прилагођене захтевима наставних предмета и планираним исходима учења. +++</p> <p>Облици рада са студентима су прилагођени наставним садржајима, могућностима и интересовањима студената, чиме се доприноси високом квалитету наставног процеса +++</p> <p>Кроз организован самосталан истраживачки рад студената, подстиче се интерактивност у настави између наставника и студената и доприноси оспособљавању студената за квалитетан трансфер стечених знања у новим ситуацијама +++</p>	<p>могућностима примене нових технологија у наставном процесу и иновативних наставних модела ++</p> <p>Мали је број наставника који би били у могућности да свој наставни предмет предају на енглеском језику страним студентима ++</p> <p>Не спроводе се механизми за дисциплинско кажњавање наставника и ненаставног особља за неизвршавање радних задатака +</p> <p>Промене наставника на предметима (услед одласка у пензију или напредовања у наставничка звања) не ажурирају се у књигама предмета на веб-сајту Факултета +</p> <p>Потребно је у Факултетски информациони систем (ФИС) унети све студијске програме како би се студентска евалуација наставног процеса одвијала несметано и свеобухватно +++</p>
МОГУЋНОСТИ	ОПАСНОСТИ
<p>У систему даљег професионалног усавршавања наставника, а на основу примера добре праксе, могуће их је даље едуковати како да наставне садржаје које предају повезују са послом којим ће се студенти касније бавити ++</p> <p>Наставнике и сараднике је могуће даље едуковати за коришћење савремених наставних технологија и примену нових облика и метода рада са студентима, у циљу подизања квалитета наставе и квалитетнијег професионалног оспособљавања студената за будуће занимање +++</p> <p>Наставници и сарадници би могли са студентима иницирати израду истраживачких пројеката којима би се остварио додатни вид сарадње са образовно-васпитним установама, студенти оспособили за истраживање</p>	<p>Недовољна спремност, оспособљеност и могућност наставника да примењују различите облике наставног рада са студентима ++</p> <p>Нејасна подела послова између Комисије за обезбеђење квалитета и оформљених центара. Преклапање задужења може утицати на неадекватну реализацију активности усмерених на унапређење квалитета наставног процеса ++</p> <p>Недовољна транспарентност спроведених корективних мера у циљу праћења реализације наставе и наставних планова може негативно утицати на квалитет наставног процеса и систем квалитета +</p>

<p>практике и повезивање теоријских знања са практичним искуствима +++</p> <p>Могуће је сарадњу наставника подићи на виши ниво, интердисциплинарним повезивањем наставних садржаја и организацијом заједничких наставних активности, што би допринело да се студенти оспособе за бољи трансфер и примену стечених знања у наставним активностима и у пракси ++</p> <p>Могуће је остварити сарадњу са научним и стручним институцијама у циљу реализације истраживачких пројеката, организације предавања за студенте, размене искустава, чиме би се допринело и побољшању квалитета наставе ++</p> <p>Могуће је, у документима који се баве системом квалитета, јасније дефинисати улоге лица задужених за праћење реализације наставе и наставних планова ++</p>	
---	--

5.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 5

- Анализирати поступак, инструменте и резултате студентске евалуације и самоевалуације рада наставника и сарадника и у складу са тим даље развијати и унапређивати систем за праћење и вредновање квалитета наставног процеса.
- У оквиру појединих наставних предмета, у складу са програмским садржајима и интересовањима и могућностима студената, припремити студенте за самостални истраживачки рад и повезивање теоријских знања са практичним искуствима стеченим у току реализације интегрисане и континуиране праксе.
- Размотрити могућности примене интердисциплинарног приступа у реализацији појединих програмских садржаја, у циљу оспособљавања студената за трансфер стечених знања у другим областима и примену интегративног приступа у реализацији наставних садржаја.
- У односу на евентуалне потешкоће у наставном раду са студентима, планирати облике стручног усавршавања наставника и сарадника или корективне мере за превазилажење проблема и унапређивање наставног процеса.

Показатељи и прилози за стандард 5:

[Прилог 5.1. Анализа резултата анкета студената о квалитету наставног процеса](#)

[Прилог 5.2. Процедуре и поступци који обезбеђују поштовање плана и распореда наставе](#)

[Прилог 5.3. Доказ о спроведеним активностима којима се подстиче стицање активних компетенција наставника и сарадника](#)

[Прилог 5.4. Правилник о награђивању студената](#)

[Прилог 5.5. Упутство за вредновање и оцењивање рада студената](#)

Стандард 6: Квалитет научноистраживачког, уметничког и стручног рада

Високошколска установа непрекидно ради на подстицању, обезбеђењу услова, праћењу и провери резултата научноистраживачког, уметничког и стручног рада и на њиховом укључивању у наставни процес.

6.1. Опис стања, анализа и процена стандарда 6

Научноистраживачки и уметничкоистраживачки рад наставника, сарадника и студената Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу реализује се у складу са стратешким правцима научног и технолошког развоја РС и акционим планом за њихову реализацију, *Законом о науци и истраживањима* („Службени гласник РС“, број 49/2019) и *Платформом за отворену науку* Министарства просвете, науке и технолошког развоја (усвојеном 9. 7. 2018. године).

Према утврђеном *Програму научноистраживачког рада Факултета*, (https://pefja.kg.ac.rs/wp-content/uploads/2019/12/Program_NI_rada_2016-2020.pdf) рад наставника, сарадника и студената Факултета у протеклом периоду подразумевао је:

1. припрему и укључивање у реализацију националних пројеката;
2. примену истраживачких резултата у циљу развоја друштвених иновација и унапређивања педагошке праксе;
3. обезбеђење квалитетне истраживачке опреме и инфраструктуре за научно-истраживачки рад;
4. промоцију и популаризација науке и истраживачких резултата, у сарадњи са републичким Центром за промоцију науке;
5. успостављање партнерства у реализацији пројектних активности, у националним и интернационалним оквирима;
6. јачање научноистраживачке сарадње са дијаспором;
7. унапређивање мобилности истраживача и међународне сарадње у области науке и иновација;
8. одговорну реализацију принципа отворене науке.

Уговором о реализацији и финансирању научноистраживачког рада НИО у 2020. години, између Факултета и Министарства ПНТР, подржано је финансирање научноистраживачког рада 12 наставника и сарадника. Остали наставници, сарадници и студенти Факултета су у својим научноистраживачким и уметничким активностима финансијски подржани средствима Факултета, према одредбама *Правилника о новчаној подршци научним радницима за учешће на научним скуповима и конференцијама*.

Научноистраживачки рад на Факултету је подржан и активностима *Центра за промоцију науке, Центра за иновације и развој курикулума, Центра за подршку наставницима за рад са даровитим ученицима, Међународног истраживачког центра за рано учење језика и Центра за издавачку делатност Факултета*.

Евалуација научноистраживачког и уметничкоистраживачког рада наставника и сарадника подразумева:

- *интерну евалуацију*, од стране факултетске Комисије за обезбеђење квалитета, системским праћењем, представљањем и анализом резултата научноистраживачког рада наставника, сарадника и студената Факултета;

- *екстерну евалуацију*, од стране Министарства ПНТР Р Србије (Одбора за акредитацију), периодичним увидом у услове за реализацију научноистраживачког и уметничког рада и остварене резултате наставника, сарадника и студената Факултета.

Факултет педагошких наука Универзитета у Крагујевцу остварује јединство образовног, научноистраживачког, уметничког и професионалног (стручног) рада. Садржај и резултати научних, истраживачких, уметничких и стручних активности Факултета усклађени су са стратешким циљем Установе, као и са националним и европским циљевима и стандардима високог образовања. Резултати научних, истраживачких, уметничких и професионалних активности се уводе у наставни процес у циљу његовог унапређивања и даљег планирања и организације научноистраживачких активности. Факултет подстиче запослене да се активно баве научним, истраживачким, уметничким и професионалним радом и да резултате свога рада објављују у часописима високе референтне вредности.

Факултет заснива компетентност за научноистраживачки, уметнички и стручни рад на следећим показатељима квалитета:

1. Факултет је акредитована научноистраживачка институција, према Одлуци *Одбора за акредитацију научноистраживачких организација* Министарства просвете, науке и технолошког развоја Р Србије, број: 660-01-0002/40, од 10. децембра 2019. године (Прилог 6.4);
2. Факултет је, према Одлуци Комисије за акредитацију и проверу квалитета, број: 612-00-00378/2016-06, од 28.10.2016. године, акредитовао студијски програм *Докторске академске студије - Доктор наука - Методика наставе* (Прилог 6.5).

С обзиром на чињеницу да је Факултет акредитовао докторске академске студије крајем 2016. године прва генерација уписаних похађа завршну годину студија и још увек ниједан кандидат није одбранио докторску дисертацију на Факултету (Табела 6.5).

Према тренутно важећим стандардима који се односе на испуњеност услова за менторе на докторским студијама, у оквиру образовно-научног, односно образовно-уметничког поља, на Факултету је укупно 9 наставника ментора, што износи 21% од укупног броја наставника.

3. Циљеви научноистраживачког рада Факултета у претходном периоду били су усклађени са *Законом о научноистраживачкој делатности* („Службени гласник РС”, бр. 110/05, 50/06-исправка, 18/10 и 112/15), *Стратегијом научног и технолошког развоја Србије до 2020. "Истраживање за иновације"*, *Стратегијом развоја образовања у Србији до 2020. године*, коју је донела Влада РС и документом *Стандарди и смјернице за осигурање квалитета у Европском подручју високог образовања* (2005). Хелсинки: Европско удружење за осигурање квалитета у високом образовању.

Научноистраживачки рад на Факултету у новом циклусу акредитације усклађен је и са новоусвојеним *Законом о науци и истраживањима* („Службени гласник РС“, број 49/2019).

Факултет перманентно осмишљава, припрема и реализује научно-истраживачке, уметничке, стручне и друге врсте програма, као и националне и међународне научне пројекте. Успостављена је сарадња са значајним иностраним високошколским установама са којима се остварује учешће у заједничким пројектима, као и долазна и одлазна наставничка и студентска мобилност. Факултет организује научне скупове од којих је већина стекла статус референтног за одређену научну област. Издавачки рад Факултета обухвата различита електронска и штампана издања (монографије, уџбенике, приручнике, практикуме, зборнике радова, хрестоматије), као и часопис „Узданица” који се од 2019. године налази у категорији водећих научних часописа националног значаја [M51].

Факултет систематски прати и оцењује обим и квалитет истраживачког рада наставника и сарадника, што је предмет анализе на седницама Наставно-научног већа Факултета. Просторни и материјално-технички услови за реализацију научно-истраживачких, уметничких и стручних активности су добри и континуирано се ради на њиховом унапређивању.

6.1.1. Учесће у пројектима

Од 54 запослена наставника и сарадника у сталном радном односу на Факултету, Уговором о реализацији и финансирању научноистраживачког рада НИО у 2020. години утврђене су накнаде за рад и материјалне трошкове за укупно 12 истраживача. Такође, два наставника Факултета, у сарадњи са три студента докторских студија и једним наставником Факултета за спорт и физичко васпитање Универзитета у Нишу реализују билатерални пројекат *Секуларни трендови антропометријских карактеристика, кардиореспираторне издржљивости и моторичких способности и адолесцената као основ за планирање и програмирање физичке активности* у сарадњи са Медицинским факултетом Универзитета Црне Горе. Овај билатерални пројекат је такође Финансиран средствима Министарства просвете Републике Србије.

Наставници Факултета су ангажовани и на другим развојним пројектима, који су финансирани из европских фондова (Еразмус+, Коменијус, Темпус), у којима је ангажован 31 наставник и сарадник (Табела 6.6). Број наставника ангажованих на пројектима МПНТР, наставника ангажованих у реализацији Еразмус + програма, остварена мобилност наставника и студената, потврђује да на Факултету постоје кадровски услови за квалитетан научноистраживачки, уметнички и стручни рад.

Објављене публикације наставника и сарадника показују висок ниво њихове научне компетентности. У 2019. години, наставници и сарадници Факултета су објавили 10 научних публикација у категоријама М10, 17 научних радова у категорији М20 и више од 20 радова у категоријама од М30 до М50 (Табела 6.3). У периоду од 2017. до 2019. године укупно је 27 радова објављено на SCI/SSCI листи. У односу на укупан број наставника и сарадника на Факултету, однос броја SCI/SSCI индексираних радова износи 50% од укупног броја наставника (Табела 6.4 и Прилог 6.3).

На Факултету је реализован билатерални научни пројекат *Претпоставке и могућности развијања иновативних модела наставе у функцији остваривања транспарентности универзитетског образовања и подизања конкурентности на домаћем и иностраном тржишту знања* ("Assumptions and possibilities of developing innovative models of teaching in the function of accomplishing transparency of university education and raising the competitiveness in the national and international market of knowledge").

Пројекат је остварен у сарадњи са *Педагошким факултетом у Копру*, Универзитета у Приморском, Словенија, у периоду фебруар 2017 – септембар 2019. Руководиоци пројекта су биле проф. др Емина Копас-Вукашиновић и проф. др Јурка Лепичник-Водопивец.

Факултет педагошких наука Универзитета у Крагујевцу координатор је пројекта *Ефекти примењене физичке активности на локомоторни, метаболички, психо-социјални и васпитни статус популације Републике Србије* (ИИИ 47015) који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја. Руководилац Пројекта је др Александар Игњатовић, ванредни професор Факултета педагошких наука у Јагодини. Учесници у реализацији овог научноистраживачког пројекта су следеће институције: Криминалистичко-полицијска академија у Београду (Универзитет у Београду), Институт за нуклеарне науке Винча, Медицински факултет Универзитета у Београду, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију Универзитета у Београду, Факултет спорта и физичког васпитања Универзитета у Београду, Факултет физичке културе у Лепосавићу (Универзитет у Косовској Митровици).

У пројектном циклусу од 2011. до 2019. године укупно је 13 наставника и асистената Факултета било ангажовано на 11 научноистраживачких пројеката финансираних средствима Министарства ПНИТР Републике Србије.

Током школске 2018/19. године Факултет је учествовао на пројекту *Подизање дигиталних компетенција учитеља* (ПОДИКОМ), финансираног од стране Министарства просвете науке и технолошког развоја у оквиру програмске активности "Развој високог образовања" (објављеног 20. 7. 2018. године). Циљ пројекта био је подизање компетенција учитеља за потребе савременог дигиталног доба, а обухватио је развој нових изборних предмета на изборном предметном подручју *Информатика* за учитеље и развијање додатних дигиталних компетенција код

студената који похађају поменуто подручје. Тиме се увећавају могућности запослења учитеља у извођењу предметне наставе из Информатике и рачунарства у основним школама у Србији, али и у неким сегментима привреде. Руководилац пројекта била је доц. др Верица Милутиновић.

Дванаест наставника и сарадника Факултета који су претходном пројектном циклусу, који је завршен 31. децембра 2019. године, били ангажовани у реализацији 12 пројеката Министарства просвете и науке Републике Србије, *Уговором о реализацији и финансирању научноистраживачког рада НИО у 2020. години* примаће утврђене накнаде за рад и материјалне трошкове (Прилог 6.6).

На конкурс *Центра за промоцију науке* прихваћен је пројекат *Ботаничка слагалица – парк Сретена Аџића* и закључен је уговор са Центром о његовој реализацији. Овај пројекат је изабран за финансирање у оквиру Категорије 4, која се односи на идејна решења за интерактивне експонате у парковима науке, оцењен је оценом 4,39 и налази се на четвртом месту ранг листе. Пројекат је пријавио тим у саставу: проф.др Емина Копас-Вукашиновић, доц.др Оливера Цекић-Јовановић, доц.др Јелена Младеновић, асс. мр Милош Ђорђевић, доц. др Александра Михајловић, доц. др Ирена Голубовић-Илић и асс. Андријана Милетић.

На истом конкурс *Центра за промоцију науке* одобрен је и пројекат *Физичка природа*. Пројекат је добио финансијску подршку и закључен је уговор са Центром о његовој реализацији. Изабран је у Категорији 2 – пројекти промоције науке са посетом до 10.000 грађана. Овај пројекат је оцењен најбољом просечном оценом 4,94 и налази се на првом месту ранг листе. Припремио га је тим у саставу: проф.др Александар Игњатовић, доц. др Верица Милутиновић, проф. др Живорад Марковић и доц. др Слађана Станковић.

6.1.2. Међународна сарадња Факултета

У претходном периоду (2016-2019) потписано је 6 интер-институционалних уговора:

- Међународни институт менаџмента на Кипру (Cyprus International Intitute of Management);
- Политехнички институт у Португалији (Polytechnic Institute Viana до Цастело, Португал) – трајање овог уговора истекло је крајем 2017. године;
- Висока школа Етваш Јожеф, Универзитет у Баји, Мађарска (Eötvös József);
- Етваш Лоранд Универзитет, Педагошки факултет у Мађарској (Eötvös Lorand University (ELTE), Faculty of Primary and Pre-school Education;
- Филипс Универзитет у Марбургу, Немачка (Philips-Universität Marburg, Deutchland).

Остварени су различити облици мобилности наставника, посете страним високошколски установама и студентских мобилности:

- *Мобилност наставника* у претходном периоду укључивао је предавања по позиву наших наставника реализована на:
 - Високој школи Етваш Јожеф у Баји: Маргит Савовић, Снежана Марковић, Биљана Стојановић, Ненад Вуловић, Предраг Живковић, Ивана Ћирковић Миладиновић, Богдан Штетић, Душан Ристановић и Марко Ђорђевић.
 - Педагошком факултету на Кипру, Универзитет у Никозији: Вера Савић.
 - Универзитету Деусто, Билбао, Шпанија: Александар Игњатовић.
 - Универзитету у Порту: Александар Игњатовић и Ивана Ћирковић Миладиновић.
 - Мидлсекс Универзитету (Middlesex University), Институт за спорт у Лондону: Александар Игњатовић.
 - Филипс Универзитет у Марбургу у Немачкој: Ивана Ћирковић Миладиновић.
 - Политехники инситут у Виани до Костело у Португалији: Александра Михајловић

- Филипс Универзитет у Марбургу у Немачкој: Марија Станојевић Веселиновић.
- Политехнички институт у Виани до Костело у Португалији: Александра Михајловић

- Реализоване су и *долазне мобилности* :

- наставника Високе школе Етваш Јожеф у Баји током 2016/17,
- Катрин Зиболд са Универзитета у Марбургу, Департмана за дидактику и учење страних језика (у фебруару 2018) и
- Барабара Ен Гилдеринг са Универзитета у Марбургу, Департмана за дидактику и учење енглеског језика (у марту 2018).

- Боравак на Универзитету Кипар, Никозија

Међународни програм: Еразмус плус, мобилност наставног особља Универзитета у Крагујевцу са циљем извођења наставе у земљи Европске уније; Партнерска институција: Универзитет Кипар, Факултет за друштвене и образовне науке, Одсек за педагогију, Никозија, Кипар; Универзитет Кипар, Факултет за хуманистичке науке, Одсек за енглески језик, Никозија, Кипар; Период: 27. 3.2017 – 30. 3. 2017. (8 сати у настави); Ниво студија: основне студије на Факултету за друштвене и образовне науке, Одсек за енглески језик; мастер и докторске студије на Одсеку за енглески језик и Одсеку за педагогију; број студената: 40.

- Студентска мобилност укључивала је одласке наших студената на европске универзитете:

2 студента - Polytechnic Institute Viana do Castelo у Португалији (мобилности су реализоване током пролећног семестра 2017),

2 студента - Philipps-Universität Marburg у Немачкој (мобилности су реализоване током пролећног семестра 2017),

Студенти МАС Liderство у образовању и проф. др Јелена Теодоровић – Универзитет у Сегедину, Мађарска (5-12 новембар 2017),

Студенти МАС Liderство у образовању и професори са допунским радом, Данијела Петровић и Ивана Петровић – Универзитет у Јиваскили, Финска (5-12 новембар 2017)

3 студента - Philipps-Universität Marburg (мобилност је завршена крајем јесењег семестра, фебруар 2018),

3 студента – Етваш Јожеф Универзитет у Баји, Мађарска (мобилност је завршена крајем јесењег семестра, фебруар 2018),

2 студента - Philipps-Universität Marburg (мобилност је завршена крајем пролећног семестра, јун 2018),

1 студент - Philipps-Universität Marburg (мобилност је завршена крајем јесењег семестра, фебруар 2018),

2 студента – Етваш Јожеф Универзитет у Баји, Мађарска (мобилност је завршена крајем пролећног семестра, јун 2018),

6 студента - Етваш Јожеф Универзитет у Баји, Мађарска (мобилност је у току и биће завршена крајем јесењег семестра, фебруар 2018),

7 студената (4 учитеља, 2 предшколска и 1 домски васпитај; ОА: 5 студената, МАС: 2 студента) мобилност реализује на Вишој школи *Етваш Јожеф* у Баји, док је један студент (учитељ ОАС) остварио мобилност на *Филипс-Универзитету* у Марбургу у Немачкој (пролећни семестар, 2019. године).

Осим тога, мобилност студената остварена је и кроз гостовање студената са других универзитета:

Криситна Андрео Пивидал и Пабло Табарес Сегура са Педагошког факултета, Универзитета у Алмерији, Шпанија (јесењи семестар 2017), као и Николас Гианисис са Аристотел Универзитета у Солуну, у Грчкој.

6.1.3. Награде и признања наставницима и студентима Факултета за остварене резултате у научноистраживачком, уметничком и стручном раду:

У претходном периоду 9 наставника и сарадника Факултета остварили су релевантне научне и уметничке резултате и освојили престижне награде на међународном и националном нивоу (Прилог 6.1.):

Доц. др Марија Станојевић Веселиновић добила је од Темпус фондације награду *Језичка европска ознака*;

Проф. др Александар Игњатовић добио је на научној конференцији одржаној у Луксембургу, 2017. године *Европску FIEP Thulin award награду* за најбољег младог истраживача у области физичке културе;

Доц. др Јелена Младеновић добила је у оквиру Јавног позива за промоцију науке 2017. године признање за унапређење промоције и популаризације науке;

Асс. Андријани Милетић добила је у оквиру Јавног позива за промоцију науке 2018. године признање за унапређење промоције и популаризације науке;

Доц. мр Милош Ђорђевић добио је 2018. године награду *Prestige certificate of the 9th Rokycany Biennial of graphic arts, Dr. Bohuslav Horák Museum in Rokycany, Czech Republic*, као и признање *Најбоље из Фабрике*, на изложби MiniFormArt 2018, Удружење *Креативна фабрика*, Београд;

Доц. др Оливера Цекић Јовановић као руководилац пројекта *Суперхероји и моћна наука* примила је 2019. године награду за унапређење промоције и популаризације науке у оквиру Јавног позива за промоцију науке;

Проф. др Виолета Јовановић добила је *Октобарску награду града Јагодине* за преданост у раду и допринос развоју Факултета као престижне научноистраживачке и образовне институције у земљи и иностранству (2019. године)

Асс. Јована Ђорђевић добила је у оквиру Јавног позива за промоцију науке 2019. године признање за унапређење промоције и популаризације науке;

Доц. др Миа Арсенијевић добила је 2018. године *Изузетну награду* за минијатуру на IX Међународној изложби минијатуре МајданАрт;

Доц. Милица Станковић добила је 2017. године награду на 14. Фестивалу православне музике „Достојно јест“ у Поморју (Бугарска) за *Искрено и узвишено поштовање песама Христове вере, за зналачко руковођење хором и достојно представљање на фестивалу*.

6.1.4. Организација научних скупова

Током претходног периода (2016-2019) на Факултету је одржано 11 научних скупова:

1. Факултет педагошких наука Универзитета у Крагујевцу, Институт за педагошка истраживања у Београду и Завод за унапређивање образовања и васпитања, у оквиру Коменијус IEEPС пројекта „Унапређивање образовне ефикасности основних школа“ (*Improving quality of education in elementary schools*), организовали су међународну научну конференцију „Унапређивање квалитета образовања у основним школама“ 14. октобра 2016. на Учитељском

факултету у Београду. Основни циљ конференције је био да промовише научно засноване налазе о чиниоцима квалитетног основношколског образовања. Конференција је била усмерена на идентификовање најзначајнијих фактора који омогућавају стицање функционалних знања ученика, развијање критичког мишљења, мотивације и интересовања и постизање других позитивних образовних исхода. Намера је била да ова конференција подстакне отворени дијалог и ближу сарадњу истраживача, доносилаца одлука, наставника, стручних сарадника и директора школа.

2. Бијенални, 5. по реду, научни скуп *Књижевност за децу у науци и настави* (), одржан је на Факултету од 21. до 22. априла 2017. године. Од 57 прихваћених тема било је укупно 49 излагања. Из земаља региона (Македонија, Босна и Херцеговина и Црна Гора) учествовало је седам учесника.

3. *Филозофија медија – медији и алтернатива* (6–8. 9. 2017). Овај интердисциплинарни научни скуп окупио је истакнуте научнике из региона у области филозофије медија, комуникологије, медијске педагогије, теорије уметности и медија, социологије и културологије, као и велики број медијских професионалаца и стручњака за комуникацију. Симпозијум су партнерски организовали *Естетичко друштво Србије* као носилац пројекта, *Факултет педагошких наука Универзитета у Крагујевцу*, Јагодина, НВО „Млади Грашак“ за уметност, културу и друштвена питања из Београда, *Српско филозофско друштво*, *Факултет драмских уметности Универзитета у Београду*, *Истраживачки-медијски центар* из Подгорице и НВО *Балканолошки истраживачки центар* из Бањалуке.

4. Четврта научна конференција са међународним учешћем *Методички аспекти наставе математике 4* (MATM2017) (2–3. 11. 2017). Рад конференције се одвијао у два дела. Први део представљала су пленарна предавања проф. др Снежане Лоренс, са Универзитета Anglia Ruskin, Cambridge (Велика Британија) и проф. др Мирка Дејића, са Учитељског факултета Универзитета у Београду. Други део конференције одвијао се у 6 тематских секција. Укупно је поднето 38 саопштења. Конференцији су присуствовали и своје радове излагали учесници из Велике Британије, Словеније, Македоније, Црне Горе, Босне и Херцеговине, Републике Српске и Србије.

5. *Филозофија медија: медији и конфликти*, друга интердисциплинарна међународна научна конференција одржана је на Факултету педагошких наука у Јагодини и у *Заводу за проучавање културног развоја Србије* у Београду, 13. и 14. септембра 2018.

6. Национални научни скуп *Свевременост педагошких идеја Сретна Аџића* одржан је 5. 10. 2018. у склопу обележавања јубилеја 120 година Установе.

7. Међународни научни скуп у форми истраживачке научно-стручне конференције „*Историја математике у математичком образовању*“ (*The Training Conference “History of Mathematics in Mathematics Education”*) одржан је од 26. до 30. октобра 2018. године у организацији Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу, Учитељског факултета Универзитета у Београду и "European Society for Research in Mathematics Education" - ERME.

8. Национални скуп са међународним учешћем *Иновативни наставни модели и квалитет универзитетског образовања* одржан је 29. марта 2019. године као завршни сегмент билатералног пројекта оствареног у сарадњи Факултета педагошких наука са *Педагошким факултетом у Копру*, Универзитета у Приморском, Словенија, у периоду фебруар 2017 – септембар 2019. На скупу је представљен тематски зборник међународног значаја *Innovative Teaching Models in the System of University Education: Opportunities, Challenges and Dilemmas*.

9. VI традиционални национални научни скуп са међународним учешћем *Књижевност за децу у науци и настави*, одржан је 9. маја 2019. године. Учествовало је око 30 излагача из Србије и земаља региона (Босна и Херцеговина и Црна Гора).

10. Међународна конференција *Professional Competences for Teaching in the 21st Century* одржана на Факултету педагошких наука у Јагодини 23-25. маја 2019. године са циљем да омогући свеобухватније разумевање оних професионалних компетенција васпитача, учитеља и наставника које доприносе развоју компетенција за целоживотно учење и међупредметних

компетенција ученика на свим нивоима образовања, од предшколских установа преко основне до средње школе, као и транспарентнијем присуству наставничких компетенција у курикулумима за образовање васпитача, учитеља и наставника у складу са Стратегијом развоја образовања у РС до 2020. године. Учествовало је 45 истраживача са пет универзитета у Србији и 12 са универзитета из 8 држава: Португалије, Јапана, Сједињених Америчких Држава, Еквадора, Мађарске, Словеније, Хрватске, и Босне и Херцеговине. У току три дана трајања конференције било је изложено 6 пленарних предавања и 32 излагања у 6 секција, а последњег дана је одржан и Округли сто на тему *Будући кораци у развоју професионалних компетенција у образовању*. Поред излагача, конференцији су присуствовали и васпитачи, учитељи и студенти, као и представници Темпус канцеларије и Америчког савета, заинтересовани за теме којима се бавила конференција.

11. Национални скуп са међународним учешћем *Филозофија медија: Медији и самоћа* одржан је на Факултету педагошких наука, од 11. до 13. септембра 2019. године, у сарадњи са Естетичким друштвом Србије.

6.1.5. Издавачка делатност

Факултет обавља издавачку делатност, у складу са актуелним Правилником о раду *Центра за издавачку делатност Факултета* (Прилог 6.6), и са планирањем јавних набавки за сваку наредну календарску годину. Према Правилнику, посебна пажња је посвећена унапређивању квалитета издавачке делатности, развијању система за квалитетно и транспарентно промовисање публикација Факултета, развијање сарадње са другим издавачима и центрима за издавачку делатност, остваривање услова за континуирану размену публикација у земљи и иностранству.

Факултет издаје *Узданицу* – часопис за језик, књижевност и педагошке науке, рангиран на листи Министарства просвете, науке и технолошког развоја као часопис категорије М51. Објављује се два пута годишње, а поједини бројеви су тематски. У претходном периоду су две тематске свеске добиле категорију М14, а три су објављене као суиздавачки пројекат са Српском књижевном задругом.

У периоду 2016-2019. година на Факултету, у оквиру рада *Центра за издавачку делатност*, штампане су следеће публикације: 6 бројева факултетског часописа *Узданица*, два уџбеника, 13 монографија, три зборника радова са скупа, три приручник, један практикум, једна поетско-прозна антологија, један студентски стручни рад (у едицији најбоља студентска уметничка стручна остварења) и три пригодне публикације.

Планом издавачке делатности за 2020. годину предвиђено је објављивање 12 монографија, 5 уџбеника, један приручник, 5 практикума, три зборника радова, две пригодне публикације и две броја факултетског часописа *Узданица*.

6.1.6. Квалитет уметничког рада

Велика предност и специфичност *Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу* огледа се у паралелном неговању и поспешивању научног и уметничког рада његових наставника и сарадника. Еминентни ствараоци, професори Факултета у областима ликовне и музичке уметности, освајају заслужена признања и позитивне критике својим наступима и деловањем како у земљи тако и у иностранству.

Када је реч о квалитету уметничког рада на Факултету, значајно је поменути организоване изложбе радова наставника Факултета (изложбе графике, фотографија и плаката) од Јагодине, Крагујевца, Ужица и Београда, преко Грчке, Италије, Литваније и Русије, до Америке, Јужне Кореје и Кине (Прилог 6.4.).

У периоду од 2016. до 2019. године, организоване су и запажене музичке активности наставника Факултета (са хором и оркестром који чине студенти и наставници Факултета):

- традиционални целовечерњи Васкршњи концерт у организацији Факултета (2017, 2018. и 2019. године);
- концерт поводом обележавања 40 година Универзитета у Крагујевцу;
- концерт хора и оркестра у атријуму Ректората Универзитета у Крагујевцу поводом отварања концертне сезоне универзитетске галерије;
- свечане академије поводом Дана Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу;
- свечана академија поводом 140 година Црвеног Крста у Јагодини;
- свечано отварање Симпозијума „Два века старе цркве“ у Јагодини, у организацији цркве св. Архангела Михаила у Јагодини;
- концерт оркестра и фолклорне секције у Ловри и Будимпешти (Мађарска), на позив српског педагошког и методолошког центра;
- учешће хора на 14. Фестивалу православне музике у Поморју (Бугарска);
- концерт хора и оркестра поводом 600 година манастира Манасија, у оквиру програма Дана српскога духовног преображења (Деспотовац);
- гостовања у ТВ емисијама „Жикина шареница“ и „60 најлепших народних песама“;
- наступи хора, оркестра и фолклорног ансамбла поводом бројних градских и општинских манифестација у граду и земљи (концертно отварање летње сцене излетишта Поток у Јагодини, светосавске академије у организацији старе цркве у Јагодини, Дан општине Свилајнац итд.).

Крајем 2019. године одржана су два значајна концертна наступа хора, оркестра и фолклорне секције Факултета:

- концерт хора оркестра и фолклорне секције поводом обележавања Дана ослобођења града Београда у Дому војске у Београду.
- концерт хора и оркестра у Народном музеју у Београду поводом 175 година Народног музеја и 120 година друштва "Узданица".

6.2. SWOT анализа

SWOT анализа	
ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ
Усаглашеност образовног, научноистраживачког, уметничког и стручног рада +++	Недовољно остварена сарадња са институцијама МПНТР као креаторима националне политике у сфери образовања и науке ++
Усаглашеност садржаја научноистраживачког уметничког и стручног рада са стратешким опредељењем земље и европским циљевима +++	Проблеми у категоризацији резултата рада према одредницама <i>Правилника о поступку, начину вредновања и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача МПНТР</i> (за методичке и уметничке области) +++
Перманентна научна истраживања у оквиру текућих научноистраживачких пројеката МПНТР +++	Мали број домаћих часописа из ужих научних области индексираних на SCI/SSCI листи +++
Референост и заинтересованост наставника, потврђено научноистраживачким радовима +++	

<p>Гостовање професора на иностраним универзитетима, у својству предавача +++</p> <p>Добра сарадња са основним школама и предшколским установама, кроз реализацију студентске праске и организацију истраживања +++</p> <p>Мотивисаност једног броја наставника за припрему студената за реализацију самосталних истраживачких радова, који представљају њихове предиспитне обавезе ++</p>	<p>Недовољна укљученост студената у научноистраживачке активности на Факултету +++</p> <p>Недостатак података о успешности студената у преласку из система образовања на тржиште рада и њиховом евентуалном научноистраживачком раду након завршетка студија ++</p> <p>Неизвесност у погледу развоја новог пројектног циклуса МПНТР ++</p>
МОГУЋНОСТИ	ОПАСНОСТИ
<p>Учешће у развојним пројектима међународне сарадње (ЕРАЗМУС + пројекат и други) +++</p> <p>Веће укључивање студената у научноистраживачке активности на Факултету +++</p> <p>Припрема студената за учешће у научним и стручним конференцијама ++</p> <p>Могућност интернационалне размене студената и наставника, реализацијом ЕРАЗМУС+ пројекта +++</p> <p>Равој издавачке делатности Факултета, у складу са <i>Правилником о раду Центра за издавачку делатност</i> +++</p> <p>Развој научноистраживачког подмлатка Факултета у складу са <i>Програмом развоја научноистраживачког подмлатка</i> +++</p> <p>Повезивање наставника са колегама са иностраних универзитета ради заједничких истраживања и публикавања радова на SCI/SSCI листи +++</p>	<p>Неизвесност у погледу финансирања научноистраживачке активности подмлатка Факултета +++</p> <p>Нејасна подела послова између Комисије за обезбеђење квалитета и основаних центара Факултета. Преклапање задужења може утицати на неадекватну реализацију активности усмерених на унапређење квалитета научноистраживачког, уметничког и стручног рада. +</p>

6.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 6

На основу представљених резултата и SWOT анализе, дат је предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 6.

- Повећати степен учешћа у пројектима које финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, као и у међународним научним пројектима;
- Повећати учешће наставника и сарадника у билатералним пројектима (на основу остварене сарадње између Педагошког факултета Универзитета у Приморском, Словенија и нашег Факултета);
- Дугорочним предвиђањима и планирањем научноистраживачког, уметничког и стручног

рада утврдити правац развоја тако да се започете и реализоване истраживачке и друге активности смислено, целисходно и комплементарно могу наставити (у очекивању *Стратегије развоја образовања у Србији до 2030. године*);

- Подстицати сарадњу и укључивање студената у научноистраживачке активности на Факултету;
- Ангажовање и остваривање већег утицаја на креаторе националне политике у сфери образовања и вредновања резултата научноистраживачког рада.
- Повећати ангажовање наставника у истраживањима везаним за промоцију и популаризацију науке, у оквиру планираних активности Центра (Факултета) за промоцију науке и Центра (Факултета) за подршку наставницима за рад са даровитим ученицима;
- Повећати дисеминацију научноистраживачких резултата, поштујући принципе отворене науке.

Показатељи и прилози за стандард 6:

[Табела 6.1. Назив текућих научноистраживачких/уметничких пројеката, чији су руководиоци наставници стално запослени у високошколској установи](#)

[Табела 6.2. Списак наставника и сарадника запослених у високошколској установи, учесника у текућим домаћим и међународним пројектима](#)

[Табела 6.3. Збирни преглед научноистраживачких и уметничких резултата у установи у претходној календарској години према критеријумима Министарства и класификације уметничко-истраживачких резултата](#)

[Табела 6.4. Списак SCI/ ССЦИ-индексираних радова по годинама за претходни трогодишњи период. \(Навести референце са редним бројем\)](#)

[Табела 6.5. Листа одбрањених докторских дисертација и уметничких пројеката \(име кандидата, име ментора, назив дисертације и година одбране, публиковани резултати\) у високошколској установи у претходне три школске године](#)

[Табела 6.6. Списак стручних и уметничких пројеката који се тренутно реализују у установи чији су руководиоци наставници стално запослени у високошколској установи](#)

[Табела 6.7. Списак ментора према тренутно важећим стандардима који се односи на испуњеност услова за менторе у оквиру образовно-научног, односно образовно-уметничког поља, као и однос броја ментора у односу на укупан број наставника на високошколској установи](#)

[Прилог 6.1. Списак награда и признања наставника, сарадника и студената за остварене резултате у научноистраживачком и уметничко-истраживачком раду](#)

[Прилог 6.2. Однос наставника и сарадника укључених у пројекте у односу на укупан број наставника и сарадника на високошколској установи](#)

[Прилог 6.3. Однос броја SCI-индексираних радова у односу на укупан број наставника и сарадника на високошколској установи.](#)

[Прилог 6.4. Квалитет уметничког рада](#)

[Прилог 6.5. Одлука о акредитацији докторских академских студија](#)

[Прилог 6.6. Уговор о реализацији и финансирању научноистраживачког рада НИО у 2020. години](#)

Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника

Квалитет наставника и сарадника обезбеђује се пажљивим планирањем и избором на основу јавног поступка, стварањем услова за перманентно усавршавање и развој наставника и сарадника и провером квалитета њиховог рада у настави.

7.1. Опис стања, анализа и процена стандарда 7

На Факултету педагошких наука Универзитета у Крагујевцу у овом тренутку у настави су ангажована 54 запослена лица са пуним радним временом – 43 наставника и 11 сарадника. Од тога је 9 наставника у звању редовни професор, ванредних професора је 10, а у звању доцента су тренутно 24 запослена. Свих 11 сарадника су у звању асистента и запослени су са 100 % радног времена.

Да би се обезбедило квалитетно реализовање наставе на свим нивоима студија, поред запослених са пуним радним временом на Факултету, у академској 2019/20. години ангажовано је још 7 наставника на основу уговора о допунском раду: 3 редовна професора, 1 виши научни сарадник, 2 ванредна професора и 1 доцент.

Од 3 ангажована редовна професора један је пензионисани наставник и ангажован је на мастер академским студијама сагласно са одредбама члана 78. став 5. Закона о високом образовању.

Број наставника, као и њихове компетенције адекватни су за реализацију акредитованих студијских програма. Од 2016. године до данас 9 сарадника и 2 наставника страног језика Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу изабрано је у звање доцента. У истом периоду један број наставника је на основу напредовања у научном и педагошком раду биран у виша звања (7 наставника је из звања доцента изабрано у звање ванредног професора, а 2 наставника из ванредног у звање редовног професора).

7.1.1. Поступак и услови за избор наставника и сарадника

Поступак и услови за избор наставника и сарадника утврђени су унапред, дефинисани на основу *Правилника о начину и поступку заснивања радног односа и стицању звања наставника Универзитета у Крагујевцу* (објављен 18.02.2016.) и на основу *Статута Факултета* (за сараднике). Поступак и услови су јавни и доступни оцени стручне и шире јавности. Периодично се проверавају и усавршавају од стране Универзитета у Крагујевцу, односно Факултета.

Факултет се приликом избора наставника и сарадника у звања придржава законских одредби, правила и критеријума Универзитета у Крагујевцу усклађених са критеријумима Националног савета за високо образовање и стандардима за акредитацију, одредби Статута Универзитета и Факултета и прописаних сопствених поступака, правилника и критеријума путем којих при избору оцењује научну, истраживачку и педагошку активност наставника и сарадника. У циљу обезбеђења квалитета посебно се, као обавезујући документ, примењује *Правилник о начину и поступку заснивања радног односа и стицању звања наставника Универзитета у Крагујевцу*. О испуњености услова за избор академска јавност може се информисати увидом у извештаје на интернет страници Факултета (за сараднике) и Универзитета у Крагујевцу (за наставнике). У поступку избора у звање наставника користе се прописани табеларни обрасци који детаљно и прегледно приказују научну, стручну и педагошку компетенцију кандидата, као и њихову ангажованост у широј академској и друштвеној заједници. Коначан избор наставника врши Универзитет у Крагујевцу, у складу са својим овлашћењима.

У поступку избора наставника и сарадника вреднују се резултати научноистраживачког

рада, ангажовање у развоју и унапређивању наставе, резултати педагошког рада наставника или сарадника и, за наставнике, резултати у обезбеђивању научно-наставног подмлатка. Показатељи квалитета научног рада који се вреднују при избору наставника су број и ранг научних публикација и учешће на научним пројектима, учешће у стручним пројектима и едукативним програмима, чланство у професионалним, посебно међународним удружењима и институцијама, учешће у раду стручних тела и органа Факултета. Показатељи ангажовања на унапређењу научног подмлатка су менторства и чланства у комисијама за оцену и одбрану мастер и докторских радова, ангажовање наставника на вишим нивоима студија и у различитим едукативним програмима за младе научнике и сараднике.

На Катедрама које су у саставу Факултета редовно се процењује тренутно стање кадровских прилика и предлаже се политика запошљавања која је у складу са реалним потребама студијских програма.

7.1.2. Праћење и евалуација квалитета и компетентности наставног кадра

Евалуација рада наставника и сарадника, поред процедура за избор и реизбор које се обављају периодично на три, односно пет година, спроводи се редовно на крају сваке академске године када чланови катедри подносе извештаје о свом раду у протеклој години шефовима катедри. Сваке године прикупљају се и прате подаци о броју и структури објављених радова на нивоу Катедри, а шефови Катедри подносе извештаје о научноистраживачком и наставном раду наставника и сарадника продеканима. Поменути извештаји саставни су део *Годишњег извештаја о раду факултета*, а ажурирају се и подаци о напредовању запослених у звањима и њиховој научноистраживачкој продукцији на сајту факултета.

Поред тога, податке о објављеним радовима наставника и сарадника једном годишње прикупља Комисија за обезбеђење квалитета Факултета, као и продекан за научноистраживачки рад и издавачку делатност у склопу припреме Извештаја о научноистраживачком раду запослених на Факултету. Установљен је и *картон наставника* у коме се поред података о наставном ангажовању, наводе репрезентативне референце и збирни подаци научне, односно уметничке и стручне активности наставника. Картон наставника представља Табела 9.1 у оквиру *Књиге наставника* у акредитационом материјалу. Подаци у картону наставника се периодично ажурирају.

Квалитет педагошког рада наставника и сарадника редовно се проверава и кроз студентску евалуацију, чији резултати имају значајну улогу у поступку за избор у звање. Комисија за обезбеђење квалитета организује анкетирање студената на крају јесењег, односно пролећног семестра, а након спроведене евалуације и обраде података сваки наставник и сарадник обавештава се о својим резултатима и оценама за сваки предмет појединачно. Тамо где су уочени проблеми у неким аспектима педагошког рада, формулишу се и предлажу корективне мере. Опште оцене рада наставника и сарадника, као и оцене које се тичу других аспеката рада Факултета, детаљно се анализирају и пореде са подацима из претходних година на седници Наставно-научног већа.

7.1.3. Селекција и подстицање развоја младих кадрова

У складу са тенденцијама савремене европске универзитетске праксе посебна пажња поклања се и развоју младих кадрова што је одређено *Програмом развоја научноистраживачког подмлатка* (актуелни Програм усвојен је 11. октобра 2019 - https://pefja.kg.ac.rs/wp-content/uploads/2019/11/Program_razvoja_podmlatka_okt_19.pdf).

Полазну основу *Програма развоја научноистраживачког подмлатка* чини упознавање

младих истраживача са принципима добре научне праксе, селекција и саветовање успешних студената основних и дипломских академских студија за наставак академског образовања и укључивање младих истраживача у текуће научноистраживачке пројекте. Млади сарадници имају право на стручну и саветодавну подршку у реализацији научних истраживања која врше у оквиру пријављених докторских дисертација, а неопходне инструкције, савете и подршку у области научноистраживачког рада добијају од старијих и искуснијих колега (ментора, руководиоца истраживачких тимова) и када је у питању учешће у научноистраживачким пројектима.

У складу са *Правилником о новчаној подршци научним радницима за учешће на научним скуповима и конференцијама* младим сарадницима се пружа подршка у учешћу на научним скуповима, конференцијама, конгресима и различитим облицима стручног и научног усавршавања, омогућава им се и помаже у објављивању истраживачких резултата како у часопису *Узданица*, чији је издавач Факултет, тако и у другим стручним и научним публикацијама у земљи и иностранству. Саставни део ових активности је и помоћ сарадницима у аплицирању за различите врсте студијских путовања, размене и мобилности у оквиру програма Еразмус плус, различитих билатералних програма и других видова академске сарадње са образовним институцијама у европском образовном простору. Сарадници одмах по одбрани докторске дисертације добијају могућност да буду бирани у звање доцента, што је јако важно за њихову мотивацију када је у питању наставак научног рада и развоја, али и за осећај да их Факултет у развоју и напредовању подржава.

7.1.4. Континуирана едукација и усавршавање наставног кадра

Научна, истраживачка и педагошка активност наставника и сарадника се, у оквиру материјалних могућности Факултета, подстиче перманентном едукацијом. Факултет подстиче научну и истраживачку активност наставника и сарадника редовним обавештавањем, стављањем на увид обавештења о научним конкурсима, позивима за припрему пројеката и другим активностима које су важне за континуирано усавршавање и развој каријере. У протеклом периоду 2016-2019. година 12 наставника и сарадника Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу било је ангажовано на 8 пројеката Министарства просвете, науке и технолошког развоја и једног билатералног пројекта.

У оквиру билатералног уговора о међународној сарадњи са Универзитетом у Баји (Мађарска) спроведено је 10 мобилности (Маргит Савовић, Биљана Стојановић, Снежана Марковић, Биљана Стојановић, Ненад Вуловић, Ивана Ћирковић Миладиновић, Предраг Живковић, Богдан Штетић, Душан Ристановић и Марко Ђорђевић). Такође, на Педагошком факултету на Кипру, Универзитет у Никозији, гостовала је професорка Вера Савић; на Универзитету Деусто, Билбао, Шпанија - Александар Игњатовић; Универзитету у Порту - Александар Игњатовић и Ивана Ћирковић Миладиновић; на Филипс Универзитету у Марбургу у Немачкој: Ивана Ћирковић Миладиновић и Марија Станојевић Веселиновић и на Политехничком институту у Виани до Костело у Португалији: Александра Михајловић.

Наставно-научно веће Факултета одобрава плаћено одсуство свим наставницима и сарадницима који учествују на научним скуповима у земљи и иностранству, као и академско одсуство из наставе у периоду предвиђеном законом на захтев наставника и на предлог Катедре у складу са *Правилником о новчаној подршци научним радницима за учешће на научним скуповима и конференцијама*. Усавршавање и специјализација наставника и сарадника омогућени су путем студијских боравака у земљи и иностранству у оквиру заједничких међународних пројеката и билатералних програма.

Факултет је организатор више међународних и националних научних конференција и научно-стручних скупова и на тај начин непосредно стимулише наставнике и сараднике на усавршавање. У периоду 2016-2019. година Факултет је организовао укупно 6 научних скупова.

Центар за иновације и развој курикулума, посебна јединица у оквиру Факултета, организује посебне стручне скупове за запослене у васпитно-образовним установама. Стручни скупови организовани кроз приказе примера добре праксе настали су из тежње да се унапреде капацитети наставника кроз размену информација и достигнућа наставника чији непосредни васпитно-образовни рад представља пример позитивног искуства у одговарајућој стручној области која је дефинисана темом стручног скупа. Сталног су карактера и представљају резултат сарадње Школске управе у Јагодини, колегијума директора основних школа, Факултета педагошких наука у Јагодини и ОШ Рада Миљковић са статусом школе вежбаонице. Организују се неколико пута у току школске године. Значај ових стручних скупова огледа се и у томе што представљају прилику за интензивније повезивање савремених научних сазнања из области педагошких наука и непосредне васпитно-образовне праксе. Стручни скупови су постали место сусретања фундаменталних педагошких сазнања и конкретне васпитне делатности. Они су прилика да се упознају и сарађују не само наставници, стручни сарадници и директори основних школа, већ и наставници, сарадници, истраживачи и студенти Факултета.

7.2. SWOT анализа

SWOT анализа	
ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ
<p>Потпуна јавност поступка избора: на нивоу катедри – предлог за расписивање конкурса за избор у звање и на радно место и предлог комисије за писање извештаја; на нивоу Факултета – усвајање предлога за избор наставника и избор сарадника; на нивоу Универзитета – избор наставника+++</p> <p>Потпуна јавност испуњености услова за избор увидом у извештаје на интернет страници Факултета (за сараднике) и Универзитета у Крагујевцу (за наставнике) +++</p> <p>Потпуна усаглашеност поступка избора наставника и сарадника са законским прописима, критеријумима Националног савета за високо образовање и стандардима за акредитацију +++</p> <p>Уважавање мишљења студената о педагошком раду наставника и сарадника +++</p> <p>Уведена дугорочна селекција, сталне едукације и усавршавања и вредновања педагошких и истраживачких способности наставног и истраживачког подмлатка заснована на критеријумима за избор, оценама од стране студената, учешћу на пројектима, научној продукцији и пројектовању каријере од сарадника до највиших звања +++</p>	<p>Недовољан системски надзор, праћење и оцењивање квалитета наставника и сарадника путем <i>картона научног радника</i> ++</p> <p>Наставници и сарадници су у извесној мери оптерећени припремама података о свом протеклом научноистраживачком раду, јер то чине релативно често, а захтевају се различите форме ових података ++</p> <p>Недовољна транспарентност мера које су спроведене у циљу унапређења квалитета након анализа резултата педагошког рада наставника и сарадника ++</p> <p>Процедура избора у целини подразумева велико административно ангажовање наставника и несигурност у погледу тога да ли ће је ваљано припремити +++</p> <p>Нису сви наставници укључени у европске програме мобилности +</p>

МОГУЋНОСТИ	ОПАСНОСТИ
<p>Отвореност европског образовног простора за размену наставника и сарадника повећава могућност унапређивања њихових компетенција и квалитета рада +++</p> <p>Сарадња са универзитетима из других земаља отвара могућност склапања билатералних научних пројеката ++</p> <p>Велика заинтересованост, посебно младог и квалитетног наставног кадра, за рад на Факултету +++</p> <p>Могућност организовања већег броја активности за наставнике и сараднике који желе да унапреде своје педагошке компетенције као и могућност нуђења оваквих обука наставницима других факултета ++</p>	<p>Због нејасног статуса новог пројектног циклуса националних научних пројеката, постоји опасност успоравања напредовања (избора у виша звања) одређеног броја наставника услед неиспуњености критеријума <i>учешће у научним пројектима</i> +++</p> <p>Нови статус Србије као програмске земље у програму Еразмус плус негативно ће утицати на број мобилности наставника и сарадника услед мањег буџета предвиђеног за ове активности ++</p> <p>Процењивање кадровских прилика и политике запошљавања на катедрама је добра пракса али постоји опасност да предлози катедри не прате стратешка опредељења у новим циклусима акредитације +</p>

7.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 7

- Установити јединствену базу података о научноистраживачком раду и другим врстама ангажовања наставника и сарадника која би олакшала прикупљање и коришћење оваквих података у различите сврхе.
- Додатна подршка и подстицај за укључивање наставника и сарадника у педагошке, научноистраживачке и стручне активности.

Показатељи и прилози за стандард 7:

[Табела 7.1. Преглед броја наставника по звањима и статус наставника у високошколској установи \(радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору\)](#)

[Табела 7.2. Преглед броја сарадника и статус сарадника у високошколској установи \(радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору\)](#)

[Прилог 7.1. Правилник о избору наставника и сарадника](#)

[Прилог 7.2. Однос укупног броја студената \(број студената одобрен акредитацијом помножен са бројем година трајања студијског програма\) и броја запослених наставника на нивоу установе](#)

Стандард 8: Квалитет студената

Квалитет студената се обезбеђује селекцијом студената на унапред прописан и јаван начин, оцењивањем студената током рада у настави, перманентним праћењем и проверавањем резултата оцењивања и пролазности студената и предузимањем одговарајућих мера у случају пропуста.

8.1. Опис стања, анализа и процена стандарда 8

8.1.1. Обезбеђивање релевантних информација потенцијалним и уписаним студентима о студијама.

Високошколска установа обезбеђује потенцијалним и уписаним студентима све релевантне информације и податке који су повезани са њиховим студијама. Кандидатима на пријемном испиту и својим редовним студентима Факултет обезбеђује потпуне и детаљне информације о свим аспектима њиховог школовања и живота на Факултету.

- Информације намењене потенцијалним студентима:

У време пријемног испита на почетној страни веб-сајта налазе се обавештења о важним терминима, потребној документацији, брошура о припремној настави и пробном пријемном испиту, сва обавештења и објашњења у вези са начином полагања пријемног испита, као и обиље мултимедијалног материјала за преузимање и припрему пријемног испита.

Студенти и сви заинтересовани на сајту могу пронаћи податке о свим актуелним акредитованим студијским програмима и најновије потребне информације и податке о дешавањима на Факултету.

На сајту Факултета постоји и посебна страница ("УПИС") на којој се објављују и ажурирају све информације у непосредној вези са припремама за упис на факултет (припремна настава, пробни пријемни испит), као и са самим током уписа (календар уписа, резултати, ранг листе...)

Поред веб-сајта, Факултет је установио и друге начине информисања будућих студената о својим програмима и активностима. Факултет редовно учествује на сајмовима образовања (Сајам образовања у Економској-трговинској школи у Пожаревцу, Сајам образовања „Звонце“ и EduFair у Београду, NouFest у Ћуприји), али и посредством телевизије и учествовања у емисијама културно-информативног и забавног карактера (хорска и књижевна секција Факултета) ствара позитиван медијски публицитет.

Током априла и маја, на Факултету се организује припремна настава за полагање пријемног испита. Од 2016. године Факултет организује и *пробни пријемни испит* за све заинтересоване кандидате. Факултет је, такође, видљив на друштвеним мрежама Фејсбук и Твитер чиме је унапређена комуникација са студентима и допринело се успешнијем медијском представљању на интернету.

Телевизијска кућа РТС за Факултет је снимила документарни филм „Ко учи учитеље“. Инсerti из овог документарног филма користе се и као репрезентативни и промотивни материјал у различитим одговарајућим приликама.

- Информације намењене уписаним студентима:

Високошколска установа обезбеђује уписаним студентима све релевантне информације и податке који су повезани са њиховим студијама. На сајту Факултета (www.pefja.kg.ac.rs) на истакнутом месту, на почетној страни, налази се секција *студентски сервиси*. Ова секција садржи следеће подсекције:

- **еСтудент** – сервис у оквиру платформе Факултетског информационог система (ФИС) који студентима обезбеђује „online“ пријаву испита, проверу статуса студента, преглед обавеза, положених и неположених испита, преглед оцена, преглед уплате школарине и дуговања (за самофинансирајуће студенте). Својим „еСтудент” налогом студенти могу приступати Едуром бежичној мрежи у Србији и свету. Упутство за коришћење *еСтудент апликације* доступно је у подсекцији “Упутство за коришћење *еСтудент* сервиса”.

- **Обавештења** - подсекција садржи навигацију са леве стране и категорисана је на начин да студентима омогући лако и брзо кретање кроз сајт, ажурира се свакодневно у архивирање застарелих обавештења. Садржи најновија и битна обавештења различитих типова, обавештења о роковима, терминима наставе и испита, актуелна обавештења, обавештења о овери семестра, ванредним испитним роковима, изборним предметима, завршним радовима, обавештења за дошколовање и стручно усавршавање. У подсекцији обавештења студенти могу пронаћи одлуке и правилнике које се односе на студенте, термине консултација, распоред држања активности, као и списак студената за изборни предмет, затим обавештења о јавној одбрани и обавештења о увиду јавности.

- **Материјали за наставу** - подсекција која студентима обезбеђује преглед и преузимање материјала за наставу, електронске књиге, литературу, скрипте, презентације са предавања, примере тестова, материјале за вежбање. Секција је подељена по студијским програмима, називима предмета и по годинама студија. Ажурира се свакодневно.

- **Обрасци** - у подсекцији обрасци студенти могу пронаћи све обрасце и формуларе у електронском облику који су потребни током студијама без потребе одласка у студентску службу, као што су обрасци и за пријемни – пробни пријемни, пријавни лист, семестрални лист, ШВ Образац, образац за завршни рад, упутство за израду завршног рада, правилник о пријави и одбрани завршног рада, пријава за полагање испита, захтев за издавање потврде о статусу итд.

- **Мобилност студената Факултета педагошких наука** - са информацијама у вези са процедурама признавања испита и одабира кандидата за мобилност.

- **Слободне активности** – подсекција садржи галерију и информације о добровољним студентским секцијама и слободним активностима у оквиру Факултета и Факултетских манифестација. Доступне добровољне секције студената су: студентски радио, хор и оркестар Факултета, позориште „Станиславски“, фолклорна секција, спортски клуб – хокеј на трави и спортске секције.

8.1.2. Селекција студената за упис у прву годину

У време почетака примене европских стандарда универзитетског образовања у Србији, а посебно након усвајања првог *Закон о високом образовању* заснованог на *Болоњском процесу*, Факултет се посебно ангажовао на разради основних елемената новог приступа високошколском образовању. Уз значајну експертску помоћ партнера из Финске, Грчке и Словеније извршена је реформа три најзначајнија елемента у систему образовања учитеља и васпитача – упис, студијски програми и пракса.

Нови концепт пријемног испита осмишљен је по узору на фински модел и јединствен је у оквирима наставничких и учитељских факултета у Србији. Он укључује оцењивање функционалне писмености кандидата (тест основне писмености), њихову способност да разумеју и интерпретирају различите врсте текстова (тест разумевања прочитаног), као и разговор са

кандидатима који обавља стручна комисија (интервју).

При селекцији студената за упис, Факултет вреднује резултате у претходном школовању и резултате на пријемном испиту, односно испиту за проверу склоности и способности, у складу са законом. Сви елементи пријемног испита регулисани су правилницима о упису студената (Прилог 8.1.а и 8.1.б).

8.1.3. Једнакост и равноправност студената по свим основама

Једнакост и равноправност студената по свим основама (раса, боја коже, пол, сексуална оријентација, етничко, национално или социјално порекло, језик, вероисповест, политичко или друго мишљење, статус стечен рођењем, постојање сензорног или моторног хендикепа и имовинско стање) загарантовани су, као и могућност студирања за студенте са посебним потребама. Права студената на Факултету су регулисана Статутом факултета у делу заштите права студената. Према Статуту, члан 52, сви студенти имају *право на подједнако квалитетне услове студија и право на различитост и заштиту од дискриминације*.

Сви кандидати који желе да се упишу на мастер академске студије имају једнака права која не могу бити ограничена по основу пола, расе, брачног стања, језика, вероисповести, политичког убеђења, националног, социјалног или етничког порекла.

Сваке године у складу са афирмативним мерама Министарства просвете омогућен је упис и студентима са одређеним степеном сензорних и моторних дефицита. За ове студенте садржаји појединих студијских предмета и критеријуми оцењивања се прилагођавају.

Са циљем превазилажења различитих проблема и пружања додатне подршке студентима, али и са циљем унапређења способности свих студената да успешно и квалитетно студирају, усавршавају своје потенцијале и напредују у животу, на Факултету ради *Тим за психолошко-педагошку подршку студентима*, чију делатност студенти у евалуацијама оцењују врло високом оценом.

р.б.	Став	потпуно нетачно	углавном нетачно	делимично тачно	углавном тачно	потпуно тачно	не могу да проценим	N	M	SD
31.	Тим за психолошко-педагошку подршку ради у складу са потребама студената.	7	4	32	102	279	93	424	4.51	0.66

Део анкете о *Евалуација рада Факултета* из 2019. године.

8.1.4. Упознавање студената са обавезом праћења наставе и оцењивањем

Студенти Факултета су унапред упознати са обавезом похађања и активног учешћа у настави и *Правилником о полагању испита и оцењивању на испиту* (Прилог 8.2). Према овом правилнику, наставник је дужан да на почетку наставе упозна студенте са програмом предмета, распоредом наставе по недељама, облицима активне наставе и предиспитним обавезама, а нарочито начином њиховог вредновања, структуром и садржајем испита, структуром укупног броја поена и начином утврђивања коначне оцене.

Обавеза похађања и активног учешћа у настави је посебно наглашена и у програмима предмета који се налазе на сајту Факултета. Оцењивање студената на Факултету се врши према унапред објављеним критеријумима и правилима. Ово је уређено и силабусима предмета кроз

спецификоване критеријуме, правила и процедуре оцењивања који су студентима и јавности доступни на сајту Факултета.

Правилником о полагању испита и оцењивању на испиту описане су процедуре и корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања. Из акредитационих докумената за сваки предмет на Факултету се може видети који је однос поена који је сваки наставник доделио предиспитним обавезама, а који завршном испиту на свом предмету. Избор предиспитних обавеза и завршног испита је разноврстан, што указује на напор наставника да примене вишеструке методе оцењивања и да на тај начин дођу до ваљане и поуздане оцене за сваког студента.

У оквиру *Центра за иновације и развој курикулума* вршене су систематичне анализе на основу којих је извршена процена: метода оцењивања студената и њихове прилагођености предмету; праћења и оцењивања рада студената током наставе; односа оцена рада студента током наставе на завршном испиту и укупне оцене и способности студената да примене знање.

На основу поменутих анализа предложене су мере за систематично анализирање, оцењивање и унапређивање метода и критеријума оцењивања студената по предметима и формулисана *Упутства за вредновање и оцењивање рада студената* Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу. (Прилог 8.4)

8.1.5. Коректно и професионално понашање наставника током оцењивања студената

Коректно и професионално понашање наставника током оцењивања студента регулисано је *Правилником о полагању испита и оцењивању на испиту*. Осим тога, на Факултету је на основу одлуке 648/5 Универзитета у Крагујевцу усвојен *Етички кодекс наставника Универзитета у Крагујевцу* (Прилог 8.3) којим се регулише понашање наставника током оцењивања студената - објективност, етичност и коректан однос према студенту. Такође, усвојен је и *Правилник о дисциплинској одговорности студената Универзитета у Крагујевцу* (Прилог 8.5), на основу кога је установљена дисциплинска комисија првог степена.

Студенти сваке године процењују однос и понашање наставника према студентима и резултати анкете доступни су на веб-сајту факултета.

8.1.6. Праћење и проверава оцена и пролазности студената

Факултет систематично прати и проверава оцене по предметима, као и пролазност студената по предметима, годинама и програмима. Ово је уређено *Правилником о полагању испита и оцењивању на испиту* (Прилог 8.2), који је у складу са одговарајућим правилником Универзитета у Крагујевцу (https://www.kg.ac.rs/Docs/Pravilnik_polaganje_ispita_i_ocenjivanje.pdf) према коме су наставници и сарадници дужни да прате, проверавају и анализирају резултате испита на свом предмету, а катедре да разматрају успех студената из предмета који припадају њиховим ужим научним областима и предлажу мере за побољшање система провере знања као и корективне мере у случају сувише ниске пролазности или других неправилности у оцењивању.

Резултати праћења студентског успеха по студијским годинама и предметима су укључени у Годишњи извештај о раду Факултета.

Комисија за обезбеђење квалитета у посебним случајевима одступања у односу на просечну оцену или пролазност студената доноси и предлаже корективне мере.

Факултет сваке године прати и награђује један број студената који су остварили изузетне резултате што је уређено *Правилником о награђивању студената*.

8.1.7. Студентско организовање

Факултет омогућава студентима одговарајуће облике студентског организовања, деловања и учешћа у одлучивању, у складу са законом. Факултет уважава студенте и њихова права и потребе да се организују, делују и учествују у одлучивању у складу са законом. Под секцијом **Факултет** на званичном сајту Установе, постоје две релевантне подсекције: *Студентска организација* и *Студентски парламент*. На њима су приказане релевантне информације, као што су активности студентске организације и чланови студентског парламента. Такође је доступан и *Правилник о изборима за студентски парламент*. Студенти могу аплицирати на програму мобилности Erasmus + (KA1).

8.2. SWOT анализа

SWOT анализа	
ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ
<p>Факултет је активан у информисању будућих и уписаних студената о свим релевантним аспектима њиховог школовања, има развијене различите начине информисања, и успешан је у стварању позитивног медијског публицитета +++</p> <p>Факултет олакшава студентима успешну припрему за полагање пријемног испита кроз припремну наставу и пробни пријемни испит +++</p> <p>Постоје дефинисане и унапред објављене процедуре и критеријуми оцењивања на сваком наставном предмету и години студија ++</p> <p>Постоје дефинисане процедуре и корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања ++</p> <p>Обезбеђена је слобода студентског организовања кроз Студентски парламент, орган студената Факултета преко кога студенти остварују своја права и штите своје интересе на Факултету ++</p> <p>Студенти сваке године процењују услове и организацију наставе на студијским програмима, као и односе наставник-студент +++</p>	<p>Не постоји у потпуности разрађен систем за студенте са посебним потребама (зграда факултета нема лифт који би омогућио приступ и кретање деци и особама са инвалидитетом) ++</p> <p>Правилником о упису студената у прву годину основних академских студија није експлицирана једнакост и равноправност студената по свим основама. Недовољно пажње је посвећено разматрању начина на које би кандидати са сметњама и инвалидитетом могли да упишу и похађају наставу ++</p> <p>Нису све групе студената обухваћене Факултетским информационалним системом ФИС ++</p>
МОГУЋНОСТИ	ОПАСНОСТИ

<p>Могуће је шире и обухватније учешће студената у ваннаставним активностима које су усклађене са циљевима студијског програма и стратегијом обезбеђења и унапређења квалитета студија (фолклор, дан науке, филмска секција, оркестар...) ++</p> <p>Рад на промоцији важности, изазова и предности наставничких и васпитачких занимања међу ученицима завршних година средњих школа +++</p>	<p>Недовољан улазни квалитет потенцијалних студената изазван лошим положајем просветних радника и великим бројем незапослених учитеља, односно малом вероватноћом запошљавања ++</p> <p>Смањивање интересовања за наставничку и васпитачку струку на нивоу читаве земље +++</p>
---	---

8.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 8

- Стално подизати ниво улаза, односно привлачења најбољих кандидата из средњих школа у Србији за упис на студијске програме, промоцијом студијских програма и њихових исхода учења, могућностима стицања знања, вештина, истраживачког потенцијала и компетенција за запошљавање, могућностима интернационализације у облику размене;
- Спровести анализу пролазности студената по предметима, програмима и годинама студија; дефинисати критеријуме доброг оцењивања, установити узроке слабе пролазности или одступања у дистрибуцији оцена, дефинисати и применити корективне мере;
- Размотрити начине и добре праксе у свету како би кандидати са сензорним или моторним хендикепом, односно инвалидитетом, могли да се уписују и похађају наставу на Факултету, а у складу са Законом о високом образовању;
- Прилагодити приступ згради факултета особама са инвалидитетом изградњом рампе на улазу у зграду, прилагодити и омогућити студирање и квалитет студија особама са сметњама и инвалидитетом;
- За процену квалитета студија на Факултету, потребно је ажурније пратити свршене студенате у свету рада, тј. каква је процена квалитета њиховог рада од стране послодавца.

Показатељи и прилози за стандард 8:

[Табела 8.1. Преглед броја студената по степенима, студијским програмима и годинама студија на текућој школској години](#)

[Табела 8.2. Стопа успешности студената. Овај податак се израчунава за студенте који су дипломирали у претходној школској години \(до 30.09\) а завршили студије у року предвиђеном за трајање студијског програма](#)

[Табела 8.3. Број студената који су уписали текућу школску годину у односу на остварене ЕСПБ бодове \(60\), \(37-60\) \(мање од 37\) за све студијске програме по годинама студија](#)

[Прилог 8.1. Правилник о процедури пријема студената](#)

[Прилог 8.2. Правилник о оцењивању](#)

[Прилог 8.3. Процедуре и корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања](#)

[Прилог 8.4. Упутство за вредновање и оцењивање рада студената](#)

[Прилог 8.5. Правилник о дисциплинској одговорности студената Универзитета у Крагујевцу](#)

Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса се обезбеђује доношењем и спровођењем одговарајућих општих аката.

9.1. Опис стања, анализа и процена стандарда 9

9.1.1. Уџбеници и литература

Општим актима Факултета утврђени су стандарди квалитета уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса на Факултету, као и мере и поступци за праћење и унапређивање њиховог квалитета.

Стандарди који се односе на квалитет уџбеника и литературе дефинисани су *Правилником о уџбеницима* (Прилог 9.1) и *Правилником о издавачкој делатности Факултета*.

Правилником о уџбеницима утврђени су стандарди квалитета и поступци за обезбеђење квалитета уџбеника и друге наставне и испитне литературе која се користи у процесу образовања на свим нивоима студија на Факултету. Правилником је одређено: 1) да је основни или предметни уџбеник основно и обавезно наставно средство које обухвата садржај наставног предмета утврђен студијским програмом; 2) да су помоћни уџбеници: практикуми, приручници, хрестоматије, збирке задатака и др; 3) да скрипта, као ауторизована предавања, имају привремени карактер до издавања уџбеника; 4) да студенти у току студија користе научне и стручне публикације и периодику (монографије, резултате истраживања, зборнике, часописе и др.); 5) да сва наставна литература у погледу квалитета, садржаја и обима мора да одговара циљевима студијског програма и програму предмета на који се односи.

Факултет је дужан да за сваки наставни предмет обезбеди одговарајуће уџбенике и другу наставну и испитну литературу у потребној количини и на време (најкасније месец дана пре почетка школске године).

Правилником о уџбеницима утврђено је да Факултет обезбеђује уџбенике и другу литературу у броју који је сразмеран броју студената који их користе и да је најмање десет примерака сваког уџбеника доступно студентима у библиотеци Факултета, а да се набавка уџбеника обезбеђује преко скриптарнице Факултета. Такође, Факултет обезбеђује уџбенике и другу наставну литературу у оквиру своје издавачке делатности када су аутори наставници и сарадници Факултета.

Правилником су утврђени стандарди квалитета уџбеника на Факултету, као и начини контроле њиховог квалитета, односно садржаја, дидактичке обраде и техничке припремљености.

Наставно-научно веће, на предлог матичне катедре, утврђује постојање потребе за новим уџбеницима и новим издањима, као и потребе за изменама и допунама постојећих уџбеника.

Правилником је регулисано да Факултет периодично анкетира студенте у циљу утврђивања квалитета уџбеника и друге наставне литературе. Контрола квалитета обухвата вредновање садржине, структуре, стила, разумљивости, као и поштовање правила о обавезној литератури од стране наставника и оцењује се оценама од 1 до 5. Студенти се о квалитету уџбеника изјашњавају попуњавањем анкетног упитника, а анкетирање спроводи Комисија за обезбеђење квалитета.

У следећој табели дате су просечне оцене студентског вредновања корисности литературе у савладавању садржаја предмета. Евалуација обухвата школску 2018/19. годину.

Студијски програм	Процена корисности литературе за савладавање садржаја предмета
ОАС Учитељ	4,47
ОАС Васпитач у предшколским установама	4,51
ОАС Васпитач у домовима	4,45
МАС Учитељ	4,50
МАС Васпитач у предшколским установама	4,62
МАС Васпитач у домовима	4,91

9.1.2. Библиотечки ресурси

Библиотека Факултета је Решењем Универзитетске библиотеке *Светозар Марковић* 22. 5. 1995. године уписана у Регистар библиотека, а њен рад и организација уређени су *Правилником о раду библиотеке* и *Правилником о систематизацији радних места*, у складу са Законом о библиотечно-информационој делатности (Сл. гласник 52/11), *Упутством о начину рада библиотеке са корисницима*, као и другим нормативима из ове области.

Библиотека својим радом, обимом књижевног фонда и информатичком опремом обезбеђује подршку наставном и научноистраживачком раду Факултета. Опремљена је фондом који задовољава потребе студијских програма, односно снабдевена потребним уџбеницима, часописима и богатом збирком референтне литературе (енциклопедије, речници, приручници и сл.) за извођење наставе.

Библиотечки фондови доступни су свим студентима, наставном и ненаставном особљу Факултета, као и другим корисницима путем међубиблиотечке размене. На почетку прве године студија продекан за наставу и студентска питања обавештава студенте о начину рада библиотеке.

Библиотека располаже фондом од 43511 библиотечких јединица (10 докторских дисертација, 18 магистарских теза, 263 мастер рада, 14 специјалистичких радова, 3479 дипломских радова и низ фотографија, картографских карата и некњижне грађе). Осим уношења нових наслова у електронски каталог и даље траје унос мање актуелног старог књижног фонда. Део фонда чине и сви дипломски радови, такође унети у електронску базу Cobiss+, тако да је приступ корисницима олакшан. Повећавање броја публикација и увећање књижног фонда у складу са потребама студената, наставника и сарадника Факултета, врши се куповином нових књига, часописа и уџбеника из различитих научних области из буџета Факултета, донацијама и међубиблиотечком разменом са библиотекама сродних факултета. Факултет је предузео активности на обогаћивању књижног фонда и страном литературом. У вези са тим, започета је крајем 2018. године размена публикација са Конгресном библиотеком у Вашингтону. Наставницима је омогућен приступ Kobson и Ebsco базама. Библиотека има добро опремљену читаоницу, комплетно реновирану 2017. године, са 50 седишта. Осим основне делатности, библиотека се бави и културно-образовним делатностима, као што су: изложбе књига, обележавање значајних јубилеја, промоције нових књига, организовање литерарних састанака, предавања и других облика културног деловања.

Комплетан процес рада у библиотеци је аутоматизован. Библиотека Факултета је пуноправни члан библиотечно-информационог система COBISS.SR. Са формирањем електронског каталога књига се почело 2006, а са COBISS позајмицом 2011. године.

До наслова који се не могу купити долази се међубиблиотечком позајмицом. Годишње се у оквиру међубиблиотечке размене позајми око 300 књига потребних за наставни и научноистраживачки рад. Такође, библиотека Факултета позајми другим библиотекама око 70 наслова годишње.

Домаћи и страни часописи доступни су у електронском облику преко сервиса *Kobson*. *Стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета* утврђено је да се квалитет библиотечких ресурса обезбеђује редовном контролом квалитета рада Библиотеке, сталним богаћењем

библиотечког фонда, развојем библиотечке делатности и иновирањем библиотечког пословања имплементацијом нових технологија.

Богаћење библиотечког фонда врши се у складу са захтевима наставног процеса и научноистраживачког рада, као и интересовањима студената и професора Факултета.

Структуру и обим књижног фонда и учила критички процењују наставници према програмима својих курсева и предлажу набавку. Набавка друге опреме предлаже се у оквиру годишњег плана набавки који, на предлог Наставно-научног већа, усваја Савет Факултета. Набавка опреме, литературе и других учила на пројектима на којима Факултет учествује одвија се према предлозима наставника и сарадника, уважавајући лимит буџета и приоритете које утврде катедре, односно Наставно-научно веће. Обнављање фонда врши се више пута у току године, како из сопствених средстава факултета, тако и из средстава предвиђених пројектима и програмима.

Сваке године Финансијским планом Факултета утврђује се потребна висина средстава за развој библиотечког фонда и библиотечких ресурса.

Набавну политику воде декан Факултета, продекан за научноистраживачки рад и издавачку делатност и остали наставници и сарадници у сарадњи са библиотекарима.

Просторије намењене за смештај библиотечког фонда, издавање књига и читаоница (са 50 седишта), повезане су и смештене у приземљу Факултета на простору од око 200 m². На тај начин библиотека студентима, наставном и ненаставном особљу пружа адекватне услове за рад. Студенти се систематски упознају са начином рада библиотеке и обучавају за претраживање базе COBISS.SR (у којој је више од 180 библиотека Србије). Библиотечки фонд и простор доступни су корисницима 12 часова радним данима, као и суботом и недељом. Корисници добијају од библиотекара и стручну помоћ у проналажењу свих потребних информација и издања.

Поред прикупљања, чувања и давања на коришћење библиотечно-информационе грађе, библиотека се бави културно-образовним делатностима, као што су: изложбе књига, обележавање значајних јубилеја, организовање књижевних вечери, предавања, радионица и промоције сопствених издања.

Број лица ангажованих у раду Библиотеке као и њихова стручна спрема, дефинисани су *Правилником о систематизацији радних места* и *Правилником о раду библиотеке*, а усклађени су са националним стандардима.

На пословима и радним задацима библиотекара раде три дипломирана библиотекара (висока стручна спрема, положен стручни испит из области библиотекарства, обученост за рад у систему COBISS, претраживање база Kobson и Ebsco). Особље је компетентно за послове које обавља и показује мотивисаност за рад и спремност за стручно усавршавање.

Квалитет уџбеника и других учила процењује се у складу са стандардима, на начин и по поступку утврђеним *Правилником о уџбеницима*. Поред тога, периодичним анкетањем студената обезбеђују се сазнања о мишљењу студената и њиховим искуствима везаним за доступност уџбеника и литературе која представљају основу за утврђивање мера за унапређење квалитета.

На редовним студентским евалуацијама рада Факултета опремљеност библиотеке и рад библиотекара по правилу бивају оцењени највишим оценама.

<i>p.б.</i>	<i>Став</i>	<i>потпуно нетачно</i>	<i>углавном нетачно</i>	<i>делимично тачно</i>	<i>углавном тачно</i>	<i>потпуно тачно</i>	<i>не могу да проценим</i>	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>
1.	Библиотека је задовољавајуће снабдевана литературом и материјалима који су неопходни за реализацију предиспитних и испитних обавеза.	5	8	40	119	315	30	487	4.50	0.64
2.	Радно време библиотеке одговара потребама студената.	4	3	37	110	326	37	480	4.56	0.54
3.	Библиотекари су љубазни у комуникацији са студентима.	6	4	22	81	373	31	486	4.67	0.51
4.	Време рада читаонице одговара потребама студената.	4	3	24	108	325	53	464	4.61	0.48
23.	Читаоница је опремљена у складу са потребама студената.	6	3	22	119	329	38	479	4.59	0.52

Факултет у великој мери задовољава стандард 9 када је у питању квалитет библиотечких ресурса, али проблем представља недостатак простора за квалитетно смештање књижног фонда. Библиотека Факултета има фонд од близу 40.000 књига, а поред уџбеничке и помоћне литературе има и ретке примерке књига старих преко 100 година. Обнављање фонда врши се више пута у току године, како из сопствених средстава Факултета, тако и из средстава предвиђених пројектима и програмима.

9.1.3. Информатички ресурси

Организација, статус и рад Службе информационих технологија Факултета уређени су *Статутом Факултета, Правилником о организацији и ситематизацији радних места и Стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета.*

Служба је задужена да обезбеди квалитетно функционисање локалне рачунарске мреже, која је део академске мреже Србије, као и целокупне електронске опреме која се користи у наставним, научним и стручним активностима Факултета.

У Служби информационих технологија запослена су два администратора мреже. Служба је опремљена савременим уређајима и брине о функционисању рачунарске и електронске опреме на Факултету. Комплетна листа рачунарске и компјутерске опреме дата је у табели 9.2.

Поред амфитеатра и 15 учионица, који су опремљени компјутерима и видео-пројекторима, у надлежности службе је и *Центар за учење* који је опремљен са 23 рачунара и у коме је студентима обезбеђен стални приступ интернету. Просторије центра за учење смештене су у одговарајућем делу зграде и на простору довољне површине, тако да су корисницима омогућени оптимални услови за рад. Компетентност и мотивисаност особља за подршку у центру за учење континуирано се прати; особљу се омогућује стручно усавршавање и напредовање. *Центар за учење* доступан је свим студентима, наставном и ненаставном особљу Факултета 12 сати дневно.

Служба информационих технологија задужена је за: 1) администрирање локалне мреже, администрирање, ажурирање и дизајн интернет презентације Факултета; 2) текуће одржавање софтверских и хардверских ресурса; 3) праћење развоја информационих и комуникационих

технологија, закона и стандарда; 4) дефинисање поступка за припрему, контролу, одобравање и објављивање података на веб-страницама Факултета; 5) развој нових сервиса (администрација, испитне активности, развој и имплементација наставничких и студентских форума и друго); 6) унапређење постојећих софтверских и хардверских решења; 7) вођење адекватне политике набавке нове рачунарске и комуникационе опреме, као и лиценцираних софтверских пакета за потребе наставе и научноистраживачког рада.

Запослени у Служби информационих технологија пружају помоћ наставницима, сарадницима и студентима у налажењу научних и стручних информација о рачунарском хардверу и софтверу и у решавању проблема са заштитом од неовлашћеног приступа подацима и софтверским ресурсима.

Служба информационих технологија примењује у свом раду савремена светска и домаћа решења, стандарде и правила за коришћење информационих и комуникационих технологија. Факултет финансијским планом годишње утврђује висину средстава намењених развоју службе и унапређењу локалне мреже.

Правилником о стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета утврђено је да се квалитет рада Службе информационих технологија остварује редовном контролом рада, побољшањем квалитета хардверских и софтверских ресурса, редовним праћењем развоја информационих и комуникационих технологија, иновирањем пословања и имплементацијом нових информационих и комуникационих технологија. Праћење квалитета рада Службе информационих технологија укључује, осим анализа извештаја саме службе и њених корисника, периодично анкетирање студената путем анонимне анкете, која чини део студентске евалуације рада Факултета. У студентским анкетама, једна група питања односи се на рад Службе информационих технологија, квалитет рада локалне мреже и расположивост и доступност њених сервиса, као и професионалност и коректност особља службе.

Резултати анкете, школска година 2018/2019, основне и мастер академске студије - обједињено

<i>р.б.</i>	<i>Став</i>	<i>потпуно нетачно</i>	<i>углавном нетачно</i>	<i>делимично тачно</i>	<i>углавном тачно</i>	<i>потпуно тачно</i>	<i>не могу да проценим</i>	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>
8.	Задовољан/а сам системом електронског пријављивања испита.	19	9	58	115	290	26	491	4.32	1.03
9.	Време рада Центра за учење одговара потребама студената.	6	6	29	117	290	69	448	4.52	0.62
10.	Информације на сајту Факултета се довољно брзо ажурирају.	10	11	53	134	274	35	482	4.35	0.84
11.	На сајту Факултета се налазе све важне информације.	10	7	40	138	298	24	493	4.43	0.74
12.	Информације на сајту Факултета су довољно прегледне.	16	14	49	127	282	29	488	4.32	0.99
20.	Кабинет за информатику је задовољавајуће опремљен за наставу.	6	8	31	125	308	39	478	4.51	0.63
21.	Учионице на Факултету поседују довољно рачунара и друге опреме потребне за остваривање наставе.	8	9	45	131	290	34	483	4.42	0.74
22.	Техничка опрема на Факултету (рачунари, пројектори и сл.) је задовољавајуће одржавана.	9	9	58	129	278	34	483	4.36	0.81

Резултати претходне анализе указују да Факултет у великој мери задовољава Стандард 9.

Факултет има низ правилника и општих аката који чине институционални оквир за праћење, евалуацију и унапређење квалитета литературе и уџбеника. Поред овога, евидентно је да набавком и/или објављивањем уџбеничке и друге литературе Факултет обезбеђује студентима наставни материјал предвиђен силабусима предмета на свим студијским програмима у довољној количини и на време. Факултет обезбеђује и остала наставна средства, која се углавном користе на пракси, а која студенти дуже од администратора мреже, предметних наставника или у медијатеци.

Факултет у великој мери задовољава стандард 9 и када је у питању квалитет информатичких ресурса. Студентима су на располагању две учионице са 23 рачунара, више учионица са 5 до 10 рачунара (учионица за језике, учионица за математику), учионица опремљена за видео-конференције, као и интерна радио-станица за припрему материјала за истраживачки рад. Студентима је од 8 до 20 часова на располагању центар за учење који има 23 рачунара и електронску таблу. *Центар за учење* је у непосредној близини библиотеке, што студентима олакшава рад. Неколико рачунара распоређено је по холовима Факултета, а сви рачунари су умрежени и имају интернет конекцију. Студентима је на располагању 15 лаптоп рачунара и 15 пројектора за часове и активности које држе на пракси. За припрему материјала за праксу студенти користе штампаче (колор и црно-беле), графоскопе, расположиве копир апарате, апарате за репордуковање музике и осталу опрему у кабинетима за одговарајуће методике.

9.1. SWOT анализа

SWOT анализа	
ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ
<p>Стручан библиотечки кадар који студентима и запосленима пружа одговарајуће библиотечке услуге и који континуално унапређују своје знање +++</p> <p>Добра структура библиотечког фонда +++</p> <p>Солидна покривеност предмета уџбеничким материјалом +++</p> <p>Усвојена акта везана за квалитет уџбеника и рада библиотеке +++</p> <p>Компетентност и мотивисаност особља за подршку у библиотеци и рачунарском центру се редовно прати као и оцењује од стране студената и запослених +++</p> <p>Реновирана читаоница отворена за кориснике сваког дана од 8 до 20 часова +++</p> <p>Развијена међубиблиотечка сарадња +++</p> <p>Доступност информатичких ресурса којима се обезбеђује комуникација са међународном и домаћом литературом +++</p> <p>Обезбеђени потребни информатички ресурси +++</p>	<p>Недостатак простора за квалитетно смештање библиотечког фонда ++</p> <p>Ограничена средства која стоје на располагању Факултету за потребе набавке нових књига ++</p> <p>Ограничена средства која стоје на располагању Факултету за потребе набавке нове информатичке опреме ++</p> <p>Недовољно транспарентна анализа покривености предмета уџбеницима и њихове усклађености са ЕСП бодовима предмета ++</p>

МОГУЋНОСТИ	ОПАСНОСТИ
Могуће је даље развијати библиотечке и информатичке ресурсе на начин који је дао добре резултате у протеклом периоду +++	У условима смањеног прилива средстава мере штедње ће нужно утицати на могућности набавке нових књига ++

9.2. Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 9

- Перманентно радити на побољшању квалитета библиотечких и информатичких ресурса (набавка уџбеника, приручника, научне и стручне литературе, софтвера и рачунара).

Показатељи и прилози за стандард 9:

[Табела 9.1. Број и врста библиотечких јединица у високошколској установи](#)

[Табела 9.2. Попис информатичких ресурса](#)

[Прилог 9.1. Општи акт о уџбеницима](#)

[Прилог 9.2. Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници запослени на високошколској установи \(са редним бројевима\)](#)

[Прилог 9.3. Однос броја уџбеника и монографија \(заједно\) чији су аутори наставници запослени на установи са бројем наставника на установи](#)

Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке се обезбеђује утврђивањем надлежности и одговорности органа управљања и јединица за ненаставну подршку и перманентним праћењем и провером њиховог рада.

10.1. Опис стања, анализа и процена стандарда 10

Органе Факултета чине: орган управљања, орган пословођења и стручни органи. Органи управљања и органи пословођења, њихове надлежности и одговорности у организацији и управљању високошколском установом су утврђени Статутом и правилницима високошколске установе, у складу са законом. Орган управљања чини Савет Факултета, а орган пословођења Декан факултета. Надлежности Савета и послови које обавља дефинисани су *Статутом Факултета*, а начин рада Савета, начин доношења одлука и обављања послова регулисан је *Пословником о раду Савета Факултета*.

Савет решава питања која су од битног значаја за живот, рад и даљи развој Факултета, а која произлазе из *Закона о високом образовању* и *Статута Факултета*. Разматра извештај о раду Факултета за протеклу школску годину и доноси годишњи програм рада за текућу школску годину; усклађује постојеће и доноси нове опште акте из своје надлежности у складу са *Законом о високом образовању* и *Статутом Факултета*; разматра извештај о пословању и завршни рачун за претходну годину; доноси финансијски план Факултета; одлучује о висини школарине за текућу школску годину; утврђује стратегију обезбеђења квалитета на предлог декана; јача сарадњу са локалном самоуправом и др.

Орган пословођења Факултетом је *декан*. Услови за избор декана утврђени су *Законом*, а начин и поступак избора и његове надлежности *Статутом Факултета*, у складу са законом. Декан представља и заступа Факултет и руководи његовим радом. Руковођење обухвата планирање, организовање, вођење, праћење, евалуацију, унапређивање и контролу рада Факултета. Послови руковођења обављају се у границама овлашћења, законито и благовремено. Декан је одговоран за законитост рада Факултета, функционисање система управљања квалитетом, спровођење утврђених стандарда квалитета у свим областима рада. Декану у раду помажу продекани чије су надлежности утврђене *Статутом Факултета*. Ради разматрања питања из делокруга рада Факултета и заузимања ставова о њима, декан Факултета образује Колегијум. Састав Колегијума утврђен је *Статутом Факултета*. Декан, продекани и лица са извршном одговорношћу своју одређеност за успостављање и примену и стално унапређивање система управљања квалитетом испољавају кроз јасно утврђену политику развоја, утврђивање мерљивих циљева и индикатора њиховог остваривања, стално периодично испитивање система обезбеђења квалитета ради повећања ефикасности и ефикасности. Факултет има три продекана: 1) продекана за наставу и студентска питања, 2) продекана за научноистраживачки рад и издавачку делатност и 3) продекана за финансије.

Структура, организационе јединице, делокруг рада, њихова координација и контрола су утврђени општим актом високошколске установе, у складу са *Законом*. Факултет има: орган управљања (Савет Факултета), орган пословођења (декан Факултета), стручне органе (Наставно-научно веће, катедре и Студентски парламент – орган студената Факултета преко кога студенти остварују своја права и штите своје интересе на Факултету).

Ненаставну јединицу – Секретаријат чине: Служба за опште и правне послове, Служба за студентска и наставна питања, Библиотека, Служба за финансијска и материјална питања, Служба информативних технологија и Служба за техничке послове. Факултет има и малопродајно место намењено продаји публикација чији је издавач Факултет, као и публикација других издавача, које су у функцији остваривања образовне, научне и стручне делатности.

Организација и рад ненаставне јединице ближе се уређује општим актом о систематизацији послова.

Квалитет управљања и квалитет ненаставне подршке обезбеђују се: систематским праћењем, контролом и извештавањем о њиховом раду; предузимањем подстицајних и корективних мера према запосленима; оцењивањем квалитета рада органа и служби Факултета и унапређивањем професионалних компетенција запослених ван наставе.

Факултет систематски прати и придржава се општих аката којима су регулисане основне надлежности, поступак и начин рада органа пословођења, органа управљања, студентског парламента и стручних служби. Доступна је структура организационих јединица високошколске установе, као и делатност стручних служби кроз које се остварује ненаставна подршка. Спровode се редовне периодичне евалуације процене квалитета рада органа управљања и рада стручних служби и по потреби доноси предлог мера за унапређење квалитета њиховог рада.

Важан инструмент праћења квалитета у области овог стандарда је и перцепција студената о квалитету управљања и ненаставне подршке. Факултет редовно, сваке године, обавља студентску евалуацију рада факултета. Укупни резултати и анализа евалуације квалитета рада органа управљања и рада стручних служби дата је у Прилогу 10.2, чији је најважнији део приказ у табели:

Резултати анкете, школска година 2018/2019, основне и мастер академске студије - обједињено

<i>р.б.</i>	<i>Став</i>	<i>потпуно нетачно</i>	<i>углавном нетачно</i>	<i>делимично тачно</i>	<i>углавном тачно</i>	<i>потпуно тачно</i>	<i>не могу да проциеним</i>	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>
1.	Библиотека је задовољавајуће снабдевена литературом и материјалима који су неопходни за реализацију предиспитних и испитних обавеза.	5	8	40	119	315	30	487	4.50	0.64
2.	Радно време библиотеке одговара потребама студената.	4	3	37	110	326	37	480	4.56	0.54
3.	Библиотекари су љубазни у комуникацији са студентима.	6	4	22	81	373	31	486	4.67	0.51
4.	Време рада читаонице одговара потребама студената.	4	3	24	108	325	53	464	4.61	0.48
5.	Задовољан/а сам радом студентске службе у погледу прибављања информација које су ми потребне.	31	29	71	127	236	23	494	4.03	1.42
6.	Задовољан/а сам радом студентске службе у погледу издавања уверења, потврда и других докумената.	26	30	73	112	249	27	490	4.08	1.38
7.	Запослени у студентској служби су љубазни у комуникацији са студентима.	47	46	80	115	201	28	489	3.77	1.77
8.	Задовољан/а сам системом електронског пријављивања испита.	19	9	58	115	290	26	491	4.32	1.03
9.	Време рада <i>Центра за учење</i> одговара потребама студената.	6	6	29	117	290	69	448	4.52	0.62

10.	Информације на сајту Факултета се довољно брзо ажурирају.	10	11	53	134	274	35	482	4.35	0.84
11.	На сајту Факултета се налазе све важне информације.	10	7	40	138	298	24	493	4.43	0.74
12.	Информације на сајту Факултета су довољно прегледне.	16	14	49	127	282	29	488	4.32	0.99
13.	Рад скриптарнице одговара потребама студената.	30	35	77	114	218	43	474	3.96	1.49
14.	Продекан за наставу и студентска питања остварује задовољавајућу сарадњу са студентима.	8	4	33	122	299	51	466	4.50	0.65
15.	Студентима је омогућено учешће на научним и стручним скуповима на Факултету.	8	6	32	127	273	71	446	4.46	0.69
16.	Студентски парламент задовољајуће ради на остваривању права и заштити интереса студената.	9	7	45	115	294	47	470	4.44	0.76
17.	Студент продекан задовољавајуће заступа ставове и предлоге студената.	9	10	41	110	294	53	464	4.44	0.79
18.	Факултет је задовољавајуће снабдевен инструментима и другим средствима за наставу музичке културе.	8	15	59	121	281	33	484	4.35	0.86
19.	Факултет је задовољавајуће снабдевен материјалима и средствима за наставу ликовне културе.	12	21	48	119	261	56	461	4.29	1.00
20.	Кабинет за информатику је задовољавајуће опремљен за наставу.	6	8	31	125	308	39	478	4.51	0.63
21.	Учионице на Факултету поседују довољно рачунара и друге опреме потребне за остваривање наставе.	8	9	45	131	290	34	483	4.42	0.74
22.	Техничка опрема на Факултету (рачунари, пројектори и сл.) је задовољавајуће одржавана.	9	9	58	129	278	34	483	4.36	0.81
23.	Читаоница је опремљена у складу са потребама студената.	6	3	22	119	329	38	479	4.59	0.52
24.	Фискултурна сала је задовољавајуће опремљена.	8	11	46	134	273	45	472	4.38	0.78
25.	Хигијена физкултурне сале је задовољавајућа.	16	18	57	122	252	52	465	4.24	1.07
26.	Свлачионице су задовољавајуће опремљене.	12	17	50	116	272	50	467	4.33	0.96
27.	Хигијена ходника и учионица је задовољавајућа.	8	7	44	112	319	27	490	4.48	0.71
28.	Тоалети су задовољавајуће опремљени.	13	37	76	117	245	29	488	4.11	1.19
29.	Хигијена тоалета је задовољавајућа.	15	35	62	130	248	27	490	4.14	1.18
30.	Факултет има задовољавајућу понуду секција и других	8	5	43	112	302	47	470	4.48	0.70

	ваннаставних активности.									
31.	Тим за психолошко-педагошку подршку ради у складу са потребама студената.	7	4	32	102	279	93	424	4.51	0.66
32.	Упознат/а сам са својим правима и обавезама у вези са студирањем.	9	4	34	112	330	28	489	4.53	0.66

Посебно је занимљива анализа резултата студентске оцене дате у две узастопне школске године (2017/18 и 2018/19) јер јасно показује да су мере предузете у претходном периоду показале видљиве резултате. Ова анализа дата је у прилогу 10.2.

Поред студентске евалуације Факултет у одређеним временским интервалима, прописаним *Стратегијом обезбеђења квалитета* (једном у три године), врши *Евалуацију квалитета рада управљачког и ненаставног особља* од стране наставника и ненаставног особља. Последња таква анкета спроведена је 2019. године и дата је у целини, заједно са анализом резултата, у прилогу 10.3.

Факултет је организовао обуку за рад запослених у Служби за студентска и наставна питања на електронском систему за онлајн пријављивање испита - ФИС (Факултетски информациони систем). Поменути систем омогућава лакше пријављивање испита, транспарентност у раду и бољу контролу плаћања такси и накнада. Обука је организована у сарадњи са Електротехничким факултетом у Београду чији су сарадници аутори поменутог софтвера.

Факултет обезбеђује запосленима радно окружење које је подстицајно за њихов рад. Услови и поступак заснивања радног односа и напредовања ненаставног особља утврђују се општим актом високошколске установе и доступни су јавности. Рад и деловање управљачког и ненаставног особља су доступни оцени наставника, ненаставног особља, студената и јавности.

Анкета обављена током јануара 2019. године, *Евалуација квалитета рада управљачког и ненаставног особља*, омогућила је Комисији за обезбеђење квалитета да сагледа предлоге запослених за унапређење квалитета рада управљачког и ненаставног особља и предложи препоруке, тј. мере за унапређење рада Факултета. Анкетом су били обухваћени сви запослени у својству наставног и ненаставног особља.

Учесницима анкете понуђен је низ тврдњи са задатком да за сваку појединачну тврдњу изразе степен свог слагања или неслагања на петостепеној скали Ликертовог типа. Пружање одговора дефинисано је као обавезно поље уз могућност пружања одговора „не могу да проценим“. Последња два питања отвореног типа пружала су могућност учесницима анкете да унесу одговоре на питања шта посебно похваљују, а шта би требало променити када је у питању рад ненаставних служби и управљање Факултетом.

Сумарни резултати анкете дати су табели:

Statistics								
	N		Mean	Median	Mode	Std. Deviation	Min.	Max.
	Valid	Missing						
1. Ефикасност, систематичност и одговорност управе	65	4	4.05	4.00	5.00	1.07	1.00	5.00
2. Отвореност управе за предлоге побољшања квалитета	69	0	4.19	5.00	5.00	1.07	1.00	5.00
3. Стални рад управе на побољшању услова рада	69	0	4.26	5.00	5.00	.95	1.00	5.00
4. Рад декана	67	2	4.34	5.00	5.00	.93	1.00	5.00

5. Рад продекана за наставу и студентска питања	61	8	4.21	5.00	5.00	.97	2.00	5.00
6. Рад продекана за научноистражчки рад и издавачку делатност	63	6	4.70	5.00	5.00	.61	2.00	5.00
7. Рад продекана за финансије	61	8	4.08	4.00	5.00	1.00	1.00	5.00
8. Рад Секретара	64	5	3.87	4.00	5.00	1.08	1.00	5.00
9. Рад Савета	54	15	4.05	4.00	5.00	1.17	1.00	5.00
10. Рад НН већа	35	0	4.06	4.00	5.00	1.14	1.00	5.00
11. Могућност професионалног усавршавања за ненастано особље	30	4	4.03	4.50	5.00	1.30	1.00	5.00
12. Рад "Еразмус" координатора	50	19	4.50	5.00	5.00	.97	1.00	5.00
13. Рад ЦИРК-а	26	9	4.38	5.00	5.00	.80	2.00	5.00
14. Рад Центра за издавачку делатност	32	3	4.34	5.00	5.00	.83	2.00	5.00
15. Задовољство радом катедре	35	0	4.46	5.00	5.00	.95	1.00	5.00
16. Задовољство радом сопствене службе	33	1	4.33	5.00	5.00	.99	1.00	5.00
17. Задовољство радом шефа сопствене катедре	35	0	4.57	5.00	5.00	.88	1.00	5.00
18. Задовољство радом руководиоца сопствене службе	33	1	4.30	5.00	5.00	1.21	1.00	5.00
19. Задовољство радом запослених у Служби за опште и правне послове	66	3	3.80	4.00	5.00	1.30	1.00	5.00
20. Ефикасност Службе за студентска и наставна питања	66	3	4.39	5.00	5.00	.80	2.00	5.00
21. Рад запослених у ИТ служби	67	2	4.69	5.00	5.00	.50	3.00	5.00
22. Рад запослених у Служби за финансијска и материјална питања	67	2	4.37	5.00	5.00	.87	1.00	5.00
23. Снабдевеност библиотеке литературом за наставни и научни рад	34	1	4.32	4.50	5.00	.81	2.00	5.00
24. Рад запослених у библиотеци	65	4	4.85	5.00	5.00	.40	3.00	5.00
25. Рад ПР и дизајн тима	34	1	3.68	4.00	5.00	1.27	1.00	5.00
26. Рад Скриптарнице	19	16	4.21	5.00	5.00	1.13	1.00	5.00
27. Рад Службе за техничке послове	66	3	3.89	4.00	5.00	1.30	1.00	5.00
28. Доступност техничког особља	68	1	3.95	4.00	5.00	1.19	1.00	5.00
29. Рад руководиоца студ. програма	16	19	3.81	4.00	5.00	1.33	1.00	5.00
30. Рад Комисије за обезбеђење квалитета	51	18	4.33	5.00	5.00	.89	2.00	5.00
31. Рад Комисије за обезбеђење квалитета докторских студија	18	17	4.00	5.00	5.00	1.41	1.00	5.00
32. Рад Већа докторских студија	17	18	3.94	5.00	5.00	1.34	1.00	5.00
33. Укупно задовољство управљачким особљем	69	0	4.16	4.00	5.00	.96	1.00	5.00
34. Укупно задовољство ненаставним особљем	69	0	4.20	4.00	5.00	.76	3.00	5.00
35. Оцена колегијалности	69	0	3.74	4.00	4.00	1.11	1.00	5.00

Запослени Факултета оценили су високим просечним оценама ефикасност, систематичност и одговорност управе ($M=4.05$), отвореност управе за предлоге побољшања квалитета ($M=4.19$) као и стални рад управе на побољшању услова рада ($M=4.26$). Рад декана и свих продекана оцењени су високим појединачним оценама у распону од $M=4.08$ до $M=4.70$, што је и потврђено оценом укупног задовољства управљачким особљем ($M=4.16$).

Рад свих ненаставних служби Факултета оцењен је просечним оценама већим од 4, осим рада Службе за опште и правне послове чији рад запослени Факултета оцењују незнатно нижом просечном оценом ($M=3.80$).

Просечном оценом нижом од 4 оцењен је рад секретара Факултета ($M=3.80$), рад ПР и дизајн тима ($M=3.68$), рад Службе за техничке послове ($M=3.89$), доступност техничког особља ($M=3.95$), рад руководиоца студијских програма ($M=3.81$) и рад Већа докторских студија ($M=3.94$).

Резултати су показали да наставно особље колегијалност оцењује вишом оценом ($M=4.03$, $n=35$) у односу на ненаставно особље ($M=3.44$, $n=34$). Обједињена просечна оцена

колегијалности на Факултету износи $M=3.74$, $n=69$. Опсежнијим истраживањем ваљало би проверити узроке ниже оцене колегијалности и могућности унапређења колегијалности на Факултету.

Комплетан извештај о обављено евалуацији дат је у прилогу 10.3.

Високошколска установа обезбеђује довољан број и квалитет ненаставног особља у складу са стандардима за акредитацију.

Установа обезбеђује управљачком и ненаставном особљу перманентно образовање и усавршавање на професионалном плану.

10.1. SWOT анализа

SWOT анализа	
ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ
<p>Јасно дефинисане надлежности органа управљања, пословођења и стручних органа +++</p> <p>Прецизиране организационе структуре, праћење и оцењивање квалитета управљања установом, рад стручних служби и ненаставног особља, оцењивање, услови за напредовање ненаставног особља ++</p> <p>Евалуација рада органа управљања и рада стручних служби се спроводи редовно +++</p> <p>Постоји транспарентност информација о раду стручних служби и органа управљања и могућности усавршавања и образовања ненаставног особља ++</p> <p>Усклађен број ненаставних радника и њихове врсте и степена образовања у складу са националним и међународним стандардима ++</p> <p>Организација Факултета примерена је карактеру и врсти делатности и усклађена је са потребама рада Факултета +++</p> <p>Квалитет управљања и квалитет ненаставне подршке обезбеђује се утврђивањем надлежности и одговорности органа управљања и стручних служби, те континуираним праћењем и провером њиховог рада +++</p> <p>Отвореност за промене и иницирање иновација ++</p>	<p>Недовољно прецизно дефинисани услови за напредовање ненаставног особља ++</p> <p>Поједине службе су претерано оптерећене, нарочито у периоду припреме и реализације уметничких, стручних и научних пројеката на Факултету, као и у време пријемних испита ++</p> <p>Због све већег обима текућих послова који се морају завршити у прописаном законском року, постоји недостатак времена за квалитетно стручно усавршавање у смислу одлазака на стручна саветовања и праћење различите стручне литературе која обогаћује и доприноси већој стручности запослених ++</p>
МОГУЋНОСТИ	ОПАСНОСТИ
<p>Едукација чланова органа управљања Факултетом о стратешком планирању ++</p> <p>Могућности ширег сагледавања</p>	<p>Непознавање карактеристика наставног процеса у целини од стране стручних служби које на неки начин утичу на</p>

<p>проблема са аспекта координације рада стручних служби и органа управљања ++</p> <p>Даље и перманентно образовање и усавршавање система управљања и управљачког и ненаставног особља Факултета ++</p> <p>У периодима повећаног обима посла (пријемни испити, припрема и реализација уметничких и научних пројеката...) укључити и ангажовати додатне стручне раднике у ненастави ++</p> <p>Доступност ЕУ фондова и пројеката за унапређење административних капацитета у високошколском образовању +++</p> <p>Дефинисање јасних и транспарентних санкција и спровођење истих за неизвршење дужности дефинисане надлежностима ++</p> <p>Стална доградња организационе структуре користећи добра и лоша искуства из праксе ++</p>	<p>његово планирање ++</p> <p>Парцијално решавање проблема који се појављују у организацији рада стручних служби +</p> <p>Неповољна економска ситуација у земљи и опадајући тренд уписаних студената, односно потенцијални недостатак системске финансијске подршке која се може дугорочно планирати +</p> <p>Повећан обим послова услед проширивања активности и програма на Факултету +</p>
---	---

10.2. Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 10

- Доследна примена мера и препорука коју сваке године, на основу резултата студентске евалуације рада установе, доноси Комисија за обезбеђење квалитета.
- Неопходно је стално стручно усавршавање наставника, али и ненаставног особља у областима њиховог директног рада, информационо-комуникационих технологија, страних језика, вештина менаџмента и др.

Показатељи и прилози за стандард 10:

[Табела 10.1. Број ненаставних радника запослених са пуним или непуним радним временом у високошколској установи у оквиру одговарајућих организационих јединица](#)

[Прилог 10.1. Шематска организациона структура високошколске установе](#)

[Прилог 10.2. Анализа резултата анкете студената о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби](#)

[Прилог 10.3. Евалуација квалитета рада управљачког и ненаставног особља](#)

Стандард 11: Квалитет простора и опреме

Квалитет простора и опреме се обезбеђује кроз њихов адекватан обим и структуру.

11.1 Опис стања, анализа и процена стандарда 11

Руководство Факултета педагошких наука у Јагодини од 2015. године до данас континуирано и интензивно ради на подизању материјално техничких услова за рад студената, наставног и ненаставног особља. У овом периоду реновирана је конференцијска сала у којој студенти бране своје дипломске, мастер и докторске радове. Реновиран је читав блок деканата, просторије служби за правне и финансијске послове као и канцеларија декана у којој се организују састанци деканата и примају гости из земље и иностранства. Важан део укупних улагања у подизање стандарда за пријатан и квалитетан рад студената представљало је темељно реновирање простора библиотеке и читаонице факултета. Читаоница факултета је осмишљена као полифункционална просторија која се у зависности од потреба може да користи не само као простор за учење већ и као простор за одржавање округлих столова и радионица, промоцију књига и сличних активности. Са посебном пажњом реновиран је хол *Сретен Аџић* као простор у коме се окупљају и друже студенти, с обзиром на то да је директно повезан са студентским клубом. Хол је регистрован и као галеријски простор у коме се периодично постављају ликовне изложбе, а чини га и стална поставка изложбе отворене поводом 120 година од оснивања *Мушке краљевске учитељске школе* у Јагодини. Комплетно је реновиран ходник у приземљу у коме су, у оквиру посебно дизајнираних ормара, изложене књиге што овај простор чини продуженим делом библиотеке и медијатеке факултета. Реновиран су и холови у приземљу и првом спрату који такође представљају изложбене просторе богате архивске грађе коју баштини ова институција. У блоку за извођење наставе физичког васпитања реновиране су и мушка и женска свлачионице у чијем оквиру су играћене четири туш кабине и два нова санитарна чвора. Сви радови на реновирању простора факултета рађени су у складу са јединственим архитектонским планом за унутрашње уређење образовног простора у савременим условима и носе печат свог аутора. У овом периоду, Факултет је реновирао и све кабинете професора којима је дата слобода да простор у коме раде уреде по свом осећају и потребама.

Уз помоћ Министарства просвете и локалне самоуправе Града Јагодине замењена је комплетна столарија, што је значајно утицало на енергетску ефикасност, али и комфорније услове за рад на Факултету. Током 2019. године, такође уз помоћ Министарства просвете, науке и технолошког развоја, реновиран је чеони део фасаде факултета чиме је значајно естетски подигнут стандард и екстеријера факултета.

Факултет педагошких наука Универзитета у Крагујевцу поседује инфраструктуру потребну за имплементацију циљева према стратешким плановима. Величина, доступност, квалитет простора и опреме одговарају стандардима који важе за високошколске установе. У складу са бројем студената, наставника, сарадника и ненаставног особља, Факултет располаже одговарајућим простором и опремом. У учioniчком простору обезбеђена су места за све студенте. Факултет обезбеђује адекватност простора у урбанистичком, техничко-технолошком, хигијенском и наменском погледу. Објекти имају грађевинску и употребну дозволу и испуњавају здравствене и сигурносне стандарде. У Табели 11.1 је представљена укупна нето површина свих приказаних просторија у згради која износи 5746,37 m².

Реализација наставе обавља се у једној смени и Факултет обезбеђује 5,18 m²/по студенту, што је довољно за несметано обављање рада. У том смислу, обезбеђује се одвијање наставе и других облика рада у просторијама адекватног типа: амфитеатар, учионице, лабораторије, атељеи, спортска сала, позоришна сала, библиотека, читаоница, центар за учење. За потребе рада Студентске организације и Студентског парламента, Факултет обезбеђује одговарајући простор.

Настава у пољским учионицама одвија се уз коришћење покретне табле. Пољске учионице задовољавају стандарде рада на отвореном простору (полукружни распоред седења, заштићеност од директне сунчеве светлости, стабилне и квалитетне клупе, уређено зеленило у непосредној околини, а за наставу природних наука и њихових методика, обележени су називи и карактеристике биљних врста на видљивим таблама).

Број места у пољским учионицама не улази у квадратуру предвиђену стандардима. Исто се односи и на спољне спортске терене на којима се, поред спортске сале, одвија настава Физичког васпитања и Методике наставе физичког васпитања.

Простор читаонице одговара броју студената, а простор Центра за учење омогућава неометан индивидуални рад, непрестану интернет везу, као и непосредну доступност библиотеке и читаонице.

Методичка настава и пракса одвијају се у основним школама-вежбаоницама, предшколским и домским установама.

О испуњености предвиђених стандарда стара се Декан са Колегијумом, као и свака катедра појединачно за услове рада на студијским предметима који јој припадају. Факултет непрестано усклађује своје просторне капацитете и опремљеност, како у погледу количине, квалитета, савремености и адекватности опреме, средстава и материјала, тако и према потребама наставног процеса и броју студената. Факултет континуирано прати ниво опремљености, структуру и начин примене опреме на сродним факултетима у развијеним европским земљама и настоји да своју опремљеност усагласи са европским стандардима.

Квалитетно извођење наставе на свим нивоима студија захтева адекватну опремљеност Факултета која подразумева:

- информационо-комуникациону опрему, технику и средства (рачунаре, штампаче, мултифункционални уређај за штампање, скенере, фотокопир машине, уређаје за репродукцију музике, паметне табле и фото опрему);
- интернет конекцију, приступ Кобсон мрежи, видео-конференцијску опрему, документ камере, интерактивне табле;
- опремљеност простора таблама, магнетним таблама, маркерима и осталом специфичном опремом;
- опремљеност атељеа сликама, бојама, штафелајима (пољским и стоним), графичком пресом;
- опрему методичко-дидактичког типа (музичке инструменте, сетове музичког инструментарија, спортске реквизите, дидактичке моделе, лаптоп рачунаре, бим пројекторе, лабораторијску опрему за наставу у млађим разредима основне школе, микроскоп, стереомикроскоп, образовне софтвере итд).

У Табели 11.1 дат је податак о односу простора према укупном броју акредитованих студената на установи на свим студијским програмима и свим годинама студија. За укупно 1109 студената на три нивоа студија, применом формуле утврђене стандардима за акредитацију, као и додатним упутствима за примену стандарда, простор Факултета износи **5,18** m²/по студенту, чиме је стандард за акредитацију у потпуности испуњен.

За потребе наставе на располагању је укупно 12 учионица (501 место), 5 слушаоница (укупно 509 места), један амфитеатар (264 места), фискултурна сала, позориште – вежбаоница (290 места), четири лабораторије (171 место), библиотека са пријемном просторијом (4 места), читаоница (40 места), центар за учење (24 места) и скриптарница (2 места).

Наставно особље користи посебне кабинете за своје потребе. Факултет поседује укупно 22 кабинета и салу за седнице (укупно 175 места) што је у складу са бројем наставника и њиховим потребама.

За потребе административних јединица и Студентске службе, Факултет обезбеђује девет просторија (27 места) адекватно опремљених техничком опремом као и друге просторије намењене запосленима (портирницу, просторије помоћног особља, две радионице и две

котларнице).

Факултет у свом саставу поседује више просторија које су опремљене савременим техничким и осталим уређајима који студентима и особљу омогућују лакши и ефикаснији рад. *Центар за учење* опремљен је довољним бројем рачунара (више од 20), једним штампачем и једном интерактивном таблом. Информатички кабинет опремљен је са 20 рачунара, штампачем, видео камерама, лаптоп рачунарима, једним бим пројектором, платном за пројектовање и скенером. Језичка лабораторија поседује фотокопир апарат, ЦД плејер, више рачунара са слушалицама за наставу језика у мањим групама, више дигиталних диктафона, камеру, црно беле штампаче, колор штампач, два лаптоп рачунара, скенер и један бим пројектор. Лабораторија за језике директно је повезана са учионицом за језике која је опремљена таблом, белом таблом, платном за пројектовање и простором за презентовање сликовног и дидактичког материјала. Учионице за математику и природне науке опремљене су на сличан начин. Све учионице опремљене су платном за пројектовање, персоналним рачунаром и бим пројектором. Поред наведених специјализованих просторија, Факултет поседује и видео-конференцијску салу капацитета 30 места која је опремљена најсавременијом опремом.

Услуге фотокопирања, преснимавања материјала у електронском облику и штампања, студенти користе у скриптарници Факултета и у Центру за учење. За потребе рада на рачунару и интернет претраживање студенти користе Центар за учење, као и рачунаре у холу зграде који су на располагању током целокупног радног времена Факултета. Две компјутерске лабораторије које су опремљене најсавременијим техничким уређајима, студентима обезбеђују самостални рад на рачунарима за истраживање, израду домаћих и семинарских радова и слично. Сви наставнички кабинети опремљени су потребном рачунарском опремом за штампање, скенирање, преснимавање материјала у електронском облику, док неколико кабинета поседују апарат за фотокопирање и умножавање материјала за потребе наставе.

На Факултету је 2019. године основан галеријски простор „Гинко“ са уметничким саветом. До сада су приређене укупно две изложбе, једна групна интернационална уметничка изложба и једна ретроспективна изложба о историјату Факултета. Простор се примењује и за промоције књижевних издања, књижевне и поетске вечери и друге врсте културно-уметничких програма.

Факултет обезбеђује редовно и квалитетно одржавање простора и опреме радом техничке службе и систем администратора. Осавремењивање опреме врши се набавком из сопствених средстава Факултета, учешћем на финансираним научним и развојним пројектима, донацијама и слично.

Сваке године на почетку јесењег семестра запослени изражавају потребу за потрошним материјалом, што улази у годишњи план набавке, чиме се регулише рационално трошење канцеларијског и потрошног материјала. Овај буџет укључује и потребе научноистраживачког рада, као и потребе стручног и научног усавршавања наставника. Набавка опреме и адаптација и проширење простора подразумевају адекватну законску процедуру.

За извођење студијских програма Факултет је обезбедио сопствене наставно-научне и стручне базе. Ради квалитетног извођења наставе на студијским програмима Факултет је потписао уговоре о сарадњи и тиме обезбедио извођење стручне праксе и дела наставног процеса у 12 одговарајућих васпитно-образовних и високошколских установа. Листа установа са којима Факултет има потписане уговоре о пословној сарадњи дата је у Табели 11.3.

11.2. SWOT анализа

SWOT анализа	
ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ
Факултет испуњава стандарде за акредитацију у погледу потребног простора за рад, како у погледу обима, тако и по квалитету, структури и	Није решен проблем недовољног простора у читаоници библиотеке и магацинског простора за библиотечки фонд ++ +

<p>опремљености простора +++</p> <p>Обезбеђени су довољни просторни капацитети за укупан број студената. ++</p> <p>Обезбеђена је адекватна опрема у складу са потребама реализације студијских програма и научноистраживачких пројеката +++</p> <p>Компјутерске лабораторије доступне су студентима читавог дана +++</p> <p>Техничка опремљеност простора за наставу и за научни рад, као и за рад ненаставних служби, представља значајну снагу Факултета +++</p> <p>Факултет финансијским планом редовно предвиђа средства за обнављање и иновирање информатичке и техничке опреме ++</p>	<p>Брзо застеревање софтверских садржаја и ИКТ опреме +</p>
МОГУЊНОСТИ	ОПАСНОСТИ
<p>Постоји стратешко опредељење Факултета за развијање техничке и информатичке опремљености па је стога могуће континуирано унапређивати квалитет у овој области +++</p>	<p>Брзо застеревање софтверских садржаја и ИКТ опреме +</p> <p>Будући да висина финансијских издвајања не зависи искључиво од Факултета, може се десити да финансирање у наредном периоду не буде на адекватном нивоу, што може негативно утицати на планове о унапређењу квалитета простора и опремљености ++</p>

11.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 11

- Наставити са праксом да сваке године, на почетку јесењег семестра, Декан са Колегијумом разматра адекватност простора, како по површини у односу на број студената, тако и по квалитету. Анализа адекватности простора врши се у односу на критеријуме Комисије за акредитацију и проверу квалитета. Предмет ове анализе јесте и стање опреме, средстава и материјала. У обзир ће посебно узимати закључке катедри, изнете у Годишњем извештају о раду и Програму рада. Декан са Колегијумом сачињава план адаптације, односно проширења простора и набавке опреме, средстава и материјала и овај документ се директно укључује у Годишњи финансијски план.
- Наставити са праксом да студенти оцењују квалитет простора и опреме путем анкете. Резултати студентске евалуације узети у обзир приликом израде Плана набавке и адаптације. Потребно је да план размотри Наставно-научно веће и поднесе га Савету Факултета који доноси коначну одлуку о усвајању плана.
- Развити систем комуникације преко имејл листа/група (вебмејл свих наставника и сарадника), чиме се обезбеђује правовремено и ефикасно комуницирање.
- Осавремењавање опреме извршити набавком из сопствених средстава Факултета, учешћем на финансираним научним и развојним пројектима, донацијама и сл.

Показатељи и прилози за стандард 11:

Табела 11.1. Укупна површина (у власништву високошколске установе и изнајмљени простор) са површином објеката (амфитеатри, учионице, лабораторије, организационе јединице, службе)

Табела 11.2. Листа опреме у власништву високошколске установе која се користи у наставном процесу и научноистраживачком раду

Табела 11.3. Наставно-научне и стручне базе

Стандард 12: Финансирање

Квалитет финансирања високошколске установе обезбеђује се кроз квалитет извора финансирања, финансијско планирање и транспарентност у употреби финансијских средстава, што доводи до финансијске стабилности у дугом року.

12.1. Опис стања, анализа и процена стандарда 12

Факултет педагошких наука Универзитета у Крагујевцу поседује дугорочно обезбеђена финансијска средства неопходна за реализацију наставно-научног процеса, научноистраживачких пројеката и професионалних активности, што доводи до финансијске стабилности у дугом року.

Факултет педагошких наука Универзитета у Крагујевцу је државни факултет и његово финансирање гарантује оснивач, односно Министарство просвете, науке и технолошког развоја, а у складу са одредбама Закона о високом образовању, Уредбом о нормативима и стандардима услова рада универзитета и факултета за делатности које се финансирају из буџета, Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама.

Дугорочна стабилност средстава оснивача обезбеђена је акредитацијом програма, испуњавањем уписних квота за прву годину студија одобрених дозволом за рад, поштовањем утврђених стандарда за упис студената у више године студија у статусу буџетских студената и поштовањем прописа који регулишу зараде запослених у државним службама и јавним предузећима. Такође, дугорочна стабилност средстава за научноистраживачки рад из буџета Републике обезбеђена је ангажовањем наставника и сарадника на већем броју пројеката које финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја.

Средства из сопствених прихода Факултета су у протеклом периоду стицана на основу школарина самофинансирајућих студената свих нивоа студија, али и на основу реализације различитих пројеката, донација и накнада за пружање услуга трећим лицима. Стабилност ових средстава обезбеђена је првенствено захваљујући великом броју студената заинтересованих за студије на Факултету у статусу студената који се сами финансирају, али такође и захваљујући ангажовању стручних служби, наставника и сарадника на различитим активностима. У те активности спадају:

- припрема, штампа и продаја у Скриптарници Факултета уџбеника, збирки, практикума и других материјала за потребе наставе, као и истакнутих монографија за научно-истраживачки рад;
- писање и реализација пројеката који Факултету обезбеђују приходе или донације, превасходно међународни пројекти;
- организација и одржавање научних скупова и семинара за стручно усавршавање наставника регистрованих код ЗУОВ-а.

Извори финансирања Факултета довољни су да обезбеде квалитетно извођење наставе најмање за период законом прописаног трајања студијског програма.

Извори финансирања јесу:

- средства која обезбеђује оснивач – Министарство просвете РС (око 76%);
- сопствени приходи (око 23%) (Средства која Факултет оствари, осим средстава које обезбеђује Република, чине сопствени приход Факултета којим он располаже самостално);
- донације, поклони и завештања (око 1%);
- други извори, у складу са Законом.

Финансијским планом Факултет самостално планира распоред и намену финансијских средстава за сваку буџетску годину трудећи се да обезбеди финансијску стабилност и ликвидност у планираном временском периоду. Анализа пословања Факултета у протеклом периоду показује да Факултет планирањем распореда и намене како буџетских, тако и сопствених прихода, обезбеђује финансијску стабилност и дугорочну ликвидност за свој рад.

Факултет је у претходној пословној години пословао позитивно. Неискоришћена средства из сопствених прихода ће бити искоришћена углавном за реконструкцију инфраструктуре, опремање намештајем и компјутерском опремом за потребе наставе, набавку стручне литературе и стручна усавршавања запослених, плаћања школарина за докторске студије, котизација за учествовања на научним скуповима и семинарима.

Факултет је донео финансијски план за 2020. којим је планирао распоред и намену финансијских средстава. Имајући у виду ограничења у коришћењу буџетских средстава, Факултет утврђује приоритете у извршавању планираних активности, као и начине измиривања расхода у ситуацијама утврђених ограничења.

У процесу припреме финансијског плана декан Факултета је, као одговорно лице за преузете обавезе, носилац организације процеса планирања. Нацрт финансијског плана припрема декан Факултета са продеканом за финансије, а по консултацијама са руководиоцем Службе за финансијско-материјална питања Факултета, секретаром Факултета, шефовима катедри и руководиоцима центара у оквиру Факултета. Изради нацрта финансијског плана претходи анализа остварених резултата у претходној години коју даје продекан за финансије. Нацрт финансијског плана усклађује се са Упутством Министарства финансија у делу у коме је то потребно. Предлог финансијског плана разматра и утврђује Веће, а усваја Савет Факултета.

Финансијским планом утврђивана је намена сопствених прихода Факултета. Ова средства су коришћена за следеће намене: трошкове пословања, зараде запослених у складу са законом и колективним уговором, набавку, одржавање и осавремењивање опреме, текуће одржавање објекта, обављање научноистраживачког рада који је у функцији унапређења квалитета наставе, издавачку делатност и публикације, научно и стручно усавршавање наставника и сарадника, подстицање развоја наставног подмлатка, подршку даровитим студентима и развијање међународне сарадње. Финансијским планом Факултета такође је утврђиван распоред и намена средстава остварених по основу прихода од рада на научноистраживачким пројектима, едукативним пројектима и уговорима, од реализације истраживања, консултантских и других услуга, у складу са законом.

Стратешко опредељење Факултета је да подстиче научноистраживачки рад. Један од облика подстицања научноистраживачког рада на Факултету остварује се и кроз финансирање представљања (научних) резултата, на одговарајућим скуповима, издавање научних монографија, као и стипендирање научно-наставног подмлатка путем делимичних надокнада трошкова студија. Одговарајућа средства се додељују на основу *Правилника о издавачкој делатности*, *Правилника о новчаној подршци научним радницима за учешће на научним скуповима и конференцијама* и усвојеног плана за текућу годину.

Увид у финансијске извештаје за претходни период показује да је од 2017 до 2019. године утрошено 2.075.902,60 динара на образовање и усавршавање запослених, тј. школарине, одбране доктората, котизација за стручна саветовања и семинаре. Финансијски план за наредну годину предвиђа најмање 1.200.000,00 динара за ове намене.

У стратешке одлуке Факултета спада и *социјална политика* која се води према самофинансирајућим студентима. Сваке године Факултет расписује конкурс након обављеног уписа студената. Основ за пријаву студената је приход по члану домаћинства за који се подноси одговарајућа документација. Наставно-научно веће одредило је Комисију која за ову категорију студената, на основу заједнички прихваћених критеријума, одобрава умањење школарине. У рад комисије укључени су и студенти.

Факултет обезбеђује јавност и транспарентност својих извора финансирања и начина утрошка финансијских средстава кроз *Финансијски план* и *Извештај о финансијском пословању*

и годишњи обрачун за претходну буџетску годину које разматра Наставно-научно веће Факултета а усваја *Савет факултета*. Јавност и транспарентност финансијског пословања обезбеђује *Савет факултета* на којем са сва финансијска питања расправљају, а одлуке усвајају од стране представника Факултета, Оснивача и студената. Факултет обезбеђује јавност финансијског пословања и путем извештаја о јавним набавкама, у складу са прописима којима се уређује материја јавних набавки.

Такође, системом интерне контроле праћене су све трансакције рачуна прихода и расхода, рачуна финансијских средстава и обавеза и рачуна финансирања, као и управљање државном имовином од стране продекана за финансије. У систему интерне контроле, шеф Финансијске службе одговара за веродостојност, тачност и потпуност рачуноводствених исправа и контролу рачуноводствених исправа, а за извршавање Финансијског плана одговоран је декан Факултета.

На Факултету је развијен и користи се информациони систем за подршку у управљању финансијско-материјалним пословањем који такође обезбеђује јавност и транспарентност вођења финансијско-материјалног пословања.

Остварене приходе Факултет троши наменски у сагласности са одговарајућом законском регулативом за буџетске установе, у складу са општим и посебним колективним уговором, *Статутом факултета*, *Правилником о расподели средстава из сопствених прихода Факултета* и одлукама Савета факултета.

Коначно, јавност и транспарентност у домену финансијског пословања обезбеђује се и редовним ажурирањем интернет странице Факултета преко линка са почетне странице интернет презентације Факултета <http://www.pefja.kg.ac.rs>. Записници са седница Савета факултета објављују се на огласној табли и на тај начин информације о пословању постају доступне најширој јавности.

12.1. SWOT анализа

SWOT анализа	
ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ
Обезбеђеност и редовност финансирања од стране оснивача (буџет РС, односно систем државног финансирања) +++	Релативно ниске школарине самофинансирајућих студената ++
Могућност финансирања из сопствених прихода +++	Политика одржавања ниских школарина и разумних цена за самофинансирајуће студенте ++
Могућност да се, у законским оквирима, самостално доноси финансијски план +++	Угроженост сопствених прихода вођењем социјалне политике према самофинансирајућим студентима и смањењем школарине за ову категорију студената ++
Самосталност у одлучивању о распоређивању сопствених прихода +++	Велики удео буџетских финансијских средстава РС и зависност извора финансирања Факултета од стране оснивача ++
Рационална и транспарентна финансијска политика ++	Неповољна друштвено-економска ситуација и могућност смањења броја студената заинтересованих за студирање ++
Капацитет за реализацију активности којима би се увећали сопствени приходи Факултета; развијање наставно- научних делатности које би оснивач препознао као квалитетне и вредне финансирања +++	Недовољна средства за материјалне трошкове Факултета, као и за унапређење наставног процеса и рада стручних служби ++
Редовност у наплати школарина која је условљена пријавом испита и овером семестра од стране електронског студентског сервиса +++	

Процедура усвајања финансијских извештаја +++ Право запослених да буду детаљно информисани о финансијском пословању +++	Недовољна финансијска средства за развој научног подмлатка ++
МОГУЋНОСТИ	ОПАСНОСТИ
Финансирање пројеката од националног значаја од стране оснивача +++ Инвестициона улагања од стране претприступних фондова ЕУ и др. +++ Заинтересованост страних студената за студирање +++ Законска могућност да факултети, накнадом за комерцијалне и друге услуге, као и да уговорима са трећим лицима и консултантским услугама, обезбеде додатна финансијска средства +++ Побољшање квалитета предложених финансијских планова+++ Увођење заједничких студијских програма са високошколским установама из земље и иностранства+++ Ефикаснија и рационалнија финансијска политика+++	Значајно увећане цене акредитације и пратећих уверења од стране НАТ-а, као и увођење плаћања спољашње провере квалитета представљају велику финансијску препреку за Факултет +++ Мере штедње Владе РС, односно рестриктивно финансирање високошколског образовања од стране оснивача ++ Тенденција смањења буџетских места од стране оснивача ++ Захтеви студената за смањење и умањење школарине ++ Смањење буџетских средстава по студенту ++ Смањење буџетских средстава за покривање материјалних трошкова ++ Пад интересовања за упис нових студената ++ Одустајање студената током студија ++ Могућност смањивања финансијске аутономије високошколских установа ++

12.2. Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 12

Једна од основних карактеристика извора финансирања Факултета је да постоји велики удео републичких средстава у финансирању и да, у случају промене приоритета од стране оснивача, Факултет може остати без значајних средстава неопходних за финансирање научног и наставног рада. У складу са наведеном карактеристиком, а ради одржавања и даљег унапређивања система финансијске стабилности, транспарентности, рационалности и финансијске оправданости извора финансирања и начина распоређивања и коришћења финансијских средстава, наводи се предлог мера у циљу побољшања квалитета дефинисаних стандардом 12:

- Увећавање прихода Факултета од услуга и издања и
- Формирање и одржавање кадровске и техничке логистике за налажење, конкурисање и администрирање националних и међународних пројеката и инвестиционих улагања од стране предприступних фондова ЕУ, Светске банке и др, за шта Факултет има значајан потенцијал.

Показатељи и прилози за стандард 12:

[Прилог 12.1. Финансијски план](#)

[Прилог 12.2. Финансијски извештај за претходну календарску годину](#)

Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета

Високошколске установе обезбеђују значајну улогу студената у процесу обезбеђења квалитета, и то кроз рад студентских организација и студентских представника у телима високошколске установе, као и кроз анкетирање студената о квалитету високошколске установе.

13.1. Опис стања, анализа и процена стандарда 13

Улога студента у процесу обезбеђења квалитета на Факултету педагошких наука Универзитета у Крагујевцу остварује се кроз рад студентских организација и комисија. На Факултету постоје и делују две организације студената – *Студентски парламент* и *Студентска организација* кроз које студенти остварују своја права и интересе, укључују се у различите ваннаставне активности и побољшавају квалитет живљења и студирања. Факултет у складу са могућностима и потребама подржава активности студентских организација, а у складу са *Законом* и *Статутом Факултета*, омогућава и подстиче институционално укључивање студената у рад Факултета у свим значајним областима, преко *студента продекана* и представника Студентског парламента у органима Факултета.

Додатно, представници студената су чланови радних група за унапређење квалитета праксе и квалитета студијских програма. Студенте који учествују у раду Савета и комисија делегира студентски парламент.

Студентски парламент одржава редовне седнице на којима расправља о студентским питањима, делегира представнике студената у телима и органима Факултета и Универзитета, бира студента продекана и стара се о заштити права студената. Кроз комисије на Факултету студенти дају допринос побољшању квалитета наставе, студијских програма, ваннаставних активности и студентског живота.

Студентски парламент у протеклом периоду активно је учествовао у раду Факултета преко својих представника у телима и комисијама Факултета. Приликом избора наставника редовно се прибавља мишљење студената о њиховом педагошком раду. Представници студената чине 20 % састава Наставно-научног већа Факултета, а у Савету факултета их има троје (Прилог 13.). На овај начин студенти су непосредно укључени у одлучивање о релевантним питањима. Представници Студентског парламента Факултета учествују и у раду *Студентског парламента Универзитета у Крагујевцу* (3 студента Факултета, од којих је један потпредседник Студентског парламента Универзитета и члан Сената Универзитета). Осим тога, један члан *Студентског парламента* Факултета је представник у СКОНУС-у (*Студентска конференција универзитета Србије*) и обавља функцију потпредседника СКОНУС-а задуженог за спорт.

У складу са *Законом* и *Статутом Факултета*, представници студената чланови су *Комисије за обезбеђење квалитета* (2 члана) и учествују у активностима за праћење и процењивање квалитета у различитим областима, као и у процесу периодичног самовредновања Факултета. Као чланови ова три тела – *Савета*, *Наставно-научног већа* и *Комисије за обезбеђење квалитета* – студенти имају могућност да учествују у свим сегментима система за управљање квалитетом, од формулисања *Стратегије за обезбеђење квалитета*, преко обраде и анализе података у различитим областима обезбеђења квалитета, до формулисања акционих планова и корективних мера и праћења њиховог спровођења.

Студенти су директно укључени у процес праћења и унапређења квалитета кроз ангажовање у раду Комисије за организовање и спровођење поступка студентске евалуације, чији је циљ укључивање ставова и мишљења студената у процес обезбеђења квалитета. Анкете се реализују у складу са правилником Факултета.

Студентска организација Факултета одржава редовне седнице на којима расправља о студентским питањима, стара се о заштити права студената и организује културно-спортске

ваннаставне активности кроз спортске и културне радне групе.

Студентски парламент може самостално да организује и спроведе сопствену евалуацију студијских програма и достави своје мишљење и предлоге Комисији и Наставно-научном већу Факултета најкасније до краја текућег семестра.

Организацију чини 30 представника студената који се бирају од стране свих студената.

Активности и поступци за унапређивање квалитета биће усмерене на интензивније укључивање представника студената у све фазе провере квалитета, од планирања, анкетирања до обраде података и сачињавања извештаја, кроз обезбеђивање довољног броја представника студената у рад комисија и поткомисија за обезбеђење квалитета. Ставови и мишљења студената о свим областима које се прате у процесу унапређивања квалитета биће укључени у формулисање корективних мера, а студенти ће бити укључени и у праћење имплементације корективних мера и поступака.

13.2. SWOT анализа

SWOT анализа	
ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ
<p>Учешћем студената у самовредновању и провери квалитета добија се боља слика квалитета наставе ++</p> <p>Активно учешће студената у органима и стручним телима Факултета и у раду органа за обезбеђење квалитета обезбеђује објективност оцењивања рада +++</p> <p>Могућност исказивања ставова сваког студента у циљу унапређења квалитета наставе и живота на факултету, преко студентске евалуације ++</p> <p>Студенти су равноправни партнери у комуникацији о самовредновању ++</p> <p>Системски прелазак на електронску евалуацију свих аспеката рада Факултета показује значајне предности у односу на претходну методологију +++</p>	<p>Студенти нису у довољној мери укључени у праћење спровођења корективних мера и процењивање њихових непосредних ефеката +++</p> <p>Потенцијало некритичко попуњавање анкета и незаинтересованост одређеног дела студената +++</p> <p>Незаинтересованост за учешће у телима за обезбеђење квалитета ++</p> <p>Нису сви студенти упознати са стандардима и процедурама за обезбеђење квалитета на нивоу који је пожељан и неопходан ++</p> <p>Слаба мотивисаност студената за укључивање у процесе који они сматрају формалношћу и не препознају као кључне за увођење промена ++</p>
МОГУЋНОСТИ	ОПАСНОСТИ
<p>Веће укључивање студената у рад тела за обезбеђење квалитета +++</p> <p>Уважавање мишљења студената о акредитовању нових студијских програма ++</p> <p>Утицај студената на креирање критеријума за евалуацију наставног процеса и студирања ++</p>	<p>Некритичко мишљење студената у процесу евалуације +++</p> <p>Запостављање општег интереса у односу на лични ++</p> <p>Снижавање критеријума у оцењивању студената као последица студентске евалуације ++</p>

13.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 13

- Упознавање студената са значајем њиховог учешћа у обезбеђењу квалитета;
- Оспособљавање студената да критички и објективно дају процену квалитета;
- Брижљива анализа добијених резултата и праћење исхода корективних мера.

Показатељи и прилози за стандард 13:

[Прилог 13.1 Документација која потврђује учешће студената у самовредновању и провери квалитета](#)

Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета

Високошколска установа континуирано и систематски прикупља потребне информације о обезбеђењу квалитета и врши периодичне провере у свим областима обезбеђења квалитета.

14.1. Опис стања, анализа и процена стандарда 14

Факултет педагошких наука Универзитета у Крагујевцу обезбеђује спровођење поступака за оцењивање квалитета рада на основу утврђених стандарда. Факултет предузима све активности које су потребне да би се обезбедило квалитетно и објективно праћење и провере квалитета наставе, процеса студирања, спровођења и поштовања закона и прописа, као и професионалног ангажовања запослених. Факултет помаже наставницима, сарадницима, свим запосленима, а нарочито студентима, да унапреде своје компетенције и подигну ниво квалитета целокупног живота и рада на Факултету.

Периодична провера, систематско праћење, као и унапређење квалитета, представљају главне и приоритетне задатке које Факултет обавља у оквиру развоја квалитета. Ови процеси су праћени низом активности, које се тичу унапређења квалитета у оквиру унутрашње и спољашње провере квалитета координисаним од стране руководства факултета и *Комисије за обезбеђење квалитета*.

Комисија за обезбеђење квалитета уз помоћ и координацију руководства факултета, као и других стручних органа, одређује и примењује мере и поступке осигурања квалитета у складу са документима усвојеним од стране Наставно-научног већа, који су доступни јавности. *Комисија* такође надгледа и контролише ефикасност периодичног самовредновања у складу са *Законом о високом образовању* и осигурава јавност и доступност добијених података. *Комисија* континуирано и перманентно ради на развоју организационе културе квалитета, што подразумева не само периодичне провере квалитета наставног процеса, већ и успостављање својеврсне корелације између образовних и истраживачких активности. У складу са интернационалним стандардима, *Комисија за обезбеђење квалитета* у сарадњи са другим службама прати и анализира резултате научноистраживачког рада наставника и сарадника Факултета и издавачку делатност.

Континуирано се прати успех студената на појединачним испитима и у целини и на основу закључака у анализи добијених резултата предлажу се и предузимају мере за побољшање пролазности на испитима и успеха студената. На састанцима *Комисије за обезбеђење квалитета* анализира се претходни рад, указује на добре стране, као и недостатке у раду и доноси предлози мера са задацима за кориговање недостатака или реализацију неостварених задатака из претходног периода. *Комисија* има одличну сарадњу са свим органима Факултета, наставницима, сарадницима и студентима.

Периодичне провере квалитета наставног процеса обавља *Комисија за обезбеђење квалитета* у складу са *Стратегијом обезбеђења квалитета*, *Акционим планом за спровођење Стратегије обезбеђења квалитета* и *Годишњим програмима рада* *Комисије*. Овим документима су уређени начини и поступци управљања квалитетом у свим областима, као и динамика обављања неопходних послова.

Комисија за обезбеђење квалитета води рачуна и о следећим елементима наставног процеса: обезбеђује интегрални систем квалитета наставе, континуирано прати и процењује све аспекте квалитета наставе (планове и програме, распореде извођења наставе, начин и квалитет извођења наставе, квалитет извршилаца наставе – наставника и сарадника)

Систематско праћење и вредновање квалитета наставног процеса се врши кроз вредновање

квалитета наставе (од стране студената, наставника и сарадника) и рада наставника и сарадника од стране студената путем периодичних анализа и разговора са наставницима и сарадницима. У циљу директне провере регуларности извођења наставе врши се и преглед педагошке документације и наставних база. Факултет стоји на располагању својим наставницима и сарадницима и спреман је да им помогне у циљу побољшања квалитета наставног процеса и организације наставних и ваннаставних активности.

Субјекти обезбеђења квалитета су руководећи органи, стручни органи и сви запослени и студенти Факултета. Факултет самовреднује свој рад најмање једном у три године. У самовредновању се разматра и оцена студената о квалитету наставног процеса.

Комисија за обезбеђење квалитета у новом сазиву образована је одлуком Наставно-научног већа Факултета 26.10.2017.

У оквиру свеобухватног и систематског праћења и периодичне провере квалитета Факултет предузима следеће:

- обавља процес самовредновања наставних програма и рада наставника путем анкетирања студената и наставника;
- периодично обавља проверу квалитета рада и функционисања служби Факултета путем анкетирања студената и анализе документације;
- прати ефикасност реализације и поштовања наставних програма кроз анализу педагошке документације. Обавеза сваког наставника и сарадника је да води евиденцију о одржаним часовима, присутности студената и реализованим активностима;
- обезбеђује потребну инфраструктуру и услове за систематско прикупљање и обраду података неопходних за проверу квалитета. У поступку обраде података и анализе резултата Факултет укључује и особље Факултета (стручњаке из области информатике и статистичке обраде података);
- прикупља податке о објављеним научним радовима наставника и сарадника;
- сарађује са другим високошколским институцијама, институтима, школама, установама, државним институцијама и привредним субјектима у циљу унапређивања сарадње и побољшања квалитета рада;
- предузима периодичне провере стања материјално-техничких средстава за извођење наставе. Факултет је до сада обезбедио сва потребна средства и најсавременију наставну технику и помагала;
- сарађује са бројним иностраним универзитетима и организацијама. Учествује на пројектима и сарађује са иностраним партнерима. Овом сарадњом обезбеђује се стална размена искустава и информација које се затим користе за анализу стања и унапређивање даље праксе;
- редовно информише запослене, студенте и јавност о резултатима самовредновања и провере квалитета;
- у потпуности поштује принципе и правила установљена болоњским процесом и константно ствара услове за квалитетно и успешно студирање које одговара потребама друштва у XXI веку.

Факултет је обезбедио све елементе који чине систем обезбеђења квалитета. Савет Факултета је донео *Стратегију обезбеђења квалитета* која садржи мисију и визију развоја Факултета, опредељење Факултета за унапређење квалитета, мере за обезбеђење и субјекте и области обезбеђења квалитета. Наставно-научно веће донело је следеће документе: *Стандарди и поступци обезбеђења квалитета* и *Правилник о унутрашњој провери квалитета* који служи као правни оквир за поступак контроле квалитета.

Унутрашњу проверу квалитета путем процеса самовредновања Факултет је радио током школске 2019/2020. године и сачинио *Извештај о самовредновању и оцењивању квалитета* који је доступан на веб-сајту Факултета по његовом усвајању.

14.2. SWOT анализа

SWOT анализа	
ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ
<p>Разрађен систем и процедуре за проверу квалитета и самовредновање +++</p> <p>Разрађена методологија поступака унутрашње провере квалитета који се спроводе континуирано +++</p> <p>Мотивисаност свих субјеката за сарадњу и заједничко деловање +++</p> <p>Добра повезаност са другим институцијама у земљи и иностранству +++</p> <p>Подршка и учешће студената у свим активностима факултета као и висока оцена од стране студената у оквиру самовредновања. +++</p>	<p>Недостатак материјалних средстава за развој ефикаснијег система контроле квалитета +++</p> <p>Недовољна повезаност и сарадња са студентима који су завршили студије а могу активно да допринесу контроли и развоју квалитета +</p> <p>Недовољна искоришћеност људских ресурса на факултету +</p> <p>Недовољна укљученост појединих наставника у процес провере квалитета. ++</p> <p>Није успостављен електронски систем анкетирања на свим студијским програмима ++</p>
МОГУЋНОСТИ	ОПАСНОСТИ
<p>Даље стручно усавршавање запослених на факултету за систематско праћење и проверу квалитета +++</p> <p>Унапређење провере квалитета кроз унапређење интерних правилника Факултета у коме би сви субјекти обезбеђења квалитета имали прецизније улоге ++</p> <p>Могућа боља повезаност и сарадња са студентима који су завршили студије, а могу активно да допринесу контроли и развоју квалитета ++</p>	<p>Ризик од пада мотивације свих учесника процеса и за даљи развој квалитета ++</p> <p>Могућност осипања студената и пада интересовања за упис на постојећим програмима +++</p> <p>Преоптерећеност наставника и сарадника који су ангажовани на пословима обезбеђења и унапређења квалитета +++</p>

14.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 14

- Направити план ангажовања људских ресурса у процесу праћења и провере квалитета. Добро организованом и вођеном кадровском политиком обезбедити ефикасно и квалитетно искоришћавање људских ресурса Факултета;
- Направити план сарадње са студентима који су завршили студирање и који могу бити укључени у програм праћења, провере и унапређења квалитета студија у будућности;
- Израдити план сарадње са локалном средином и другим институцијама на плану размене искустава и међусобној помоћи у оквиру праћења и провере квалитета. Организовати посете, дискусије и заједничке активности на ову тему;

- Осмислити програм мотивисања запослених и студената за активно учествовање у систематском праћењу и провери квалитета.
- Мерама штедне и рационалним коришћењем расположивих материјалних и техничких средстава обезбедити трајно и ефикасно функционисање система за праћење и проверу квалитета.
-

Показатељи и прилози за стандард 14:

[Прилог 14.1 Информације презентоване на сајту високошколске установе о активностима које обезбеђују систематско праћење и периодичну проверу квалитета у циљу одржавања и унапређење квалитета рада високошколске установе](#)

Стандард 15: Квалитет докторских студија

Квалитет докторских студија се обезбеђује кроз унапређење научноистраживачког рада, односно уметничкоистраживачког рада, осавремењавање садржаја студијских програма докторских студија и редовно праћење и проверу њихових циљева, постизање научних, односно уметничких способности студената докторских студија и овладавање специфичним академским и практичним вештинама потребним за будући развој њихове каријере.

15.1. Опис стања, анализа и процена стандарда 15

Факултет педагошких наука је акредитацију докторских студија стекао октобра 2016. године и тиме заокружио академске студије у области образовања на сва три нивоа. Сврха студијског програма докторских студија из области педагошких наука – методика наставе (српског језика и књижевности, физичког васпитања, природе и друштва) усклађена је са мисијом и циљевима Факултета и огледа се у следећем:

- да допринесе даљем развоју научних сазнања у области педагошких наука – методика наставе (српског језика и књижевности, физичког васпитања, природе и друштва);
- да допринесе оспособљавању студената за самостална и оригинална, научно и практично релевантна истраживања у овим областима;
- да подстакне развој критичког мишљења студената;
- да подстакне продубљивање и обogaћивање укупних теоријских и методолошких знања студената, у циљу њиховог оспособљавања за критичку евалуацију научних истраживања, као и за коришћење научних знања и инструмената у процесима научно аргументованих и практично валидних истраживања;
- да допринесе стварању научноистраживачког подмлатка у овим областима који ће кроз даљи развој науке и знања допринети унапређивању система институционалног образовања и васпитања, тиме и укупном друштвеном просперитету државе.

Циљеви докторских студија за стицање научног назива *Доктор наука – методика наставе* усклађени су са основним циљевима и задацима Факултета и подразумевају:

- оспособљавање студената за научноистраживачки рад и критичко процењивање теоријских сазнања и резултата истраживања;
- оспособљавање студената за иновирање наставног процеса, увођење иновативних приступа и поступака у образовну праксу,
- развој и повезивање различитих педагошких, психолошких, дидактичких и методичких научних дисциплина и оспособљавање студената за трансфер стечених знања у интердисциплинарном контексту;
- развијање савремених стратегија поучавања и учења, у контексту развоја способности појединца да мисли, резонује и повезује, истражује, учи кроз активност, путем покушаја и погрешака;
- оспособљавање студената за развијање система управљања знањима у којем ће бити могућ трансфер стечених знања и њихова примена у пракси.
- стварање услова за идентификацију, подстицање и усмеравање креативних потенцијала студената и њихових професионалних компетенција, неопходних за научно истраживање,

реализацију, евалуацију и унапређивање савременог образовања и васпитања, као и ефикасно управљање васпитно-образовним и наставним процесима;

- оспособљавање студената да развијају интернационализован курикулум, којим се остварују услови за развој глобалних компетенција студената и њихове спремности за учење у међународном контексту.
- оспособљавање студената да кроз израду и одбрану докторске дисертације самостално концептуализују и креативно решавају теоријски и практично релевантне проблеме савремене педагошко-методичке науке и праксе.

Програм докторских студија за стицање научног назива *Доктор наука – методика наставе* траје 3 године и студент стиче 180 ЕСПБ.

У свим годинама докторских студија планирано је минимум 20 часова активне наставе по семестру, коју чине предавања и студијски истраживачки рад. Студијски истраживачки рад обухвата све облике наставе који су у функцији непосредног оспособљавања студената за креативно истраживање и писање научних радова.

Упис на докторске студије регулисан је *Правилником о докторским академским студијама Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу* (Прилог 15.1).

У првом семестру докторских студија, студенти похађају два обавезна предмета који припадају теоријско-методолошкој групи предмета. Такође, студенти имају један изборни блок, у којем су понуђена четири наставна предмета, од којих бирају један.

У другом семестру студенти похађају два изборна блока. У изборном блоку 2 студент бира два од понуђених 6 наставних предмета, у складу са његовим ужим интересовањима (методика наставе српског језика и књижевности, физичког васпитања или природе и друштва).

У трећем семестру докторских студија студенти бирају три предмета из два изборна блока. У изборном блоку 3, од понуђених седам студент бира два наставна предмета, у складу са његовим ужим интересовањима (методика наставе српског језика и књижевности, физичког васпитања или природе и друштва). У изборном блоку 4 студент бира један од три понуђена наставна предмета.

У четвртном семестру студенти приступају:

1. изради и евалуацији пројекта дисертације у области методике наставе (српског језика и књижевности, физичког васпитања или природе и друштва) и
2. припреми рада (у вези са темом докторске дисертације) за објављивање у часопису са листе МПНТР РС.

Укупно 90 ЕСПБ (50%) одговара изборним предметима, а укупно 140 ЕСПБ (77%) припада изборним предметима и предметима у вези са темом и реализацијом докторске дисертације у оквиру одабране области методике наставе.

У петом и шестом семестру студија, студенти кроз активну наставу у оквиру студијског истраживачког рада припремају се за израду докторске дисертације (30 ЕСПБ) и приступају изради дисертације.

Квалитет докторских студија Факултета педагошких наука Универзитета у Крагујевцу обезбеђује се кроз унапређење научноистраживачког рада, осавремењавање садржаја студијских програма докторских студија и редовним праћењем и провером њихових циљева, постизање научних способности студената докторских студија и овладавање специфичним академским и практичним вештинама потребним за будући развој њихове каријере.

Факултет педагошких наука Универзитета у Крагујевцу самовреднује акредитоване студијске програме докторских студија и проверава своју спремност за извођење докторских студија на основу показатеља који се односе на научноистраживачки рад ценећи:

а. однос броја наставника и броја наставника који су укључени у научноистраживачке пројекте; број наставника: 22 наставника Факултета и 2 ангажована наставника са других институција;

б. квалитет научноистраживачког рада наставника ангажованих на докторским студијама према условима које дефинишу стандарди за акредитацију; велика већина наставника који раде на докторским студијама испуњава услове за менторство у изради докторских дисертација;

в. остварену сарадњу са научноистраживачким установама у земљи и свету; потписани уговори о сарадњи са сродним универзитетима и факултетима (нпр. Универзитет Западне Македоније и његов Факултет за основно образовање, Грчка) укључују и сарадњу на докторским студијама, од наставе и учешћа у комисијама за оцену научне заснованости теме и одбрани докторских дисертација, до учешћа у заједничким пројектима.

Током школске 2018/19. године Комисија за обезбеђење квалитета докторских студија извршила је анкетање студената и начинила *Извештај о резултатима испитивања ставова студената докторских студија о квалитету студијског програма*. Анкетање је садржало пет субскала које би требало да мере:

- (1) ставове о исходима учења и квалитету студијског програма;
- (2) ставове о квалитету уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса;
- (3) ставове о квалитету управљања Факултетом и квалитету ненаставне подршке;
- (4) ставове о квалитету простора и опреме и
- (5) ставове о улози студената у самовредновању и провери квалитета.

Мишљење Комисије било је да је интерна конзистенција скале задовољавајућа ($\alpha=.665$), али би резултате требало прихватити са резервом због малог узорка испитаника.

У табели је дат сумарни преглед просечних оцена за пет субскала процене.

Аритметичке средине за субскале и целу скалу		
	Субскале	М
1.	Исходи учења и квалитет студијског програма	4.11
2.	Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса	4.50
3.	Квалитет управљања Факултетом и квалитет ненаставне подршке	4.66
4.	Квалитет простора и опреме	4.54
5.	Улога студената у самовредновању и провери квалитета	4.06
Σ		4.27

Комплетан извештај дат је као додатни прилог овом стандарду (прилог 15.6) и доступан је на сајту Факултета у субсекцији: Докторске студије – Методика наставе/Комисија за обезбеђење квалитета ДАС.

Како је Факултет педагошких наука акредитацију докторских студија добио 28. 10. 2016. године, а дозволу за рад од стране Министарства ПНиТР новембра 2017. године, прво комплетно самовредновање студијског програма докторских студија *Комисија за квалитет докторских студија* обавиће до краја 2020. године.

Факултет педагошких наука Универзитета у Крагујевцу прати, анализира и унапређује постизање научних способности и оспособљеност свршених студената докторских студија да резултате саопштавају на научним конференцијама и објављују у научним часописима са рецензијом и доприносе у развоју научне дисциплине кроз укључивање у домаће или међународне научноистраживачке пројекте, као и развој вештина и спретности у употреби знања у одговарајућем подручју и, посебно, поштовање принципа етичког кодекса и добре научне праксе.

Факултет педагошких наука Универзитета у Крагујевцу прати, анализира и унапређује политику уписа студената на докторске студије ценећи друштвене потребе и потребе развоја науке, образовања и културе, као и своје материјалне и научноистраживачке ресурсе. Факултет непрекидно прати и анализира напредовање студента узимајући у обзир напредак остварен у стицању знања и вештина неопходан за даљи развој каријере, и напредак у истраживању, и у том циљу унапређује и развија менторски систем као подршку студенту.

Факултет прати, критички оцењује и непрекидно подстиче научни напредак својих наставника, посебно ментора у настојању да унапређује однос броја потенцијалних ментора према броју студената докторских студија а у циљу стварања повољнијег истраживачког окружења за своје студенте. Установа обезбеђује јавну доступност реферата о прихватању дисертације, односно уметничког пројекта и објављених научноистраживачких резултата које је кандидат остварио.

Комисија за обезбеђење квалитета докторских студија у актуелном сазиву образована је Одлуком бр. 01-5853/1 Наставно-научног већа Факултета од 13.11.2018. године.

15.2. SWOT анализа

SWOT анализа	
ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ
<p>Факултет периодично проверава спремност за извођење докторских студија на основу свог научноистраживачког рада +++</p> <p>Потписани уговори о међународној сарадњи који предвиђају могућност заједничког учешћа у пројектима и научним конференцијама. +++</p> <p>Квалитетан научноистраживачки рад наставника ангажованих на докторским академским студијама +++</p> <p>Разрађен систем и процедуре за проверу квалитета и самовредновање +++</p> <p>Разрађена методологија поступака унутрашње провере квалитета који се спроводе континуирано +++</p> <p>Добра повезаност са другим институцијама у земљи и иностранству +++</p> <p>Факултет се при реализацији докторских студија ослања на правилнике Универзитета у Крагујевцу који уређују на адекватан начин питања студирања и израде и одбране докторске дисертације ++</p> <p>Факултет прати и анализира периодично политику уписа на ДАС +++</p> <p>Факултет прати, критички оцењује и непрекидно подстиче научни, односно</p>	<p>Не користи се могућности из уговора о међународној сарадњи који предвиђају могућност заједничког учешћа у пројектима и научним конференцијама +++</p> <p>Недовољна укљученост појединих наставника у процес провере квалитета на докторским студијама ++</p> <p>Није успостављен електронски систем анкетирања и прикупљања података ++</p>

<p>уметнички напредак својих наставника +++</p> <p>Факултет има разрађен систем депоновања дисертација у складу са универзитетским прописима +</p>	
МОГУЋНОСТИ	ОПАСНОСТИ
<p>Учешћа у пројектима и научним конференцијама са институцијама са којима има потписане споразуме о међународној сарадњи +++++</p> <p>Повећање броја наставника укључених у научноистраживачке и уметничкоистраживачке пројекте +++</p> <p>Могућ је развој вештина и способности наставника и студената за употребу научних знања у подручју којем припадају студије ++</p> <p>Израда нових студијских програма докторских студија +++</p>	<p>Ризик од пада мотивације свих учесника процеса и за даљи развој квалитета ++</p> <p>Могућност осипања студената и пада интересовања за упис +++</p> <p>Преоптерећеност наставника укључених у реализацију докторских студија+++</p>

15.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 15

Слабости и опасности на које је указала SWOT анализа захтевају примену следећих мера и активности за унапређење квалитета докторских студија у будућности:

- систематски пратити и периодично проверавати квалитет докторских студија уз укључивање свих наставника и студената у самовредновање и евалуацију;
- успоставити систем прикупљања информација значајних за квалитет студија (усавршавање, учешће на пројектима и конференцијама, оптерећење у настави и истраживачком раду);
- периодично преиспитивати критеријуме за упис на докторске студије;
- перманентно трагати за партнерским институцијама и испитивати могућност учешћа у међународним пројектима којима би се студентима докторских студија створили бољи услови за учење и истраживање;
- доследно примењивати сва правила и критеријуме који гарантују квалитет докторских дисертација;
- додатно мотивисати студенте докторских студија да активније доприносе квалитету докторских студија;
- перманентно подизати свест о значају квалитета докторских студија за репутацију Факултета педагошких наука.

Показатељи и прилози за стандард 15:

[Табела 15.1. Списак свих акредитованих студијских програма докторских студија](#)

[Табела 15.2. Списак организационих јединица, које се баве уједначавањем квалитета свих докторских студија на високошколској установи \(Савет докторских студија, докторска школа... \)](#)

[Табела 15.3. Списак чланова организационих јединица за квалитет докторских студија високошколске установе](#)

[Прилог 15.1. Правилник докторских студија](#)

[Прилог 15.2. Извод из Статута који регулише докторске студије](#)

[Прилог 15.3. Правилник о раду докторске школе](#)

[Прилог 15.4. Правилник о избору ментора](#)

[Прилог 15.5. Поступак израде и одбране докторске дисертације односно докторског уметничког пројекта](#)